

Dossier debat steun- en herstelpakket

24 september 2020

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave.....	2
NOW.....	6
Q&A's NOW.....	7
Q: Waarom is er voor lagere vergoedingspercentages gekozen?.....	8
Q: Waarom kan een werkgever straks zijn loonsom laten dalen zonder gekort te worden op subsidie?.....	9
Q: Wat gebeurt er met de subsidie als er BE-ontslag wordt aangevraagd?.....	10
Q: Waarom wordt het minimale omzetverlies verhoogd van 20 naar 30%?.....	11
Q: Kan de werkgever ook aanspraak maken op NOW 3 als hij niet eerder NOW 1 en 2 heeft aangevraagd?.....	12
Q: Moet er voor elk tijdvak een nieuwe aanvraag worden gedaan?.....	13
Q: Waarom vindt de vaststelling pas in de zomer 2021 plaats?.....	14
Q: Waarom wordt het maximaal te vergoeden loon verlaagd in het derde tijdvak?.....	15
Q: Wanneer kunnen werkgevers hun aanvraag indienen?.....	16
Q: Op welke maand wordt de loonsom gebaseerd?.....	17
Q: Kunt u al meer zeggen over de andere nadere voorwaarden?.....	18
Q: Willen we breed willen communiceren over afrekening en accountantsprotocol?.....	19
Q: De Rekenkamer beveelt aan om bij de aanvraag van NOW tussentijds checks uit te voeren op de plausibiliteit van het ingeschatte omzetverlies. Gaat u dit doen?.....	20
Q: De Rekenkamer constateert dat u in de informatie richting de Kamer geen nadruk gelegd heeft op specifieke misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) risico's. Ook de brieven die UWV aan u heeft gestuurd en die ingaan op de uitvoerbaarheid en de risico's van de NOW-regeling heeft u met de Kamer niet gedeeld. Waarom heeft u dat (niet) gedaan?.....	21
Q: UWV is voor controle en handhaving afhankelijk van derden, stelt de Rekenkamer vast, met name voor wat betreft de controle op het omzetverlies (rol accountants, 'derdenverklaring', DSU/UVB, ISZW, Belastingdienst. e.a.). Een risico is aanwezig dat er taken blijven liggen c.q. tussen wal en schip vallen. Hoe houdt u hier goed zicht op?.....	23
Q: Volgens de Rekenkamer blijft uitvoerbaarheid van NOW-regeling punt van aandacht. De extra belasting van UWV heeft niet alleen gevolgen voor de reguliere dienstverlening, maar ook voor de reguliere taken op het gebied van handhaving. Wat gaat u hiermee doen?.....	24
Q: Waarom heeft u niet voor deeltijd-ww als instrument gekozen?.....	25
Q: Bent u bereid een deeltijd-ww regeling ter bevordering van behoud van werkgelegenheid in te voeren, die in tijden van economische crisis aan- of uitgezet kan worden?.....	26
Aanvullende Q&A's over bereik maatregelen uit KV 4 ^e ISB.....	27
Q: Hoe is de verwachting van het aantal mkb-bedrijven dat gebruik zal maken van NOW 3? Hoe is de verwachte verdeling over de sectoren?.....	28
Q: Hoeveel werkenden hebben een maandloon boven het maximumdagloon (1x)? Hoeveel hiervan werken in zwaar getroffen sectoren?.....	29
TOZO.....	30
Q&A's TOZO: Toets op beschikbare middelen.....	31
Q Telt ook het geld van de onderneming mee?.....	32

Q Telt ook het vermogen uit de BV mee? Waarom niet?.....	33
Q Kunnen we echt niet het vermogen van de BV meenemen in de toets?.....	34
Q Waarom telt het vermogen van personenvennootschappen niet mee?.....	35
Q Waarom werken we dan niet met twee vermogensgrenzen?.....	36
Q Waarom zonderen we het vermogen van de eenmanszaak niet uit?.....	37
Q Vindt u het verschil in behandeling BV en de eenmanszaak eerlijk?.....	38
Q Om hoeveel mensen met een BV en persoonsvennootschappen gaat het?.....	39
Q Hoe kan het dat we dit nog niet eerder hebben gehoord?.....	40
Q Moet iemand voor hij in aanmerking komt voor Tozo nu eerst het spaargeld bedoeld voor zijn pensioen opeten?.....	41
Q Moet je eerst je oudedagsreserve opmaken voor je in aanmerking komt voor Tozo 3?.....	42
Q Moet iemand voor hij in aanmerking komt voor Tozo nu eerst het spaargeld bedoeld voor zijn kind dat gaat studeren opeten?.....	43
Q Waarom wel vermogen van minderjarige kinderen meenemen en geen kostendelersnorm? ..	44
Q Hoe is de controle op de toets op beschikbare geldmiddelen vormgegeven?.....	45
Q Wat kost het om de vermogenstoets niet in te voeren?.....	46
Q Wat gebeurt er met de Tozo als er een tweede golf komt? Kunnen gemeenten dan snel opschalen?.....	47
Q Waarom is het niet meer mogelijk om de hele periode met terugwerkende kracht Tozo aan te vragen?.....	48
Q Waarom moet kinderalimentatie meegenomen worden bij het netto-inkomen? En waarom ook bij Tozo 1, terwijl daar het partnerinkomen was uitgezonderd?.....	49
Q Waarom moeten mensen direct aflossen als ze bedrijfskrediet aanvragen? Kan dat niet bijvoorbeeld vanaf 1 juli?.....	50
Q Wat als mensen per 1 januari 2021 de lening voor bedrijfskapitaal niet kunnen aflossen?..	51
Heroriëntatie.....	52
Q Hoe ziet de heroriëntatie van zelfstandigen er nu uit?.....	53
Q Komen zelfstandigen die geen Tozo 3 ontvangen ook in aanmerking voor ondersteuning?..	54
Q 7,5 miljoen euro voor heroriëntatie zelfstandigen is toch veel te weinig?.....	55
Q Hoe staat het met de uitspraak van de EC over exporteerbaarheid Tozo?.....	56
Q Waarom gaat het kabinet niet vrijwillig de Tozo exporteren?.....	57
Q Waarom is de partnerinkomenstoets ingevoerd in de Tozo?.....	58
Q Is het mogelijk om de inkomensgrens in het kader van de partnerinkomenstoets aan te passen en de grens voor het gezinsinkomen bijvoorbeeld te verhogen naar modaal?.....	59
Q Waarom hebben studenten die recht hebben op studiefinanciering geen toegang tot de Tozo als ze zelfstandig ondernemer zijn?.....	60
Q Waarom wordt voor zelfstandig ondernemers jonger dan 21 jaar die een beroep doen op de Tozo de jongerennorm gehanteerd?.....	61
Q Hoe wordt misbruik bij Tozo (3) voorkomen?.....	62
Q Hoe wordt de balans bewaakt tussen het adequaat aanpakken van misbruik en fraude enerzijds en het toepassen van redelijkheid en proportionaliteit anderzijds?.....	63
Q Wat doet het kabinet voor ZZP'ers met schulden?.....	64
Aanvullende Q&A's over bereik maatregelen uit KV 4 ^e ISB.....	66

Q: De verwachting is dat komende maanden minder zelfstandigen een beroep doen op de Tozo dan tijdens de afgelopen maanden. Kan specifieker aangegeven worden waar dat op is gebaseerd?.....	67
Q: Met welke afname van het beroep op de TOZO (procentueel en getalsmatig) wordt rekening gehouden, als gevolg van de (opnieuw) aangescherpte voorwaarden om in aanmerking te komen voor TOZO?.....	68
Q: Hoeveel minder zelfstandigen komen in aanmerking voor de TOZO door de vermogenstoets?.....	69
Q: Kunt u aangeven wat het effect van de partnertoets is geweest in Tozo2 afgelopen periode (2de steunpakket)?.....	70
Sociaal pakket.....	71
[Optioneel] Inleiding Sociaal Pakket.....	72
Factsheet Sociaal Pakket.....	73
Q&A's Sociaal Pakket: Scholing.....	76
Q Wat gaat de minister doen om weer ontwikkeladviezen weer te kunnen verstrekken? Gaat hij het geld aanvullen?.....	77
Q: Is de minister het eens dat de focus van scholingsgeld moet liggen bij tekortberoepen en -sectoren en bij mensen die het echt nodig hebben?.....	78
Q: waar zijn de O&O fondsen in het 3e steunpakket?.....	79
Q: Wat vindt de minister van het tekort aan stageplekken en leerwerkplekken? Wat gaat u eraan doen samen met uw collega van OCW?.....	80
[Optioneel] Sociaal Pakket: Spreekgeschets Crisisdienstverlening.....	81
Q&A's Sociaal Pakket: Crisisdienstverlening.....	83
Q Als er meer mensen werkloos raken. Kunnen UWV en gemeenten dan nog wel een goede begeleiding naar ander werk bieden?.....	84
Q Voor welke mensen is de crisisdienstverlening bedoeld?.....	85
Q Welke rol krijgen de sociale partners in de crisisdienstverlening in de regio's?.....	86
Q Wat wordt bedoeld met een ontschot budget voor de crisisdienstverlening?.....	87
Q Hoe kijkt de uitvoering naar de plannen om mensen van werk(loosheid) naar werk te begeleiden?.....	88
Q Wanneer zijn de interdisciplinaire mobiliteitsteams operationeel?.....	89
Q Wat houdt de tijdelijke impuls van de banenafpraak in die het kabinet heeft opgenomen in het derde steun- en herstellapakket?.....	90
Noodpakket algemeen.....	92
Factsheet: Cijfers.....	93
Q&A: Algemeen.....	94
Q: Kunt u aangeven of na dit derde steunpakket een vierde steunpakket reeds uitgesloten is?	95
Q&A: Monitoringsbrief.....	96
Q: Wordt de kamer ook geïnformeerd over het flankerend sociaal beleid van het steun en herstellapakket?.....	97
Q: Zal dat via de monitoringsbrief gebeuren?.....	97
Q: In de monitoringsbrief worden het aantal afwijzingen besproken voor de NOW. Hoeveel Tozo-aanvragen worden afgewezen?.....	98
Q: Hoe zit het met de risico's om misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)? Is hier handhavingcapaciteit beschikbaar?.....	99

Q: Hoe verhoudt het huidige budgettaire beslag van de NOW en Tozo zich tot de raming?...	102
Q: Hoe worden gemeenten (financieel) gecompenseerd voor de uitvoering van de Tozo?....	105
Specifieke groepen.....	107
Ouderen.....	108
Q: Wat doet u voor ouderen?.....	109
Jongeren.....	110
Q: Welke solidariteit toont het kabinet voor jongeren voor wie de toekomst door corona onzeker wordt en welk steunpakket is er voor hen?.....	111
Flexwerkers.....	113
Factsheet: Vast / Flex.....	114
Factsheet: Oproep- en uitzendkrachten die niet in aanmerking komen voor de WW of Bijstand	116
Q: Kan de minimumduur van de WW worden verlengd om flexwerkers tegemoet te komen?117	
Q: Wil de minister het probleem voor de flexwerkers oplossen? Een opvolger van de TOFA? (Van Kent, SP en Van Dijk, PvdA).....	118
Mensen met een migratieachtergrond.....	119
Q: Wat doet het kabinet om de gevolgen van corona voor NL met een migratieachtergrond te beperken.....	120
Q: Wat gaat het kabinet doen aan de hoge jeugdwerkloosheid van jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond?.....	121
Overig.....	123
Q: Wat doet u voor bijstandsgerechtigden boven de 27 jaar die niet in aanmerking komen voor de banenafpraak?.....	123
Overig.....	124
Quarantaine compensatie.....	125
Q: Hoe komt het kabinet werkgevers en werkenden tegemoet in de eventuele financiële gevolgen van de quarantaineplicht?.....	125
Lastenverlichting burgers & bedrijven.....	126
Q&A: Dit kabinet is een kabinet voor bedrijven. Wat doet u voor burgers?.....	127
Factsheet: Beleidsmatige lastenontwikkeling.....	128
Arbeidsmarktcijfers.....	130
Factsheet: Cijfers arbeidsmarkt augustus.....	130
CPB Stresstest.....	133
Q: Wat is uw reactie op de stresstest?.....	135
Kamervragen 4 ^e ISB – totale set.....	136

NOW

Q&A's NOW

Q: Waarom is er voor lagere vergoedingspercentages gekozen?

- De vergoedingspercentages worden langzaam afgebouwd: In de NOW 1 en 2 bedraagt deze maximaal 90%, in NOW 3 wordt deze elk tijdvak verlaagd naar maximaal 80, 70 en 60%.
- Een langzame afbouw van de steun voorkomt een grote schok op de arbeidsmarkt en stelt werkgevers en werknemers in staat om samen te bezien wat nodig is om de crisis door te komen.
- Daarnaast geeft het CPB ook aan dat bij langdurig omzetverlies de voordelen van een hoog vergoedingspercentage af nemen, en neemt het belang van prikkels en ondersteuning voor reallocatie toe. Een lager vergoedingspercentage vergroot de prikkel voor reallocatie en herstructurering.
- Door de eis dat de loonsom niet mocht dalen in de NOW 1 en 2, ontstond er een drempel voor bedrijven om zich aan te passen.
- Om bedrijven hierin minder te belemmeren, mag in de NOW 3 de loonsom tot een bepaald percentage dalen, zonder daar gekort te worden op de subsidie. Hierdoor is het wel logisch om de vergoedingspercentages te laten dalen.

Q: Waarom kan een werkgever straks zijn loonsom laten dalen zonder gekort te worden op subsidie?

- Omdat de crisis langer aanhoudt, moeten sommige bedrijven zich wel aanpassen aan de veranderende economie en maatschappij.
- In de NOW 1 en 2 werden werkgevers gekort op hun subsidie als de loonsom daalde. Dit kan bedrijven weerhouden om te herstructureren.
- We hebben ervoor gekozen om de vergoedingspercentages langzaam af te bouwen, maar daartegenover mogen werkgevers straks hun loonsom tot een bepaald percentage dalen zonder gevolgen voor hun subsidie.

Q: Wat gebeurt er met de subsidie als er BE-ontslag wordt aangevraagd?

- De subsidie wordt niet extra gekort als er BE-ontslag wordt aangevraagd.
- Als de loonsom meer gedaald is dan het vrijgestelde percentage, wordt van elke euro teveel gedaalde loonsom evenredig met het vergoedingspercentage teruggevorderd.
- De huidige ontslagbescherming blijft uiteraard wel bestaan.

Q: Waarom wordt het minimale omzetverlies verhoogd van 20 naar 30%?

- Er is gekozen om de steun de komende periode langzaam af te bouwen.
- Daarom is ervoor gekozen om de drempel van het minimale omzetverlies te verhogen, waardoor de hardst getroffen bedrijven gesteund kunnen blijven worden. Het CPB geeft aan dat deze groep ook het meeste baat heeft bij de steun.
- Daarnaast geeft het CPB ook aan dat de NOW-regeling vooral werkgelegenheid in stand houdt bij bedrijven met een forse omzetsdaling en niet of nauwelijks voor bedrijven met een beperkte omzetsdaling.

Q: Kan de werkgever ook aanspraak maken op NOW 3 als hij niet eerder NOW 1 en 2 heeft aangevraagd?

- Ja.
- Een werkgever kan in de NOW 3 voor elk tijdvak er opnieuw voor kiezen een aanvraag in te dienen of niet, ongeacht of hij ervoor aanspraak heeft gemaakt op de NOW.

Q: Moet er voor elk tijdvak een nieuwe aanvraag worden gedaan?

- Ja
- Het UWV streeft ernaar het loket op 16 november te openen, waarbij met terugwerkende kracht tot 1 oktober subsidie kan worden aangevraagd.
- Voor 1 oktober informeer ik uw Kamer met meer informatie.

Q: Waarom vindt de vaststelling pas in de zomer 2021 plaats?

- Het is voor UWV niet mogelijk om gedurende de lopende periode van de NOW 3 al het eerdere tijdvak af te rekenen.
- De afrekening voor de NOW 1 vindt vanaf begin oktober plaats, en de afrekening voor NOW 2 naar verwachting in februari.
- Gezien de vele processen die dan samen zouden lopen, is ervoor gekozen om de vaststelling voor alle drie de tijdvakken in 1 keer achteraf plaats te laten vinden.

Q: Waarom wordt het maximaal te vergoeden loon verlaagd in het derde tijdvak?

- In het derde tijdvak wordt het maximaal te vergoeden loon verlaagd van max 2 keer naar max 1 keer dagloon.
- Door de langzame afbouw van de subsidie keren we langzaam terug in het stelsel van de reguliere sociale zekerheid.
- In de reguliere sociale zekerheid is het maximaal te vergoeden loon ook max 1 keer dagloon.

Q: Wanneer kunnen werkgevers hun aanvraag indienen?

- Het UWV streeft ernaar om het loket per 16 november te openen.
- De aanvraagperiodes voor het tweede en derde tijdvak worden later, maar voor 1 oktober, bekendgemaakt.

Q: Op welke maand wordt de loonsom gebaseerd?

- Voor 1 oktober informeer ik uw Kamer met nadere informatie.

Q: Kunt u al meer zeggen over de andere nadere voorwaarden?

- Voor 1 oktober informeer ik uw Kamer met nadere informatie.

Q: Willen we breed willen communiceren over afrekening en accountantsprotocol?

- Natuurlijk zal ik breed communiceren over het afrekenproces en het accountantsprotocol van de NOW 1.0 dat daarbij hoort.
- Ik ben nu samen met het UWV de laatste stappen aan het zetten om te zorgen dat werkgevers snel duidelijkheid krijgen over wat zij moeten doen om hun subsidie vastgesteld te krijgen. Dit proces moet natuurlijk zorgvuldig gebeuren. Er gaan immers 140.000 werkgevers een aanvraag tot vaststelling doen.
- Een van die stappen is het vaststellen van het accountantsprotocol die ik vorige week naar uw Kamer heb gestuurd. Ik heb daarvoor al verschillende vragen en antwoorden op rijksoverheid.nl gezet en zal hierover blijven communiceren. Daarnaast kunnen werkgevers zelf een inschatting maken van het subsidiebedrag dat zij uiteindelijk gaan krijgen door de simulatietool op rijksoverheid.nl in te vullen.
- Streven is dat het loket in oktober opent.

Q: De Rekenkamer beveelt aan om bij de aanvraag van NOW tussentijds checks uit te voeren op de plausibiliteit van het ingeschatte omzetverlies. Gaat u dit doen?

- Het uitvoeren van dergelijke controles is niet mogelijk zonder de NOW in de kern aan te passen. Werkgevers moeten de voorschotten snel ontvangen. Bij een inhoudelijke check van de inschatting van de omzetsdaling, bijvoorbeeld door met gevalideerde prognoses te werken, is dat niet mogelijk c.q. dan zou de regeling onuitvoerbaar worden. Ik wil hierbij ook benadrukken dat de werkgever verantwoordelijk is voor de juistheid van alle informatie die hij aanlevert inclusief een inschatting van de omzetsdaling. De werkgever bevestigt daarbij dat hij de aanvraag naar waarheid invult en geen misbruik of oneigenlijk gebruik maakt van subsidiegelden.

Q: De Rekenkamer constateert dat u in de informatie richting de Kamer geen nadruk gelegd heeft op specifieke misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) risico's. Ook de brieven die UWV aan u heeft gestuurd en die ingaan op de uitvoerbaarheid en de risico's van de NOW-regeling heeft u met de Kamer niet gedeeld. Waarom heeft u dat (niet) gedaan?

Antwoord 2

- Indien er een formele uitvoeringstoets heeft plaatsgevonden, wordt over het algemeen in de toelichting op een regeling een samenvatting van deze toets gegeven. Bij de NOW heeft echter geen formele uitvoeringstoets plaatsgevonden.
- De brieven van UWV zijn geen formele uitvoeringstoetsen, mede omdat ze pas na de totstandkoming van de NOW zijn opgesteld.
- Nog belangrijker is echter dat de UWV brieven zeer gedetailleerde informatie over risico's en beheersmaatregelen bevatten.
- Het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) zou toenemen indien deze bekend zouden worden.
- Er is voortdurend aandacht voor misbruik en oneigenlijk gebruik van NOW.
- Zoals de Rekenkamer concludeert zijn de M&O-risico's in beeld.
- Ik heb de Kamer via meerdere brieven geïnformeerd dat de NOW-regeling risico's op misbruik kent en dat de snelheid waarmee de regeling tot stand is gekomen impliceert dat mogelijk zaken over het hoofd zijn gezien en dat de regelingen onvoorziene consequenties kunnen hebben.
- Voor zover mogelijk worden de risico's geadresseerd met beheersmaatregelen.

- Het is echter realistisch te verwachten dat er nog onvolkomenheden in de aanpak zullen zijn waarbij meer restricties op misbruik en oneigenlijk gebruik moeten worden aanvaard dan bij reguliere omstandigheden gebruikelijk zou zijn.
- Ik zal misbruik en oneigenlijk gebruik op de voet volgen en de Kamer hierover blijven informeren.

Q: UWV is voor controle en handhaving afhankelijk van derden, stelt de Rekenkamer vast, met name voor wat betreft de controle op het omzetverlies (rol accountants, 'derdenverklaring', DSU/UVB, ISZW, Belastingdienst. e.a.). Een risico is aanwezig dat er taken blijven liggen c.q. tussen wal en schip vallen. Hoe houdt u hier goed zicht op?

Antwoord 3

- Ik onderschrijf het aandachtspunt van de Rekenkamer dat de taken in het vaststellingsproces verdeeld zijn over meerdere partijen en dat een heldere taakverdeling van belang is.
- Voor de uitvoering van NOW is specifieke kennis en expertise nodig die niet op één plek beschikbaar is. Accountantsverklaringen en derdenverklaringen zijn een belangrijk onderdeel van het vaststellingsproces met het oog op het kunnen vaststellen van de rechtmatigheid van de NOW-subsidie.
- Er is tussen diverse partijen voldoende afstemming en ze blijven voortdurend in overleg over taakverdeling.
- Dat voorkomt dat er informatie ontbreekt en taken blijven liggen. SZW en UWV werken samen om zicht te houden op de uitvoering van de NOW en om gezamenlijk de M&O-aanpak verder te versterken.

Q: Volgens de Rekenkamer blijft uitvoerbaarheid van NOW-regeling punt van aandacht. De extra belasting van UWV heeft niet alleen gevolgen voor de reguliere dienstverlening, maar ook voor de reguliere taken op het gebied van handhaving. Wat gaat u hiermee doen?

- Ik onderschrijf dit aandachtspunt.
- Ik blijf voortdurend in nauw overleg met UWV ten aanzien van de totale belasting op de organisatie als gevolg van de uitvoering van de noodregelingen alsmede de bredere impact van Corona op bijvoorbeeld de volumes van WW aanvragen.
- Hierover wordt de Kamer meegenomen in de stand van de uitvoering.

Q: Waarom heeft u niet voor deeltijd-ww als instrument gekozen?

- Dit was uitvoeringstechnisch niet mogelijk.
- We hebben wel verkend of het mogelijk was om deeltijd-ww op korte termijn in te voeren. Omdat de systematiek in de WW is veranderd, kon de oude deeltijd-ww regeling van de vorige crisis (2009) niet zomaar opnieuw opengezet worden. De systemen bij UWV moeten een flinke aanpassing ondergaan om dat mogelijk te maken.

Q: Bent u bereid een deeltijd-ww regeling ter bevordering van behoud van werkgelegenheid in te voeren, die in tijden van economische crisis aan- of uitgezet kan worden?

- Dat vind ik een sympathiek idee. Deeltijd-WW kan een goed instrument zijn voor het behoud van werkgelegenheid bij tijdelijke crises. Zo'n regeling kan dienen ter overbrugging van korte periodes waarin de werkgelegenheid bij werkgevers wegvalt, maar waar de verwachting is dat de werkgelegenheid na verloop van tijd weer op het oude niveau terugkomt.
- Ik ben bereid om een dergelijke regeling nader uit te werken.
- Belangrijk om daarbij in het oog te houden is dat een dergelijke regeling veel van de uitvoeringsorganisatie vraagt, in dit geval van UWV. Als we hier een permanente regeling van maken, wil ik dat UWV voldoende tijd krijgt om dit goed vorm te geven en de systemen hierop in te richten.
- Voorbehoud dat ik daarom moet maken is dat invoering van een dergelijke regeling op het moment dat de NOW afloopt, niet mogelijk is. UWV heeft momenteel haar handen vol aan de drie verschillende NOW-regelingen. Ook na afloop van subsidietijdvakken heeft UWV nog veel werk aan deze maatregelen, omdat dan pas de vaststelling en de afrekening kunnen volgen. Gelijktijdig werken aan implementatie van een structurele maatregel is daarmee niet mogelijk.

Aanvullende Q&A's over bereik maatregelen uit KV 4^e ISB

Q: Hoe is de verwachting van het aantal mkb-bedrijven dat gebruik zal maken van NOW 3? Hoe is de verwachte verdeling over de sectoren?

- Welke bedrijven gebruik zullen maken van de NOW 3 is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder vanzelfsprekend de economische ontwikkelingen.
- Het economisch herstel hangt nauw samen met internationale ontwikkelingen en met het verloop van de pandemie.
- Een concrete inschatting van het aantal mkb-bedrijven dat van de NOW 3 gebruik zal maken is daarom dan ook niet te geven evenals uit welke branches de aanvragers afkomstig zullen zijn.
- Wel kan met enige zekerheid worden gezegd dat ook in de NOW 3 het merendeel van de aanvragen van mkb-bedrijven zal komen.
 - o Uit informatie afkomstig van UWV over het gebruik van de NOW 1 blijkt dat 138.444 van de 139.499 toekenningen betrekking heeft op werkgevers met minder dan 250 medewerkers.
 - o Voor de NOW 2 geldt dat dit bij 62.575 van de 63.088 toekenningen het geval is.
 - o Bij beide regelingen is het grootste aandeel van de aanvragende werkgevers actief in de sectoren horeca en catering, detailhandel en overige commerciële dienstverlening.

Q: Hoeveel werkenden hebben een maandloon boven het maximumdagloon (1x)? Hoeveel hiervan werken in zwaar getroffen sectoren?

- In totaal zijn er 1.012.496 werknemers in Nederland die een maandloon verdienen boven het maximumdagloon.
- Op basis van de sectorindeling van UWV zijn de zwaarst getroffen sectoren (op basis van het aantal NOW-aanvragers) de commerciële dienstverlening, de detailhandel en horeca & catering.
- Voor deze drie sectoren geldt het volgende:

Sector	Aantal werknemers met maandloon hoger dan max dagloon	% van het totaal aantal werknemers in de betreffende sector
Commerciële dienstverlening	262.747	26%
Detailhandel	14.639	1%
Horeca & catering	4.544	<1%

Niet uitspreken:

- NB: Dit is op basis van de loongegevens van juni, en houdt geen rekening met werknemers met meerdere dienstverbanden. De aantallen genoemd in dit antwoord betreffen alle werknemers in Nederland, niet alleen werknemers die bij NOW-aanvragers in dienst zijn.

TOZO

Q&A's TOZO: Toets op beschikbare middelen

Q Telt ook het geld van de onderneming mee?

- Bij de beschikbare geldmiddelen toets worden de financiële middelen betrokken waarover de aanvrager beschikt of redelijkerwijs kan beschikken
- Bij een eenmanszaak zijn de privé en zakelijke gelden dermate verstrengd dat de aanvrager eenvoudig over de geldmiddelen van de eenmanszaak kan beschikken
- Dus ook het saldo van de bankrekening van de eenmanszaak telt mee.
- Dat is ook een reden waarom de vermogensgrens relatief hoog is vastgesteld (€ 46.520) als je dat vergelijkt met de Participatiewet (circa 6.000 euro voor een alleenstaande, of circa 12.000 euro voor een paar)
- Voor een BV of personenvennootschap geldt dat het vermogen niet meetelt, omdat de BV een rechtspersoon is die op gelijke wijze als een natuurlijke persoon eigen vermogen kan bezitten, en omdat bij een personenvennootschap sprake is van afgescheiden vermogen.

Q Telt ook het vermogen uit de BV mee? Waarom niet?

- De beschikbare geldmiddelen toets gaat om de financiële middelen waarover een aanvrager beschikt of redelijkerwijs kan beschikken
- Een BV is een rechtspersoon welke op gelijke wijze als een natuurlijke persoon eigen vermogen kan bezitten. Dit is juridisch afgescheiden van het vermogen van een natuurlijk persoon.
- Daarom vallen de financiële middelen van de BV buiten de reikwijdte van de beschikbare geldmiddelen toets.

Q Kunnen we echt niet het vermogen van de BV meenemen in de toets?

- Om de geldmiddelen van de BV – ondanks dat deze juridisch zijn afgescheiden - toch onder de beschikbare geldmiddelentoets te brengen is juridisch en uitvoeringstechnisch complex
- Dit heeft ermee te maken dat er allerlei beperkingen kunnen zijn om middelen uit de BV te onttrekken (statutaire, beperkte bevoegdheid, aansprakelijkheid)
- Uitvoeringstechnisch is het ook erg ingewikkeld om de geldmiddelen van de BV toch onder de beschikbare geldmiddelentoets te brengen;
- Al deze situaties vangen in een verklaring die een zelfstandige moet afgeven is zeer complex, maar vanwege rechtszekerheid die aan de aanvrager geboden moet worden wel noodzakelijk. Dit is onuitvoerbaar.

Q Waarom telt het vermogen van personenvennootschappen niet mee?

- De beschikbare geldmiddelen­toets gaat om de financiële middelen waarover een aanvrager beschikt of redelijkerwijs kan beschikken
- Bij een personenvennootschap is sprake van afgescheiden vermogen. Dit is juridisch afgescheiden van het vermogen van een natuurlijk persoon.
- Daarom vallen de financiële middelen van een personenvennootschap buiten de reikwijdte van de beschikbare geldmiddelen­toets.

Q Waarom werken we dan niet met twee vermogensgrenzen?

- Het werken met twee verschillende grenzen is erg complex voor de uitvoering;
- Het nu nog invoeren van twee vermogensgrenzen zou ervoor zorgen dat gemeenten niet tijdig gereed zijn om Tozo 3 uit te voeren;
- De huidige grens is daarbij afgestemd op de situatie van de eenmanszaak;
- De vermogensgrens is vanwege de samenloop van zakelijke en privé geldmiddelen relatief hoog vastgesteld (€ 46.520) als je dat vergelijkt met de Participatiewet (circa 6.000 euro voor een alleenstaande, of circa 12.000 euro voor een paar).

Q Waarom zonderen we het vermogen van de eenmanszaak niet uit?

- Bij een eenmanszaak zijn de gelden dermate verstrengeld dat een onderscheid tussen privé en zakelijk vermogen in de praktijk niet werkbaar is. Er zijn bijvoorbeeld ondernemers die geen aparte zakelijke rekening hebben;
- de ondernemer kan ook eenvoudig over de geldmiddelen van de eenmanszaak beschikken. Het is dan ook niet onredelijk om deze geldmiddelen te betrekken bij de toets

Q Vindt u het verschil in behandeling BV en de eenmanszaak eerlijk?

- Er zijn goede redenen, juridisch en uitvoeringstechnisch om de beschikbare geldmiddelen in een BV niet mee te nemen bij de toets op de beschikbare geldmiddelen;
- Tegelijkertijd zijn er goede redenen om de geldmiddelen van een eenmanszaak juist wel mee te nemen, de zakelijke en privémiddelen zijn in dit geval verstrengeld;
- Het blijft een balans zoeken tussen preciesheid en uitvoerbaarheid;
- De vermogensgrens is vanwege de samenloop van zakelijke en privé geldmiddelen bij eenmanszaken relatief hoog vastgesteld (€ 46.520) als je dat vergelijkt met de Participatie wet (circa 6.000 euro voor een alleenstaande, of circa 12.000 euro voor een paar);

Q Om hoeveel mensen met een BV en
persoonsvennootschappen gaat het?

- Hiervoor zijn geen precieze cijfers bekend.
- Indicatief, gebaseerd op de data van 'een groep grotere gemeenten en samenwerkingsverbanden komen we tot een verdeling: 75% eenmanszaak, 20% personenvennootschap en 5% BV.

Q Hoe kan het dat we dit nog niet eerder hebben gehoord?

- Er is de laatste tijd nog hard gewerkt om de beschikbare geldmiddelen toets technisch verder uit te werken;
- Dit heeft nieuwe inzichten opgeleverd, die ook weer nader uitgezocht moesten worden;

Q Moet iemand voor hij in aanmerking komt voor Tozo nu eerst het spaargeld bedoeld voor zijn pensioen opeten?

- Het gaat bij de beschikbare geldmiddelenstoets om de middelen waarover de aanvrager beschikt of redelijkerwijs kan beschikken
- 'Afgeschermd' pensioen, bijvoorbeeld door sparen voor een pensioen via een lijfrentepolis is vrijgesteld;
- Wordt vermogen opgebouwd op een reguliere spaarrekening dan telt het banktegoed wel mee bij de toets op de beschikbare middelen.
- Dit is in lijn met de vermogenstoets uit de Participatiewet en het Bbz
- Het ligt er dus aan hoe er gespaard wordt en of de aanvrager eenvoudig over dit geld kan beschikken
- Het is niet uitvoerbaar om rekening te houden met het doel / de intentie waarvoor gespaard wordt op een reguliere bankrekening.

Q Moet je eerst je oudedagsreserve opmaken voor je in aanmerking komt voor Tozo 3?

- Een ondernemer (inkomstenbelasting) mag jaarlijks een deel van de winst reserveren voor de oudedagsvoorziening. Dat gereserveerde deel heet de oudedagsreserve.
- Het vormen van een oudedagsreserve betekent niet dat er daadwerkelijk geld opzij gezet wordt, het is een reservering van een deel van de winst.
- De feitelijke oudedagsvoorziening regelt de ondernemer door bijvoorbeeld de aankoop van een lijfrente bij een verzekeraar. De oudedagsreserve neemt met de aankoop van een lijfrente af.
- Er wordt voor beschikbare geldmiddelen toets, niet naar een oudedagsreserve gekeken. Er wordt enkel gekeken naar de beschikbare geldmiddelen, zoals banktegoeden.

Q Moet iemand voor hij in aanmerking komt voor Tozo nu eerst het spaargeld bedoeld voor zijn kind dat gaat studeren opeten?

- Het gaat bij de beschikbare geldmiddelen toets om de middelen waarover de aanvrager beschikt of redelijkerwijs kan beschikken
- Het ligt er dus aan hoe er gespaard wordt en of de aanvrager eenvoudig over dit geld kan beschikken
- Er wordt bij de beschikbare geldmiddelen toets bij een reguliere spaarrekening geen rekening gehouden met het doel / de intentie waarvoor gespaard wordt
- Dat is niet uitvoerbaar en past bij de uitgangspunten van de Participatiewet
- Ook geld dat is bedoeld voor de studie van de kinderen wordt de ondernemer geacht aan te wenden om te voorzien in de kosten van zijn bestaan (indien zijn beschikbare geldmiddelen meer dan € 46.520 bedragen).

Q Waarom wel vermogen van minderjarige kinderen meenemen en geen kostendelersnorm?

- De kostendelersnorm is ingegeven vanuit het idee dat als er meer personen in een woning wonen, de woonkosten per persoon lager zijn. De woonkosten worden namelijk gedeeld;
- Vanwege de uitvoerbaarheid van de Tozo geldt de kostendelersnorm niet in de Tozo;
- De beschikbare geldmiddelenstoets kijkt naar de financiële middelen waarover de aanvrager beschikt of redelijkerwijs kan beschikken;
- Overeenkomstig de Participatiewet vallen ook de financiële middelen van minderjarige inwonende kinderen hieronder.

Q Hoe is de controle op de toets op beschikbare geldmiddelen vormgegeven?

- De zelfstandig ondernemer verklaart bij de aanvraag voor Tozo-3 of zijn beschikbare geldmiddelen en die van zijn gezin niet meer dan toegestane vermogensgrens van € 46.520 bedragen.
- Gemeenten mogen bij de beoordeling van de Tozo-aanvraag afgaan op de verklaring van de ondernemer.
- Achteraf vindt er bij gemeenten steekproefsgewijze controle plaats op de toets op beschikbare geldmiddelen. Daarbij kunnen bewijsstukken worden opgevraagd van bijvoorbeeld bankrekeningen en effectenrekeningen.
- Het is aan de gemeenten om hier zelf een goede invulling aan te geven, met een aanpak die past binnen de lokale praktijk.

Q Wat kost het om de vermogenstoets niet in te voeren?

- Dit wordt geraamd op 280 miljoen (circa € 120 mln. in 2020 en circa € 160 mln. in 2021)

Q Wat gebeurt er met de Tozo als er een tweede golf komt?
Kunnen gemeenten dan snel opschalen?

- Het kabinet doet er alles aan om een landelijke lockdown te voorkomen;
- Mochten zelfstandigen als gevolg van een, eventueel regionale, tweede golf onder het sociaal minimum dreigen te geraken, dan kunnen zij een beroep op de Tozo doen (in die zin ademt de Tozo mee);
- NB. Het aanpassen van de voorwaarden van de Tozo kan, maar kost uiteraard wel tijd, omdat gemeenten tijd nodig hebben om zich voor te bereiden.

Q Waarom is het niet meer mogelijk om de hele periode met terugwerkende kracht Tozo aan te vragen?

- Onder Tozo 1 en Tozo 2 was het mogelijk om Tozo aan te vragen met terugwerkende kracht over de gehele periode van drie respectievelijk vier maanden.
- Dit was een expliciete afwijking van de Participatiewet, vanwege de uitvoerbaarheid, zodat de aanvragen gespreid binnen konden komen en piekbelasting van de uitvoering kon worden voorkomen.
- Tozo 3 loopt een beduidend langere periode, van wel 9 maanden. Als dezelfde systematiek als Tozo 1 en 2 wordt gehanteerd, betekent dit dat ondernemers in juni 2021 nog met terugwerkende kracht vanaf 1 oktober 2020 een Tozo-uitkering kunnen aanvragen.
- Dit is een te grote afwijking van de normale systematiek van de Participatiewet en niet meer noodzakelijk voor de uitvoering.
- Met gemeenten is besproken dat het voor de uitvoering wenselijk is om alleen de eerste twee maanden (oktober en november) aanvragen met terugwerkende kracht vanaf 1 oktober mogelijk te maken. Dit geeft gemeenten tijd om de Tozo goed te implementeren, voorkomt piekbelasting en bevordert spreiding van aanvragen.
- Na 1 november geldt, nog steeds in afwijking van de Participatiewet, terugwerkende kracht met maximaal 1 maand. Dit geeft ondernemers nog voldoende ruimte om te bepalen of zij de Tozo-uitkering in een betreffende maand nodig hebben om in een inkomen tot sociaal minimum te voorzien en is voor gemeenten uitvoerbaar.

Q Waarom moet kinderalimentatie meegenomen worden bij het netto-inkomen? En waarom ook bij Tozo 1, terwijl daar het partnerinkomen was uitgezonderd?

- Conform de Participatiewet, geldt bij Tozo het uitgangspunt dat alle inkomensbestanddelen in aanmerking worden genomen bij het vaststellen van het recht op en de hoogte van de bijstand.
- Dit betekent dat in de Tozo, net zoals in de Participatiewet, partner- en kinderalimentatie als inkomen worden gezien.
- In Tozo 1 is één expliciete uitzondering gemaakt op het inkomensbegrip uit de Participatiewet, namelijk: het inkomen van de partner. Dit geeft geen aanleiding om tevens partner- en kinderalimentatie uit te zonderen van het inkomensbegrip, aangezien alimentatie volgens de Participatiewet moet worden gezien als inkomen van de aanvrager (ondernemer), hoewel afkomstig van de ex-partner.
- Kinderalimentatie is bedoeld om te voorzien in de kosten van het levensonderhoud van minderjarige, inwonende kinderen. Het past niet bij het karakter van de bijstand, als aanvullende uitkering tot het sociaal minimum, om kinderalimentatie uit te zonderen van het inkomensbegrip.

Q Waarom moeten mensen direct aflossen als ze bedrijfskrediet aanvragen? Kan dat niet bijvoorbeeld vanaf 1 juli?

- Voor Tozo 3 geldt dat de terugbetalingsverplichting start op 1 januari 2021 als de lening bedrijfskapitaal vóór 1 januari 2021 verstrekt krijgt. Bij verstrekking na 1 januari 2021 start de terugbetalingsverplichting op de datum van verstrekking van de lening.
- Bij Tozo 1 en Tozo 2 was opgenomen dat de betalingsverplichting per 1 januari 2021 start;
- Dit was een uitzondering;
- Er is maatwerk door gemeenten mogelijk, indien iemand niet kan voldoen aan zijn/haar terugbetalingsverplichting;
- Overigens is langer wachten met de terugbetalingsverplichting niet alleen voordelig voor de aanvrager;
- De rente loopt immers vanaf moment verstrekking. Hoe langer je wacht met aflossen, hoe hoger de rentelast oploopt;
- Dit geldt ook voor de aflossing als de looptijd van de lening niet wordt aangepast.

Q Wat als mensen per 1 januari 2021 de lening voor bedrijfskapitaal niet kunnen aflossen?

- De gemeente kan aan ondernemers die niet in staat zijn de lening voor bedrijfskapitaal af te lossen op 1 januari 2021 uitstel van terugbetaling verlenen of met hen een betalingsregeling afspreken (op grond van de Algemene wet Bestuursrecht: artikel 4: 94 Awb).
- Via de websites van VNG en Divosa en het Gemeentenieuws van SZW heb ik gemeenten opgeroepen om de mogelijkheid om uitstel van terugbetaling aan te vragen bij ondernemers onder de aandacht te brengen.
- Ook zal ik ondernemers hierover informeren via een speciale folder over Tozo voor ondernemers, via RO.nl en via zelfstandigenorganisaties als ZZP-NL en PZO.

Heroriëntatie

Q Hoe ziet de heroriëntatie van zelfstandigen er nu uit?

- De heroriëntatie van zelfstandigen is tijdens Tozo 2 op gang gekomen. Ondernemers zijn onder meer door de zelfstandigenorganisaties aan het begin van de zomer opgeroepen om reeds deze periode te gebruiken voor een heroriëntatie.
- Zelfstandigen kunnen daarbij gebruik maken van onder meer de instrumenten die de Kamer Van Koophandel ter beschikking stelt om een overzicht te krijgen van de stand van zaken van de onderneming (bijvoorbeeld stappenplannen van hoe een exploitatie- en een liquiditeitsbegroting te maken zijn).
- De ontwikkeladviezen van NL leert door konden ook door zelfstandigen worden aangevraagd en er zijn signalen dat dit ook gebeurd is. Mensen die nu teleurgesteld worden, omdat het maximum aantal trajecten al bereikt is, kunnen zich vanaf 1 december alsnog inschrijven voor een ontwikkeladviesgesprek.
- Ook in de regio zijn er mogelijkheden. Zo zijn er lokale afdelingen van het Ondernemersklankbord (OKB), waar oud-ondernemers met veel kennis en ervaring de zelfstandige vrijwillig bijstaan in een klankbordtraject. Het OKB heeft hiervoor extra subsidie vanuit het ministerie EZK gekregen.
- Verder kunnen óók zelfstandigen terecht bij een van de 35 leer-werkloketten in Nederland, waar expertise is van de regionale opleidingsmarkt en zicht is op kansberoepen/kanssectoren.

Q Komen zelfstandigen die geen Tozo 3 ontvangen ook in aanmerking voor ondersteuning?

- Ja, ook zelfstandigen die geen gebruik kunnen maken van de Tozo kunnen bijvoorbeeld bij de KVK, het Ondernemersklankbord of het Leerwerkloket terecht.
- De ondersteuning die gemeenten vanaf januari 2021 gaan bieden zal voor de zelfstandig ondernemer openstaan, die door de coronacrisis niet of nauwelijks in zijn levensonderhoud kan voorzien en die niet zelfstandig hierin verandering kan brengen.
- In eerste instantie is de Tozo aanvrager al bekend bij de gemeente, waardoor deze mogelijk eerder in beeld komt voor ondersteuning, maar de ondersteuning blijft dus niet beperkt tot de Tozo 3 gebruikers.

Q 7,5 miljoen euro voor heroriëntatie zelfstandigen is toch veel te weinig?

- Zelfstandigen zullen zoveel mogelijk ook vanuit het reguliere en te ontwikkelen aanbod ondersteund worden.
- De staatssecretaris is nog in overleg met gemeenten en zelfstandigenorganisaties om in aanvulling hierop maatwerk mogelijk te maken voor de zelfstandige waarvoor in het reguliere aanbod geen passende ondersteuning te vinden is.
- De genoemde 7,5 miljoen euro is bedoeld voor dit maatwerk.

Q Hoe staat het met de uitspraak van de EC over exporteerbaarheid Tozo?

- De Europese Commissie heeft op 1 september de bij het ministerie van SZW voor Nederland een brief gestuurd met verzoek om een reactie of en in welke mate de TOZO-regeling binnen het toepassingsgebied van Verordening (EG) nr. 883/2004 valt. Het kabinet verwacht met het aanleveren van aanvullende informatie de Europese Commissie ervan te overtuigen dat de Tozo geen bijzondere non-contributieve uitkering is.

Q Waarom gaat het kabinet niet vrijwillig de Tozo exporteren?

- Het staat lidstaten vrij om naar eigen goeddunken hun coronasteunmaatregelen in te richten. Nederland heeft voor zelfstandigen voor een versoepeling van de bijstand gekozen. De Tozo is sociale bijstand.
- De export van sociale bijstand is niet verplicht en wordt daarnaast onwenselijk geacht. Zelfstandig ondernemers, die in een andere lidstaat wonen, moeten voor sociale bijstand levensonderhoud in hun woonland aankloppen.
- Nederland heeft de toegang tot de Tozo al versoepeld voor zelfstandig ondernemers, waardoor nu ook zelfstandigen die in Nederland wonen en een bedrijf in het buitenland hebben een Tozo uitkering voor levensonderhoud kunnen krijgen en zelfstandigen die binnen de EU, bijvoorbeeld in België en Duitsland wonen en het bedrijf in Nederland voeren, in aanmerking kunnen komen voor lening bedrijfskapitaal.

Q Waarom is de partnerinkomenstoets ingevoerd in de Tozo?

- Het toepassen van de partnerinkomenstoets is een stap naar "normalisering" van de bijstandsverlening, en ook consistent met de behandeling van andere mensen die als gevolg van de coronacrisis een beroep moeten doen op de "gewone" Participatiewet.
- Het draagt bij aan de verantwoordelijkheid van de ondernemer zelf om zich aan te passen aan de nieuwe economische realiteit.
- Het draagt ook bij aan een zorgvuldiger inzet van middelen; middelen worden gericht ingezet waar die het hardst nodig zijn, er worden geen middelen meer verstrekt aan ondernemers met een goed verdienende partner.
- Daarnaast leidt het niet langer buiten beschouwing laten van het inkomen van de partner tot een vermindering van het aantal rechthebbenden, en draagt daarmee bij aan de uitvoerbaarheid van de regeling. Onze schatting van het totaal aantal Tozo 1 aanvragen in de periode maart – mei (374.000) is hoger dan die van het aantal Tozo 2 aanvragen in de periode juni - augustus (103.000). In hoeverre dit komt door de partnertoets of het versoepelen van maatregelen en aantrekkende economische activiteit is niet precies vast te stellen.

Q Is het mogelijk om de inkomensgrens in het kader van de partnerinkomenstoets aan te passen en de grens voor het gezinsinkomen bijvoorbeeld te verhogen naar modaal?

- De Tozo voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud tot een normbedrag. Huishoudens met een inkomen onder het normbedrag hebben recht op de Tozo uitkering.
- Het sociaal minimum is het nu geldende minimale bedrag waarmee iemand rond moet kunnen komen. Met de huidige partnerinkomenstoets zijn alle zelfstandigen verzekerd van een huishoudinkomen op het sociaal minimum. Een verhoging hiervan (bijv. tot modaal) is niet bevorderlijk voor de heroriëntatie of aanpassingen aan de nieuwe economie door zelfstandig ondernemers. Dit is juist noodzakelijk in deze tijden.
- Ook is het van belang dat steun aan zelfstandigen zoveel als mogelijk consistent is met de behandeling van andere mensen die als gevolg van de coronacrisis een beroep moeten doen op de "gewone" Participatiewet.
- Bijstand wordt verstrekt tot het sociaal minimum, aanpassing van deze systematiek staat op gespannen voet met de bijstandsverlening. Aangezien deze wijziging de kern van de bijstandsverlening zou raken is een formeel wettelijke grondslag en dus een wetswijziging vereist.
- Deze wetswijziging zou leiden tot problemen in de uitvoering. Om de Tozo namelijk goed uit te kunnen voeren, is zoveel mogelijk aangesloten bij de Participatiewet en het Bbz, ook met betrekking tot de partnerinkomenstoets. De uitkeringssystemen van gemeenten zijn hierop toegerust. De voorgestelde wijziging vergt ingrijpende aanpassing in ICT en werkprocessen in de uitvoering die niet op korte termijn te realiseren zijn.
- Dit zou een onevenredig beroep doen op de gemeentelijke uitvoering met als risico dat de Tozo minder snel kan worden

uitgevoerd en ondernemers hun uitkering pas laat ontvangen.

Q Waarom hebben studenten die recht hebben op studiefinanciering geen toegang tot de Tozo als ze zelfstandig ondernemer zijn?

- Op grond van de Participatiewet hebben personen jonger dan 27 jaar geen recht op algemene bijstand, als zij door het Rijk bekostigd onderwijs kunnen volgen en in verband daarmee aanspraak hebben op studiefinanciering op grond van de Wet studiefinanciering 2000 (Wsf 2000).
- Omdat de wettelijke grondslag van de Tozo is gelegen in de Participatiewet, geldt deze uitsluiting ook voor het recht op bijstand voor levensonderhoud op grond van de Tozo. De reden van deze uitsluiting is dat in de Participatiewet studiefinanciering op grond van de Wsf 2000 wordt aangemerkt als een passende en toereikende voorliggende voorziening. Met andere woorden, studenten met recht op studiefinanciering worden reeds voorzien in middelen voor levensonderhoud.
- Dat is dus wezenlijk anders dan bij ondernemers die als gevolg van de coronacrisis hun inkomen geheel of gedeeltelijk hebben verloren en daarmee niet kunnen voorzien in levensonderhoud.

Q Waarom wordt voor zelfstandig ondernemers jonger dan 21 jaar die een beroep doen op de Tozo de jongerennorm gehanteerd?

- De bijstand voor levensonderhoud op grond van de Tozo is een inkomensaanvulling tot de voor de belanghebbende geldende bijstandsnorm. Deze worden bepaald aan de hand van de artikelen van de Participatiewet.
- De hoogte van deze bijstand aan de zelfstandige is gelijk aan de voor betrokkene geldende bijstandsnorm, verminderd met het eventuele verwachte inkomen van de zelfstandige.
- Voor 18- tot 21-jarigen gelden daarom (lagere) bijstandsnormen. Dit komt omdat op grond van het Burgerlijk Wetboek voor ouders een onderhoudsplicht geldt jegens hun kinderen jonger dan 21 jaar.
- Mocht de onderhoudsplicht niet te gelde kunnen worden gemaakt dan kan de jongere op grond van de Participatiewet een aanvullend beroep doen op bijzondere bijstand om het inkomen aan te vullen.

Q Hoe wordt misbruik bij Tozo (3) voorkomen?

- Bij een goede uitvoering van de coronamaatregelen hoort vanzelfsprekend ook aandacht voor misbruik en oneigenlijk gebruik.
- De snelheid waarmee de noodmaatregelen tot stand zijn gekomen impliceert echter dat de regelingen onvoorziene consequenties kunnen hebben.
- Voor zover mogelijk worden veronderstelde misbruikrisico's geadresseerd met beheersmaatregelen.
- Gemeenten zijn omtrent de Tozo verantwoordelijk voor hun eigen beleid ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik.
- Onderdeel daarvan is de controle achteraf, die een gemeente onder andere steekproefsgewijs kan vormgeven.
- Aanvullend daarop worden alle gemeenten ondersteund door een gezamenlijke aanpak van het ministerie van SZW, VNG en Divosa.
- Zo worden er via Stichting Inlichtingenbureau (IB) bestandskoppelingen met 'misbruiksignalen' gerealiseerd. Die gemeenten kunnen benutten voor hun controle.
- Er is een handreiking opgesteld.
- Daarnaast brengen VNG en Divosa een aantal (complexe) misbruikrisico's in kaart en bieden ze gemeenten handelingsperspectief hoe hier mee om te gaan.

Q Hoe wordt de balans bewaakt tussen het adequaat aanpakken van misbruik en fraude enerzijds en het toepassen van redelijkheid en proportionaliteit anderzijds?

- Bij een goede uitvoering van de coronamaatregelen – hier specifiek de Tozo - hoort vanzelfsprekend ook aandacht voor misbruik en oneigenlijk gebruik.
- Het is primair aan het lokale bestuur om, binnen de kaders van de regeling, vorm en inhoud te geven aan de aanpak van misbruik en oneigenlijk gebruik.
- Samen met VNG en Divosa, faciliteer ik gemeenten daarbij.
- Ik vind het belangrijk dat binnen het gehele handhavingsproces, van preventie tot sanctionering, een mix van instrumenten en interventies wordt ingezet die zoveel mogelijk effect hebben.
- Voorop staat het zoveel mogelijk voorkomen van regelovertreding. Het is aan de gemeenten om Tozo-gerechtigden goed voor te lichten over de inlichtingenplicht. Des te meer nu het een doelgroep betreft die relatief onbekend is met de socialezekerheidsregelingen.
- De aanpak van misbruik en oneigenlijk gebruik dient voorts binnen redelijke proporties te blijven.
- Het is aan de gemeente om per geval te beoordelen of de inzet van een of meer handhavingsinstrumenten voldoet aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Q Wat doet het kabinet voor ZZP'ers met schulden?

- In de eerste plaats zorgt het kabinet ervoor dat ondernemers/ZZP'ers zo veel mogelijk kunnen blijven ondernemen (dan wel voor een inkomensvoorziening).
- Het kabinet onderzoekt de mogelijkheden om ondernemers in zwaar weer te ondersteunen in hun zoektocht naar private oplossingen om een faillissement af te wenden.
- Op het moment dat er schulden zijn, zijn er mogelijkheden om bij het oplossen daarvan hulp te krijgen, bijvoorbeeld in de vorm van (gemeentelijke) schuldhulpverlening.
- Binnen de Brede Schuldenaanpak heeft de zelfstandig ondernemer betere toegang tot schuldhulpverlening (van ZZP'ers), wordt ingezet op de toeleiding naar hulpverlening én wordt gewerkt aan specifieke op de doelgroep afgestemde dienstverlening.
- Door de coronacrisis zal de armoede en schuldenproblematiek naar verwachting toenemen. Dat zijn deels ook groepen waarmee de gemeenten nog niet zo bekend is zoals jongeren en ZZP'ers/ondernemers.
- In 2020 en 2021 stelt het kabinet extra geld beschikbaar voor gemeenten voor het schuldenbeleid (€15 mln resp. €30 mln). Deze middelen kunnen gemeenten bijvoorbeeld aanwenden voor de dienstverlening aan nieuwe groepen, zoals ZZP'ers/ondernemers, die door de coronacrisis financieel in zwaar weer zijn gekomen.
- Tevens wordt om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen met VNG en Divosa aan een intensieve en versnelde aanpak van armoede- en schuldenproblematiek gewerkt. Afgelopen zomer zijn daartoe een aantal rondetafelgesprekken georganiseerd waarin met vele betrokkenen – Rijk, VNG, Divosa, NVVK, uitvoeringsorganisaties en private partijen en maatschappelijke organisaties – afspraken zijn gemaakt over concrete maatregelen om kwetsbare groepen met armoede en/of schuldenproblematiek of een risico daarop te

ondersteunen. Over de uitkomsten daarvan wordt de TK eind september geïnformeerd.

- Voor ZZP'ers met belastingschulden komt er een ruimhartige aflossingsregeling zoals in de brief van 28 augustus over het Steun- en herstelpakket is aangekondigd.

Aanvullende Q&A's over bereik maatregelen uit KV 4^e ISB

Q: De verwachting is dat komende maanden minder zelfstandigen een beroep doen op de Tozo dan tijdens de afgelopen maanden. Kan specifieker aangegeven worden waar dat op is gebaseerd?

- Er zijn twee aanleidingen voor de verwachting dat het beroep op Tozo-3 lager is dan onder Tozo-2.
- Allereerst wordt verwacht dat meer zelfstandigen weer in hun levensonderhoud kunnen voorzien.
 - o Doordat zij hun werkzaamheden weer oppakken of zich aanpassen aan de nieuwe situatie en hun onderneming anders invullen of in loondienst gaan werken.
- Daarnaast gaat de start van Tozo-3 gepaard met de invoering van een vermogenstoets.
 - o Een deel van de zelfstandigen heeft meer dan €46.520 aan beschikbare geldmiddelen, waardoor zij geen recht meer op een Tozo-3 uitkering hebben. Op basis van gegevens over box-3-vermogen van zelfstandigen is het aannemelijk dat circa 1/3 van de zelfstandigen meer dan 46.520 aan beschikbare geldmiddelen heeft.

Q: Met welke afname van het beroep op de TOZO (procentueel en getalsmatig) wordt rekening gehouden, als gevolg van de (opnieuw) aangescherpte voorwaarden om in aanmerking te komen voor TOZO?

- Door invoering van de vermogenstoets valt het beroep op de Tozo naar verwachting een derde lager uit.
- Dat zijn circa 25.000 zelfstandigen in 2020
- En 20.000 zelfstandigen in 2021.
- In de raming is er rekening mee gehouden dat in 2021 meer zelfstandigen hun werkzaamheden weer hervatten en niet langer een beroep op Tozo-levensonderhoud hoeven te doen.

Q: Hoeveel minder zelfstandigen komen in aanmerking voor de TOZO door de vermogenstoets?

- Op basis van gegevens over box-3-vermogen van zelfstandigen is het aannemelijk dat circa één derde van de zelfstandigen meer dan €46.520 aan beschikbare geldmiddelen heeft.
- Door invoering van de vermogenstoets valt het beroep op de Tozo naar verwachting circa 1/3 lager uit.
- In de raming vertaalt dat zich afgerond in 25.000 zelfstandigen in 2020 en 20.000 zelfstandigen in 2021.
- In de raming is er rekening mee gehouden dat in 2021 meer zelfstandigen hun werkzaamheden weer hervatten en niet langer een beroep op Tozo-levensonderhoud zullen doen.

Q: Kunt u aangeven wat het effect van de partnertoets is geweest in Tozo2 afgelopen periode (2de steunpakket)?

- Het effect van de partnertoets is niet bekend. Onze schatting van het totaal aantal Tozo 1 aanvragen in de periode maart – mei (374.000) is hoger dan die van het aantal Tozo 2 aanvragen in de periode juni - augustus (103.000).
- Ook in de voorlopige cijfers van het aantal geregistreerde uitkeringen levensonderhoud zien we deze daling van 179.240 in mei naar 64.510 in juni.
- In hoeverre dit komt door de partnertoets of bijvoorbeeld het versoepelen van maatregelen en aantrekkende economische activiteit is niet vast te stellen.

Sociaal pakket

[Optioneel] Inleiding Sociaal Pakket

- De economische recessie is voorlopig niet voorbij en naar bepaald werk zal de komende tijd mogelijk ook geen vraag meer zijn.
- Voor sommige mensen betekent dat dat ze moeten omschakelen en zich moeten om- en bijscholen zodat ze andere taken kunnen vervullen binnen het bedrijf waar ze werken.
- Andere mensen verliezen hun huidige baan en moeten zich voorbereiden op een verandering van werk.
- Tegelijkertijd zullen sommige mensen een periode van serieuze zorgen om hun financiële positie tegemoet gaan.
- Om mensen te ondersteunen en hen te helpen zich aan te passen aan de veranderde arbeidsmarkt, trekt het kabinet €1,4 miljard uit voor een aanvullend sociaal pakket.
- Hiermee zet het kabinet in op goede begeleiding van werk(loosheid)naar werk, (om)scholing en ontwikkeling, het tegengaan van armoede en problematische schulden, het aanpakken van jeugdwerkloosheid en het beschermen van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.
- [PM Uw Kamer heeft gisteren een Kamerbrief ontvangen met daarin een stand van zaken van de uitwerking van dit sociaal pakket.]

Factsheet Sociaal Pakket

- De crisis vraagt om extra inzet om werkgevers en werkenden te ondersteunen en te helpen zich aan te passen aan de veranderde economische situatie.
- Het kabinet maakt **1,4 mld. beschikbaar voor aanvullende tijdelijke maatregelen** voor 2020-2022, met als doel een samenhangende aanpak om de economie als geheel en werkgevers en werkenden te helpen zich aan te passen. Deze maatregelen zijn op te delen in 4 onderdelen:

1. Van werk(loosheid) naar werk en dienstverlening gemeenten (620 mln.)

- *Boodschap:* Het is belangrijk dat iedereen kan meedoen in de samenleving en daar is het hebben van werk cruciaal voor. Het liefst maken mensen de stap van werk naar werk, zonder een periode van werkloosheid. Als mensen toch zonder werk komen te zitten kunnen zij een beroep doen op de WW of bijstand. Het kabinet neemt maatregelen om in al deze stappen werkenden en werklozen te ondersteunen. De komende tijd gaan kabinet en sociale partners nader in gesprek hoe deze maatregelen vorm te geven.
- *Maatregelen:* Het kabinet maakt bijvoorbeeld middelen vrij voor **regionale mobiliteitsteams** en **extra crisisdienstverlening in de regio** (195 mln.) en geeft tijdelijk een impuls om mensen uit de **banenafspraak** betrokken te houden bij de arbeidsmarkt (36 mln.). Daarnaast maakt het kabinet middelen vrij ter tegemoetkoming van het omzetverlies bij **SW-bedrijven** (50 mln.) en voor de

gemeentelijke dienstverlening van bijstandsgerechtigden (320 mln.).

2. Jeugdwerkloosheid (346 mln.)

- *Boodschap:* Schoolverlaters worden meer dan anderen geraakt door afnemende werkgelegenheid, doordat zij zijn aangewezen op vrijkomende of nieuwe banen. Het kabinet neemt maatregelen om te voorzien in de begeleiding naar vervolgonderwijs en werk.
- *Maatregelen:* Om jeugdwerkloosheid onder jongeren tegen te gaan worden middelen vrijgemaakt voor de begeleiding van jongeren naar werk of een vervolgopleiding. De maatregelen richten zich op schoolverlaters uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, voortijdig schoolverlaters en kwetsbare schoolverlaters uit het mbo (83 mln.). Ook is er rekening gehouden met de **toename van het aantal leerlingen** dat hierdoor zal ontstaan. (263 mln.).

3. Scholing en leven lang ontwikkelingen (LLO) (262 mln.)

- *Boodschap:* Voor een deel van de werkenden is scholing en/of omscholing nodig om aan het werk te blijven of weer een baan te krijgen. Het kabinet zet in op ondersteuning en begeleiding bij heroriëntatie op de arbeidsmarkt en het financieren van bij- en omscholing. De komende tijd gaan kabinet en sociale partners nader in gesprek hoe deze maatregelen vorm te geven.
- *Maatregelen:* Het kabinet maakt geld vrij voor diverse scholingsmaatregelen waaronder **praktijkleren** in het mbo (63 mln.), **intersectorale scholing** (38 mln.), **scholingsbudget in de WW**

(24 mln.) en versterking van **basisvaardigheden** (6 mln.).

4. Armoede en schulden (146 mln.)

- *Boodschap:* om mee te kunnen doen in de samenleving en aan te werk te kunnen en blijven is het belangrijk om armoede en problematische schulden tegen te gaan. Vroegtijdige hulp en ondersteuning zijn van belang, anders dreigt een stapeling van kwetsbaarheden.
- *Maatregelen:* ten behoeve van het terugdringen van armoede en problematische schulden worden bijvoorbeeld aanvullende middelen gereserveerd voor het **gemeentelijk schuldenbeleid** (75 mln.), **de bijzondere bijstand** (30 mln.) en wordt een deel van de maatregelen in de **brede schuldenaanpak** versneld ingevoerd (11 mln.).

Q&A's Sociaal Pakket: Scholing

Q Wat gaat de minister doen om weer ontwikkeladviezen weer te kunnen verstrekken? Gaat hij het geld aanvullen?

- In overleg met onze uitvoerder UVB kan ik toezeggen dat per 1 december weer ontwikkeladviezen kunnen worden geregistreerd in het portaal. Er is dan in principe capaciteit bij UVB voor maximaal 40.000 registraties in die ronde.
- In het 3^e steunpakket zijn middelen gereserveerd voor onder meer deze ontwikkeladviezen en voor scholing in 2021.
- Hoe deze middelen precies ingezet gaan worden, zullen we op Prinsjesdag communiceren.

Q: Is de minister het eens dat de focus van scholingsgeld moet liggen bij tekortberoepen en –sectoren en bij mensen die het echt nodig hebben?

- Graag eens dat van belang is de crisismaatregelen zo doelmatig mogelijk in te richten.
- Wat precies de tekort beroepen zijn of wie precies echt iets nodig hebben, dat blijft heel lastig om vast te stellen en dat verandert ook razendsnel.
- Sommige mensen hebben intensieve dienstverlening nodig, terwijl anderen met een beetje hulp werk in een andere sector vinden.
- Daarnaast is ook noodzakelijk dat de regelingen snel inzetbaar zijn en uitvoerbaar blijven.
- In dat krachtenveld proberen we tot een coherent pakket te komen voor Leven Lang Ontwikkelen in het 3^e steunpakket.
Daarin is ook voorzien in maatregelen die inspelen op tekort beroepen en – sectoren en ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft.

Q: waar zijn de O&O fondsen in het 3e steunpakket?

- Onderdeel van de aanvullende maatregelen van het herstelpakket is een aantal maatregelen gericht op Leven Lang Ontwikkelen waarop ook samenwerkingsverbanden, zoals O&O-fondsen en sectoren, plannen kunnen indienen.
- Het pakket zet in op maatregelen voor ondersteuning en begeleiding bij heroriëntatie op de arbeidsmarkt en maatregelen gericht op de financiering van bij- en omscholing.

Q: Wat vindt de minister van het tekort aan stageplekken en leerwerkplekken? Wat gaat u eraan doen samen met uw collega van OCW?

- Het tekort aan stage- en leerwerkplekken is een heel urgent vraagstuk.
- Daarom is al bij het begin van deze crisis samen met de OCW bewindslieden initiatief genomen voor het Actieplan Stages en leerbanen. Dit wordt heel voortvarend opgepakt door SBB.
- Ook in het 3e steunpakket is er aandacht voor praktijkleren. Meer daarover komt met Prinsjesdag aan de orde.

[Optioneel] Sociaal Pakket: Spreektschets Crisisdienstverlening

- De harde realiteit is dat door de coronacrisis veel mensen met werkloosheid worden bedreigd en afhankelijk worden van een uitkering.
- Werkenden en werkgevers moeten zich aanpassen aan de nieuwe realiteit.
- Als gevolg van de coronacrisis zal in veel sectoren waarschijnlijk niet alle werkgelegenheid meer terugkeren. Mensen zullen daardoor elders aan de bak moeten.
- Mensen moeten daarom tijdig de juiste ondersteuning krijgen om werkloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en als dat niet mogelijk is zo kort mogelijk te laten zijn.
- Het is een opgave die snel en krachtig optreden vergt.
- Samenwerking tussen alle betrokken partijen in de arbeidsmarktregio's en in verbinding met de sectoren om de benodigde mobiliteit tussen sectoren vorm te geven, is hiervoor nodig.
- Het kabinet stelt daarom tijdelijk extra middelen beschikbaar aan UWV en gemeenten voor de dienstverlening en re-integratie van de nieuwe instroom.
- Het begeleiden van werk naar werk én van werkloosheid naar werk vergt extra inzet, daar is ook tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen door uw Kamer meermaals aandacht voor gevraagd.
- Het kabinet stelt daarom óók 115 miljoen beschikbaar voor werkgevers, sociale partners, beroepsonderwijs, UWV en gemeenten om in regionale interdisciplinaire

mobiliteitsteams en met bedrijven en sectoren crisisdienstverlening aan te bieden.

- Voorkomen van werkloosheid staat daarbij voorop. Sociale partners, gemeenten en UWV treden al in een vroeg stadium in contact met de bedrijven en sectoren waar de werkgelegenheid onder druk staat en verbinden deze met de bedrijven en sectoren waar een behoefte is aan gekwalificeerd personeel.
- Voor werknemers die extra ondersteuning richting ander werk nodig hebben, stellen de regionale mobiliteitsteams samen met de werknemer een persoonlijk arrangement naar (ander) werk op. Daarbij staan de behoeften en mogelijkheden van de werknemer en van de arbeidsmarkt centraal. Op basis daarvan bepaalt gemeente of UWV de instrumenten en voorzieningen die de werkzoekende nodig heeft om aan het werk te komen.
- Dus niet het al dan niet hebben van een uitkering, het type uitkering en de doelgroep waartoe iemand behoort bepalen de dienstverlening, maar wat er nodig is om iemand weer aan het werk te krijgen.
- Dit is in het bijzonder interessant voor mensen die nog werk hebben maar met werkloosheid bedreigd worden. Zij kunnen preventief gebruik maken van instrumenten en voorzieningen die normaal gesproken uitsluitend bestemd zijn voor mensen met een ww- of bijstandsuitkering. Voor dit ontschot werken komt een regionaal 'ontschot' budget beschikbaar. In totaal gaat het om 80 miljoen in 2020.
- Binnen de crisisdienstverlening zal specifiek aandacht zijn voor kwetsbare schoolverlaters, mensen in de banenafsprak die hun baan kwijtraken, zelfstandigen die zich voor hun inkomen moeten oriënteren op werk in loondienst of mensen van wie de kennis en vaardigheden niet langer goed aansluiten bij de openstaande vacatures van werkgevers.

- Ook zal binnen de crisisdienstverlening aandacht zijn voor de dienstverlening van werk naar werk in het MKB.

Q&A's Sociaal Pakket: Crisisdienstverlening

Q Als er meer mensen werkloos raken. Kunnen UWV en gemeenten dan nog wel een goede begeleiding naar ander werk bieden?

- Als onderdeel van het herstelpakket stelt het kabinet tijdelijk extra middelen beschikbaar aan UWV en gemeenten voor de dienstverlening voor de nieuwe instroom, rekening houdend met de hogere instroom in de WW en bijstand.
- Gemeenten en UWV zullen deze middelen inzetten voor de bestaande werknemers- en werkgeversdienstverlening.

Q Voor welke mensen is de crisisdienstverlening bedoeld?

- Crisisdienstverlening is bedoeld voor mensen die met werkloosheid worden bedreigd en mensen zonder werk met een recent arbeidsverleden. We onderscheiden de volgende hoofdcategorieën van werkzoekenden:
 - Met werkloosheid bedreigde werknemers
 - Mensen die instromen in de WW
 - Mensen die een bijstandsuitkering aanvragen
 - Kwetsbare schoolverlaters
 - ZZP-ers uit de Tozo regeling die zich oriënteren op werk in loondienst
- De crisisdienstverlening heeft betrekking op mensen die extra ondersteuning nodig hebben om snel van werk naar werk of van uitkering naar werk te gaan.
- Binnen de crisisdienstverlening zal specifiek aandacht zijn voor kwetsbare schoolverlaters, mensen in de banenafpraak die hun baan kwijtraken, zelfstandigen die zich voor hun inkomen moeten oriënteren op werk in loondienst of mensen van wie de kennis en vaardigheden niet langer goed aansluiten bij de openstaande vacatures van werkgevers.

Q Welke rol krijgen de sociale partners in de crisisdienstverlening in de regio's?

- Het kabinet werkt met alle betrokken partijen, de sociale partners, gemeenten, UWV en het beroepsonderwijs, aan afspraken over de vormgeving van de crisisdienstverlening.
- De bedoeling is dat alle partijen in de arbeidsmarktregio's samenwerken in een interdisciplinair mobiliteitsteam om de werkzoekenden aan (om)scholing en ander werk helpen.
- Op deze manier kunnen de sociale partners, gemeenten en UWV, vanaf de eerste dag iemand oppakken en een traject aanbieden, om te voorkomen dat er langdurige uitkeringsafhankelijkheid ontstaat.
- De sociale partners kunnen een beroep doen op middelen voor hun deelname aan de regionale mobiliteitsteams en het verbinden van sectorale en regionale initiatieven.

Q Wat wordt bedoeld met een ontschot budget voor de crisisdienstverlening?

- Om de effectiviteit van het ondersteuningspakket voor van Werk(loosheid) naar werk zo groot mogelijk te maken kiezen we voor de crisisdienstverlening voor een ontschot budget voor alle partijen.
- Met dit budget, dat verdeeld wordt over de regio's, kan, aanvullend op de reguliere dienstverlening van gemeenten en UWV, gerichte dienstverlening worden geboden om mensen aan het werk te houden of zo snel mogelijk weer aan werk te helpen.
- De regionale mobiliteitsteams kijken welke dienstverlening nodig is op basis van de behoeften en de afstand tot nieuw werk, de arbeidsmarktpositie is leidend.
- Daarbij wordt allereerst gekeken welke dienstverlening beschikbaar is, zoals bijvoorbeeld dienstverlening vanuit een sociaal plan voor van werk naar werk begeleiding. Volgens wordt gekeken wat aanvullend nodig is om effectief naar (nieuw) werk te begeleiden.
- Met het 'ontschotte budget' kan dienstverlening ingezet worden die regulier niet beschikbaar is voor betreffende werkzoekenden. Zo kan iemand met een bijstandsuitkering het aanbod van UWV benutten en iemand met een WW-uitkering het gemeentelijk instrumentarium, als dat beter blijkt te passen.

Q Hoe kijkt de uitvoering naar de plannen om mensen van werk(loosheid) naar werk te begeleiden?

- UWV en Gemeenten (VNG) zijn nauw betrokken geweest bij de totstandkoming, hebben actief meegedacht en hebben hun steun uitgesproken voor het steun en herstelplan.
- Hetzelfde geldt voor sociale partners, mbo-onderwijs en SBB.
- Deze betrokkenheid en intensieve samenwerking zet ik momenteel en ook de komende periode voort. Alleen gezamenlijk kunnen we ervoor zorgen dat de aanpak een succes wordt.
- Uitvoerbaarheid op korte termijn is hierbij als vanzelfsprekend een belangrijk aandachtspunt.

Q Wanneer zijn de interdisciplinaire mobiliteitsteams operationeel?

- Wie kiezen voor een gefaseerde uitrol en aanpak.
- Nog dit jaar starten de eerste drie teams en regio's en starten in alle regio's de voorbereidingen.
- Dit zal in eerste instantie gebeuren in de regio's waar de meeste werkgevers gebruik maken van de NOW-regeling.
- Verwachting is dat eind 2021 de mobiliteitsteams in alle 35 arbeidsmarktregio's aan de slag zijn.

Waarom een gefaseerde aanpak?

- De aanvullende ontschotte crisisdienstverlening van mobiliteitsteams is nieuw. Al werkende weg gaan we ervaren wat wel en wat niet werkt. Ik ga dit proces vanuit landelijk niveau optimaal ondersteunen. Alle samenwerkende partijen hebben hier gezamenlijke verantwoordelijkheid in.

Q Wat houdt de tijdelijke impuls van de banenafspraken in die het kabinet heeft opgenomen in het derde steun- en herstellepakket?

- De coronacrisis brengt voor veel werkenden het risico van werkloosheid met zich mee. Er zijn groepen en sectoren op de arbeidsmarkt met een groter risico om hard geraakt te worden door de crisis dan anderen, bijvoorbeeld mensen met een arbeidsbeperking.
- De mensen uit de doelgroep banenafspraken die recent en met tijdelijke contracten op de arbeidsmarkt zijn gekomen, zijn extra kwetsbaar voor ontwikkelingen in de conjunctuur. Dit is ook uit de evaluatie van de banenafspraken gebleken.
- Bij het verliezen van hun baan gaan ook alle investeringen verloren die werknemers uit de doelgroep banenafspraken, hun werkgevers, gemeenten en UWV hebben gedaan om een positie op de arbeidsmarkt te krijgen en zich hierin te ontwikkelen op de arbeidsmarkt.
- Het is belangrijk om te voorkomen dat de verworven competenties en vaardigheden verloren gaan en dat deze mensen terugvallen in een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.
- Juist deze groep verliest snel haar inzetbaarheid wanneer zij niet aan het werk is. Hoe langer mensen thuis zitten zonder baan, hoe moeilijker het wordt om alsnog aan het werk te komen.
- Daarom neemt SZW extra maatregelen om werknemers uit de doelgroep banenafspraken op de arbeidsmarkt te houden.
- Het betreft een extra tijdelijke impuls van in totaal 36 miljoen euro (2 miljoen in 2020, 21 miljoen in 2021 en 13 miljoen in 2022) om gewezen werknemers uit de doelgroep

banenafsprak betrokken te houden bij de arbeidsmarkt zodat de arbeidsvaardigheden van deze werknemers op peil blijven. Als de arbeidsmarkt weer aantrekt kunnen ze snel weer uitstromen naar regulier werk.

- Deze maatregel is aanvullend op de integrale crisisdienstverlening en wordt momenteel met betrokken partijen uitgewerkt.

Noodpakket algemeen

Factsheet: Cijfers

Tabel 1: Voorlopige stand van zaken NOW

	NOW 1 (maart-mei)	NOW 2 (juni-augustus)
Aanvragen	148.335	65.203
Toekenningen	139.399	63.198
Afwijzingen	8.963	2.041
Werknemers	2.653.041	1.332.904
Totaal voorschotten	€7.906.178.977	€2.136.795.399
Subsidiebedrag	€9.882.723.721	€5.341.988.498

Tabel 2: Tozo

	Schatting Tozo 1 (maart-mei)	Schatting Tozo 2 (juni-augustus)
Totaal aantal aanvragen	374.000	103.000
% inkomensondersteuning	Ongeveer 90%	Ruim 90%

Tabel 3: Tozo uitgebreid

	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus
Schatting totaal aantal aanvragen (SZW)						
Tozo 1 (cumulatief)		343.000	374.000			
Tozo 2 (cumulatief)				74.000	Nb	103.000
Registratiegegevens CBS						
Levensonderhoud	7.020	99.730	179.240	64.510	Nnb	Nnb
Bedrijfskapitaal	40	700	4.710	5.510	Nnb	Nnb

Tabel 3: TOFA

Aanvragen	23.563
Toekenningen	11.160
Afwijzingen	12.261
Verwerkte betaling	€17,4 miljoen

Q&A: Algemeen

Q: Kunt u aangeven of na dit derde steunpakket een vierde steunpakket reeds uitgesloten is?

- Minder dan een maand geleden is het derde pakket, het steun- en herstelpakket, aangekondigd.
- Hiermee worden de NOW en de Tozo met negen maanden verlengd, namelijk tot juli 2020, en is er sociaal aanvullend beleid aangekondigd.
- In dit stadium is het echter te vroeg om te bepalen of een vierde steunpakket gewenst is.
- Dit is namelijk afhankelijk van de gezondheidssituatie en de sociaaleconomische ontwikkelingen.
- Daar is nu nog te veel onzekerheid over.

Q&A: Monitoringsbrief

Q: Wordt de kamer ook geïnformeerd over het flankerend sociaal beleid van het steun en herstelpakket?

Q: Zal dat via de monitoringsbrief gebeuren?

A:

- Ja, ik zal uw Kamer informeren over de voortgang omtrent het sociaal flankerend beleid, het zogeheten sociaal pakket uit het steun- en herstelpakket.
- Mochten er relevante ontwikkelingen zijn, dan zal ik u daarvan per brief op de hoogte stellen.
- Dat zal ik echter niet doen via de monitoringsbrief. De monitoringsbrief leent zich goed voor cijfers en minder voor nuances. Het opnemen van het sociaal flankerend beleid in andere brieven zorgt ervoor dat we meer de diepte in kunnen gaan.
- Op die manier kunnen we namelijk een duidelijker beeld schetsen over het sociaal pakket. We kunnen dan bijvoorbeeld meer aandacht besteden aan de relatie tussen het sociaal pakket en de verschillende onderdelen van het beleidsterrein van SZW (en andere departementen).

Q: In de monitoringsbrief worden het aantal afwijzingen besproken voor de NOW. Hoeveel Tozo-aanvragen worden afgewezen?

A:

- Vanwege de decentrale uitvoering is het pas met een vertraging mogelijk om stabiele cijfers aan te leveren over het gebruik van de Tozo.
- Cijfers van het CBS laten enkel het aantal uitkeringen en verstrekkingen toekenningen zien. Dat zijn de toegekende aanvragen. Voor informatie over het aantal afwijzingen zijn wij op korte termijn afhankelijk van signalen van gemeenten. Op langere termijn is het mogelijk om via de financiële verantwoording van gemeenten het aantal afwijzingen te achterhalen.
- Wij hebben geen volledig zicht op het aantal aanvragen, de cijfers die wij met u delen zijn een schatting op basis van een steekproef van gemeenten.

Q: Hoe zit het met de risico's om misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)? Is hier handhavingscapaciteit beschikbaar?

A:

- De snelheid waarmee de regelingen tot stand zijn gekomen impliceert dat mogelijk zaken over het hoofd zijn gezien en de regeling onvoorziene consequenties kan hebben, die achteraf niet gerepareerd kunnen worden. Dit is niet zonder risico op misbruik en oneigenlijk gebruik.
- Voor zover mogelijk worden risico's geadresseerd met de beheersmaatregelen. Ik heb uw Kamer geïnformeerd over de verschillende beheersmaatregelen in de monitoringsbrief van 8 juli jl.
- Ik heb werkgevers en ondernemers daarnaast opgeroepen om geen misbruik te maken van de regelingen.
- Ik heb uw Kamer in de monitoringsbrief van 7 september jl. geïnformeerd over het aantal meldingen dat bij de Inspectie SZW is binnengekomen.
- Uiteraard zullen we mogelijke misbruik en oneigenlijk gebruik nauwlettend in de gaten houden en uw Kamer hierover blijven informeren.

Bij doorvragen over de **NOW**:

- Net als bij de NOW 1 en 2 zijn er bij de NOW 3 risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik.
- Voor een spoedige betaling vindt controle op het omzetverlies en op de loonsom achteraf bij de vaststelling plaats.
- Dit kan dus pas op dat moment tot de conclusie leiden dat een te hoog bedrag is uitgekeerd en gedeeltelijk teruggevorderd moet worden.
- Voor zover mogelijk worden deze en andere risico's geadresseerd met beheersmaatregelen, maar het is realistisch te verwachten dat niet elk risico compleet afgedicht zal worden en dat restrisico's moeten worden geaccepteerd.
- SZW en UWV werken samen om zicht te houden op de uitvoering van de NOW en de daarbij behorende risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik. Uw Kamer wordt hierover op korte termijn verder geïnformeerd.

Bij doorvragen over de **Tozo**:

- Het tegengaan van misbruik en oneigenlijk is van groot belang.
- Gemeenten, verantwoordelijk voor hun eigen beleid op dit punt, zijn inmiddels gestart met de eerste controles inzake de Tozo 1 en 2 om eventueel misbruik op te sporen.

- Deze controles worden veelal steekproefsgewijs en/of signaalgestuurd vormgegeven.
- De signalen die Stichting Inlichtingenbureau (IB) – op verzoek van SZW – sinds kort hierbij aan gemeenten verstrekt zijn hiervoor erg behulpzaam.
- Gemeenten, VNG, Divosa en SZW blijven de komende maanden nauw met elkaar in gesprek om waar mogelijk gezamenlijk de aanpak rond misbruik en oneigenlijk gebruik verder te versterken.

Q: Hoe verhoudt het huidige budgettaire beslag van de NOW en Tozo zich tot de raming?

A:

- NOW 1
 - Het voorschot dat is uitbetaald bedraagt € 7,9 miljard.
 - Dit voorschot wordt na afloop verrekend met het definitief vastgestelde subsidiebedrag.
 - Op basis van de aanvragen wordt het totaalbedrag dat aan subsidie is aangevraagd voor nu ingeschat op €9,9 miljard euro voor een periode van 3 maanden.
 - Als bij de afrekening blijkt dat de loonsom bij werkgevers is afgenomen of als de omzetsdaling lager uitvalt dan verwacht, valt de definitieve subsidie lager uit.
- NOW 2.0
 - De raming voor de NOW 2.0 was € 12,7 miljard voor vier maanden.
 - Op basis van de realisatiecijfers blijkt dat het gebruik aanzienlijk lager is dan geraamd.
 - Het voorschot dat is uitbetaald bedraagt € 2,1 miljard aan eerste reeks betalingen. Op basis van de aanvragen wordt het totaalbedrag dat aan subsidie is aangevraagd voor nu ingeschat op € 5,3 miljard.
 - Dit is een voorlopige eindstand. De tweede betaaltermijn moet nog plaatsvinden. Ook, kan het bedrag de

komende tijd nog wat oplopen als afwijzingen alsnog tot een toekenning leiden.

- Bovendien geldt evenals bij NOW-1 dat het gaat om een voorlopige inschatting. Als bij de afrekening bijvoorbeeld blijkt dat de loonsom bij werkgevers is afgenomen of als de omzetsdaling lager uitvalt dan verwacht, valt de definitieve subsidie lager uit.

NOW-3:

- Per 1 oktober wordt de NOW met drie tijdvakken van drie maanden verlengt. De steun dient twee doelen.
- Ten eerste biedt het bedrijven die ondersteuning nodig hebben om de crisis te overbruggen, de helpende hand. Zo blijft werkgelegenheid zo veel mogelijk behouden.
- Ten tweede biedt de steun aan bedrijven de mogelijkheid om zich samen met de werknemers voor te bereiden op de nieuwe economische situatie: niet álle werkgelegenheid kan worden behouden.
- Voor de NOW-3 bedragen de verwachte uitgaven € 5,4 miljard voor 9 maanden (€ 2,2 miljard in 2020 en € 3,2 miljard in 2021).
- Tozo:
 - Er is een snelle monitoring opgezet om een schatting te maken van het aantal Tozo-aanvragen. Het aantal aanvragen voor Tozo-2 is geschat op 103.000.
 - Voor Tozo-2 is in totaal €1,5 miljard geraamd. Op basis van de snelle monitoring is de verwachting dat het

huidige gebruik ruim binnen de raming valt. Met Prinsjesdag wordt u hier verder over geïnformeerd.

- Voor Tozo-1 was €4 miljard geraamd, op basis van de snelle monitoring zijn de verwachte uitgaven voor Tozo-1 reeds bijgesteld naar €2,5 miljard.
- Voor Tozo-3 zijn de verwachte uitgaven in totaal €610 miljoen, €550 miljoen voor uitkeringen levensonderhoud en €60 miljoen voor kapitaalverstrekkingen.

Q: Hoe worden gemeenten (financieel) gecompenseerd voor de uitvoering van de Tozo?

A:

- Ik heb met de gemeenten afgesproken dat zij een vast bedrag krijgen per besluit op een aanvraag ter compensatie van de uitvoeringskosten van Tozo-1 en Tozo-2.
- Gemeenten ontvangen voor een besluit op een aanvraag voor levensonderhoud 450 euro en op een aanvraag voor kapitaalverstrekking 800 euro. Het maakt hierbij niet uit of de aanvraag wordt toegewezen of afgewezen. Dezelfde bedragen gelden voor verleningsaanvraag voor Tozo-2.

Specifieke groepen

Ouderen

Q: Wat doet u voor ouderen?

- We zetten met het steun en herstelpakket op behoud van zo veel mogelijk werkgelegenheid voor iedereen, dus ook voor oudere werknemers.
- Mocht een oudere werknemer toch werkloos worden dan zet het kabinet in op van-werk-naar-werk en op dienstverlening door UWV en gemeenten.
- Specifiek voor de dienstverlening door UWV weten we dat ouderen werkzoekenden daar bovengemiddeld van profiteren. Dat komt namelijk doordat zij – helaas – vaak een slechte of matige werkherovatingskans hebben. UWV geeft aan mensen met zulke werkherovatingskansen meer persoonlijke dienstverlening.
- Het ontwikkeladvies dat oorspronkelijk alleen voor 45-plussers beschikbaar was is nu voor iedereen beschikbaar. Dat neemt natuurlijk niet weg dat ook oudere werknemers er nog steeds gebruik van kunnen maken.

Jongeren

Q: Welke solidariteit toont het kabinet voor jongeren voor wie de toekomst door corona onzeker wordt en welk steunpakket is er voor hen?

- De coronacrisis raakt aan het werk en inkomen van veel Nederlanders. Zo ook van jongeren. Ik maak mij dan ook zorgen over de gevolgen. We houden de situatie op de arbeidsmarkt nauwlettend in de gaten en hebben daarbij speciale aandacht voor jongeren.
- Jongeren vallen onder de steun- en herstelpakketten en maken onderdeel uit van het re-integratiebeleid van gemeenten en UWV (afhankelijk van hun uitkering). Voor een aantal flexwerkers waar het reguliere vangnet geen oplossing bood hebben we tijdelijk de TOFA tot leven geroepen.
- Naast het steun- en herstelpakket, trekken we €1,4 miljard uit voor een aanvullend sociaal pakket waarin we onder andere specifiek inzetten op het voorkomen van langdurige werkloosheid onder jongeren.
- We zetten extra in op het bijwerken van kennis en vaardigheden en begeleiding naar ander werk en specifiek voor kwetsbare schoolverlaters is er extra aandacht voor intensieve begeleiding naar vervolgonderwijs en werk.
- Door aanvullende middelen in te zetten op betere begeleiding naar vervolgonderwijs, bij- en omscholing en voorbereiding op de overstap naar werk, willen we een vloeiende overgang mogelijk maken van school naar werk en bij uitval weer terug naar school of werk, en zo jeugdwerkloosheid voorkomen. We richten ons daarbij vooral om jongeren met een beperking en met onvoldoende kwalificaties.

- Daarnaast geven verschillende departementen met gemeenten momenteel navolging aan het advies van de werkgroep Halsema, dat op 17 mei jl. is aangeboden aan het kabinet, waarin onder meer aandacht wordt gevraagd voor de kwetsbare positie waarin jongeren zich bevinden door de coronacrisis.
- De arbeidsmarktpositie van jongeren kan ook aan de orde komen in het gesprek dat het kabinet voert met sociale partners over de crisisaanpak.

Flexwerkers

Factsheet: Vast / Flex

- In het tweede kwartaal van 2020 bestaat de **werkzame beroepsbevolking** uit 8.882 duizend personen.
- 1.672 duizend werknemers hebben in het tweede kwartaal een **flexibele arbeidsrelatie**; 148 duizend minder dan in het eerste kwartaal 2020 en 272 duizend minder dan tweede kwartaal 2019.
 - Er is een grotere krimp (-67 dzd) in het aantal jonge flexwerknemers (15-25) ten opzichte van werknemers in de leeftijdsgroepen 25-45 en 45+.
 - Relatief gezien is de daling in het aantal jonge flexwerknemers (8%) vergelijkbaar met oudere flexwerknemers.
- 5.683 duizend personen hebben in het tweede kwartaal een **vaste arbeidsrelatie**. Het aantal vaste werknemers is toegenomen met 2 duizend tov het eerste kwartaal. Ten opzichte van het tweede kwartaal in 2019 is het aantal vaste werknemers met 157 duizend toegenomen.
- Met name oudere werknemers in de leeftijd 45-75 hebben vaker een vaste arbeidsrelatie (+15 dzd) tov het eerste kwartaal.
- Daarentegen is het aantal jongere werknemers met een vaste arbeidsrelatie gedaald (-20 dzd) tov het eerste kwartaal.
- 1.528 duizend personen zijn in het tweede kwartaal **zelfstandig**. Dit zijn er 15 duizend meer tov het eerste kwartaal. Ten opzichte van het tweede kwartaal in 2019 is het aantal zelfstandigen fors gestegen (+57 dzd).
 - Het aantal zelfstandigen is in het tweede kwartaal gelijk gebleven onder de jonge werknemers, gestegen onder de leeftijdsgroep 25-45 (+26 dzd) en gedaald onder de leeftijdsgroep 45+ (-11 dzd).

	2de kwartaal 2019			1ste kwartaal 2020			2de kwartaal 2020 (tov eerste kwartaal 2020)		
	<i>Vast</i>	<i>Flex</i>	<i>Zelf</i>	<i>Vast</i>	<i>Flex</i>	<i>Zelf</i>	<i>Vast</i>	<i>Flex</i>	<i>Zelf</i>
Totaal	5526	1944	1471	5681	1820	1512	5683	1672	1528
Leeftijd									
15-25	419	897	70	439	860	75	419 (- 20)	793 (- 67)	75 (0)
25-45	2437	658	515	2505	613	522	2512 (7)	566 (- 47)	548 (26)
45-75	2670	390	886	2737	347	916	2752 (15)	312 (- 35)	905 (- 11)

Factsheet: Oproep- en uitzendkrachten die niet in aanmerking komen voor de WW of Bijstand

- De groep werknemers met een oproep- of uitzendcontract die niet in aanmerking komt voor WW, is divers.
- De levenssituaties van deze groepen verschillen sterk.
 - In het geval van **thuiswonende kinderen/ studenten (53%)** is vaak sprake van een hoog huishoudinkomen dat wordt verdiend door ouders.
 - In het geval van **uitwonende studenten (9%)** is vaak sprake van alleenstaanden die niet op een partner terug kunnen vallen, maar wel op studiefinanciering.
 - De meeste diversiteit is terug te vinden binnen de groep van 38%, of ongeveer 133 duizend mensen, die **noch thuiswonend kind, noch student is**. Van deze groep heeft ongeveer een derde een huishoudinkomen van minder dan 30.000 euro per jaar, maar ook ongeveer een derde heeft een huishoudinkomen van meer dan twee keer modaal.
- Studenten werken veelal in kleine baantjes.
 - 55% van alle studenten werkt minder dan 12 uur, 23% werkt tussen de 12 en 19 uur en 22% werkt meer dan 20 uur.

Q: Kan de minimumduur van de WW worden verlengd om flexwerkers tegemoet te komen?

- Er zullen de komende tijd mensen zijn wier recht op een uitkering afloopt terwijl de economie nog niet op volle toeren draait. Het vinden van werk is nu lastiger dan een ruime maand geleden, toen de werkloosheid juist ontzettend laag was.
- Het komende jaar zal zeer waarschijnlijk een jaar van economische krimp zijn. Dan kennen we met de WW en de bijstand een goed vangnet.
- Als de uitkering bij UWV afloopt dan is er mogelijk recht op bijstand. Het huidige stelsel van sociale zekerheid voldoet daarom in mijn ogen.
- Daar komt bij dat navraag bij UWV leert dat dit waarschijnlijk niet op korte termijn uit te voeren is. Het verlengen van de uitkeringen vereist ICT-aanpassingen die niet snel door te voeren zijn. Hoe lang het precies duurt is niet te zeggen zonder uitvoeringstoets, maar vast staat dat het minstens enkele maanden kost. Gezien het grote aantal uitkeringsaanvragen en de enorme druk waaronder UWV al staat kan dit niet handmatig worden gedaan.
- Stel dat verlenging van de minimumduur van de WW 12 maanden kost (ter indicatie: de aanpassingen in het kader van de WWZ kostten 1,5 jaar), dan is de noodzaak al verdwenen: mensen zijn dan al uit de WW gestroomd.

Zoals ik al eerder zei kan men dan gelukkig wel aanspraak maken op bijstand.

Q: Wil de minister het probleem voor de flexwerkers oplossen?
Een opvolger van de TOFA? (Van Kent, SP en Van Dijk, PvdA)

- In mijn brief over mijn zoektocht naar vangnet voor flexwerkers van mei jongstleden heb ik aangegeven dat naar schatting ruim twee derde van de flexwerkers recht heeft op WW.
- Om de eerste schok van de coronacrisis op te vangen heb ik op verzoek van de Tweede Kamer de TOFA ingevoerd.
- De TOFA was een regeling die veel haken en ogen kende en die een groot beslag legde op capaciteit van UWV. Het loket is inmiddels gesloten en sommige aanvragen moeten nog worden verwerkt, maar zoals uit mijn monitoringsbrief bleek zullen er ongeveer 11.000 mensen zijn die de TOFA toegekend krijgen.
- Inmiddels is de eerste schok van de lock down achter de rug en wil ik vol inzetten op van werk-naar werk en op de dienstverlening van UWV en gemeenten voor mensen die werkloos zijn geworden.

Mensen met een migratieachtergrond

Q: Wat doet het kabinet om de gevolgen van corona voor NL met een migratieachtergrond te beperken.

- Het CPB signaleert in de Macro-economische verkenning dat de gevolgen van corona voor de arbeidsmarkt juist neerslaan bij groepen die toch al kwetsbaar zijn: jongeren en niet-westerse migranten die vaak een tijdelijke baan hebben of in sectoren werken waar de gevolgen van corona extra hard aankomen. Zij verliezen als eerste hun baan.
- Het kabinet heeft een pakket noodmaatregelen genomen om de negatieve gevolgen van de crisis voor de werkgelegenheid zoveel mogelijk te beperken. Juist mensen in een kwetsbare positie zoals NL met een migratieachtergrond kunnen hiervan gebruik maken.
- Desondanks moeten we reëel zijn en erkennen dat werkgelegenheid verloren gaat en zoals het CPB aangeeft, juist de kwetsbare groepen treft.
- Daarom is het des te belangrijker dat het kabinet verder gaat met het aanpakken van arbeidsmarktdiscriminatie en gelijke kansen op de arbeidsmarkt
- Zo is het wetsvoorstel 'Toezicht gelijke kansen bij werving en selectie' er advisering aangeboden aan de Raad van State. Het zal naar verwachting in het najaar bij de Tweede Kamer worden ingediend. Bedrijven krijgen daarmee de wettelijke verplichting om beleid te voeren, gericht op het bevorderen van gelijke kansen bij werving en selectie.
- Ook wordt middels het programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) gewerkt aan de ontwikkeling van een *evidence base* aantoonbaar effectieve interventies voor gelijke kansen op de arbeidsmarkt.

Q: Wat gaat het kabinet doen aan de hoge jeugdwerkloosheid van jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond?

- Het CPB signaleert in de Macro-economische verkenning dat de gevolgen van corona voor de arbeidsmarkt juist neerslaan bij groepen die toch al kwetsbaar zijn zoals jongeren en mensen met een migratieachtergrond.
- Binnen de aanpak van Jeugdwerkloosheid is daarom extra aandacht voor kwetsbare schoolverlaters zoals jongeren met een migratieachtergrond.
- Het gaat dan bijvoorbeeld om het begeleiden van MBO studenten in het onderwijs om verder door te leren of de overstap naar werk te maken. Hierbij zal extra aandacht zijn voor het tegengaan van discriminatie bij de zoektocht naar werk of stage.
- Ook zal worden ingezet op nazorg van de schoolverlaters en het ondersteunen naar werk voor jongeren die het onderwijs hebben verlaten maar nog geen werk hebben gevonden
- Om uitvoering te geven aan drie maatregelen, die in elkaars verlengde liggen en tezamen een integrale aanpak vormen voor een vloeiende overgang van school naar werk, krijgen scholen en gemeenten ruim € 80 miljoen vanuit het sociaal pakket.

Toelichting bestaand beleid

- Vanuit het kabinet wordt stevig ingezet op gelijke kansen op de arbeidsmarkt, ook voor jongeren met een migratieachtergrond.
 - Zo is het wetsvoorstel 'Toezicht gelijke kansen bij werving en selectie' er advisering aangeboden aan de Raad van State. Het zal naar verwachting in het najaar bij de Tweede Kamer worden ingediend. Bedrijven krijgen daarmee de wettelijke verplichting om beleid te voeren,

gericht op het bevorderen van gelijke kansen bij werving en selectie.

- Ook wordt middels het programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) gewerkt aan de ontwikkeling van een *evidence base* aan aantoonbaar effectieve interventies voor gelijke kansen op de arbeidsmarkt.
- Verder is in samenwerking met OCW, SZW en partners als VNO-NCW, MKB-NL, de MBO Raad, JOB (Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs) en CRM (College voor de Rechten van de Mens) een werkagenda opgezet om gelijke kansen bij stages te bevorderen.

Overig

Q: Wat doet u voor bijstandsgerechtigden boven de 27 jaar die niet in aanmerking komen voor de banenafpraak?

- De middelen uit het steun- en herstelpakket zien onder meer op het bieden van dienstverlening aan bijstandsgerechtigden.
- Deze dienstverlening heeft betrekking op het bieden van ondersteuning aan alle mensen die instromen in de bijstand, ook de groep van bijstandsgerechtigden boven de 27 jaar met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Voor de groep van bijstandsgerechtigden boven de 27 jaar met een afstand tot de arbeidsmarkt die al een uitkering ontvangt (het zittende bestand) blijft het reguliere participatiewetbudget beschikbaar, dat onderdeel uitmaakt van de algemene uitkering.

Overig

Quarantaine compensatie

Q: Hoe komt het kabinet werkgevers en werkenden tegemoet in de eventuele financiële gevolgen van de quarantaineplicht?

- In veel gevallen biedt het stelsel van arbeidsrecht en sociale zekerheid een uitkomst.
 - Voor veel werknemers geldt dat zij recht hebben op loondoorbetaling.
 - En in algemene zin geldt dat mensen, wanneer zij aan de voorwaarden voldoen, recht kunnen hebben op (een aanvulling op het inkomen vanuit) WW of bijstand.
 - Voor zelfstandigen is er de Tozo.
- Het kabinet is zich er echter van bewust dat desondanks niet alle werkenden kunnen terugvallen op een inkomensondersteunende regeling tijdens quarantaine. Dat geldt bijvoorbeeld voor sommige oproepkrachten en zelfstandigen.
- Ook voor werkgevers brengt de quarantaineplicht kosten met zich mee. Deze kosten zijn met name voor het MKB moeilijk te dragen.
- Het UWV kan echter geen nieuwe regeling optuigen en uitvoeren.
- We vragen al het maximale van UWV, met bijvoorbeeld de NOW en de groeiende instroom in de WW.
- Qua systemen en qua mensen heeft UWV niet de capaciteit om een nieuwe regeling te ontwikkelen en uit te voeren.
- Ik blijf daarom zoeken naar een oplossing om mensen en organisaties die hierdoor in de problemen komen tegemoet te komen.

Lastenverlichting burgers & bedrijven

Q&A: Dit kabinet is een kabinet voor bedrijven. Wat doet u voor burgers?

- Dat is niet waar.
- In totaal dalen de beleidsmatige lasten (inclusief het basispad) in 2020 en 2021 met bijna vijf miljard euro (waarvan €4,4 mld in 2020 en €0,4 mld in 2021). Deze lastenverlichting zit volledig bij burgers.
- Ten opzichte van de Miljoenennota van vorig jaar is de lastenverlichting in 2020 (€1,2 mld) hoger en in 2021 (€1,0 mld) lager. Dit heeft vooral te maken met de fiscale coronamaatregelen, waarbij het kabinet additionele incidentele lastenverlichting in 2020 heeft gegeven om de gevolgen van Corona te verzachten.
- Over de gehele kabinetsperiode stijgen de lasten licht, met €0,3 mld. Er is in deze kabinetsperiode sprake van een schuif tussen de lasten van burgers en bedrijven: voor burgers dalen de lasten over de gehele kabinetsperiode met circa €5 mld, voor bedrijven stijgen deze juist met circa €5 mld.

Factsheet: Beleidsmatige lastenontwikkeling

Beleidsmatige lastenontwikkeling (in €mld, in mutaties)	2018	2019	2020	2021	cum 2018-2021
Totaal	1,4	3,7	-4,4	-0,4	0,3
w.v. burgers	0,5	0,2	-3,9	-1,5	-4,8
w.v. bedrijven	1,0	3,5	-0,6	1,1	5,1
w.v. buitenland	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1

Ontwikkeling blo sinds start kabinet

- Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van de blo zien ten opzichte van het zogeheten basispad.
- In het basispad zouden de beleidsmatige lasten deze kabinetsperiode met €10,5 mld stijgen. Dit basispad bestaat uit oude maatregelen die doorlopen in deze kabinetsperiode en hogere zorgpremies door de stijgende zorgkosten en de doorwerking van het Regeerakkoord op de zorgpremies en de compensatie hiervan.
- Bij het Regeerakkoord heeft het kabinet de lasten met €7 miljard verlaagd ten opzichte van het basispad, met name voor burgers.
- Gedurende de kabinetsperiode zijn de lasten additioneel met €3 miljard verlicht over de kabinetsperiode.
- Per saldo zijn ten opzichte van het basispad de lasten met €10 mld verlicht, waardoor de lasten over de kabinetsperiode slechts met €0,3 mld stijgen. Deze lastenverlichting ten opzichte van het basispad zit volledig bij burgers.

In €mld, in mutaties, - is beleidsmatige lastenverlichting	2018	2019	2020	2021	cum 2018-2021
Basispad (inclusief zorgpremies RA en compensatie)	2,4	4,2	2,7	1,2	10,5
Regeerakkoord	-0,2	0,0	-3,9	-2,9	-7,0
Na regeerakkoord t/m MN2021	-0,8	-0,5	-3,1	1,3	-3,1
Totaal beleidsmatige lasten	1,4	3,7	-4,4	-0,4	0,3

Toelichting nieuwe definitie blo

- Het kabinet heeft samen met het CPB een nieuwe gezamenlijke definitie van de beleidsmatige lasten ontwikkeld. Hierdoor is er nauwelijks verschil tussen de beleidsmatige lastenontwikkeling zoals gepresenteerd door het CPB en het kabinet. Dit zou de uitlegbaarheid moeten vergroten.
- Deze nieuwe gezamenlijke definitie wijkt af van de oude definitie op basis van het inkomstenkader. Het inkomstenkader wordt in het vervolg gebruikt voor de budgettaire beheersbaarheid, de nieuwe definitie blo om een beeld te geven van de lastenontwikkeling die relevant is voor burgers en bedrijven.
- In de (bijlage) Miljoenennota en in een op Prinsjesdag te verschijnen apart achtergronddocument wordt de nieuwe definitie van de beleidsmatige lasten verder toegelicht.

Arbeidsmarktcijfers

Factsheet: Cijfers arbeidsmarkt augustus

1 Kernpunten

- Zowel de werkzame beroepsbevolking als de werkloze beroepsbevolking is beperkt toegenomen tot respectievelijk 8.909 (+4) en 426 (+7) duizend personen.
- Het werkloosheidspercentage loopt in augustus ten opzichte van juli beperkt op met 0,1% naar 4,6. De realisatiecijfers van augustus laten een minder grote stijging zien dan het CPB impliciet in de MEV veronderstelt. Het is nog steeds afwachten of de grote klap nog komt. De NOW 3 staat het toe om aanpassingen te maken in het personeelsbestand: wellicht dat dat effect heeft.
- Het aantal lopende WW-uitkeringen is in augustus ten opzichte van juli afgenomen met 9,1 duizend tot 292 duizend. De afname in het aantal lopende WW-uitkeringen vond vooral onder jongeren plaats (-14,9%). Deze daling wordt vooral gedreven door de nog altijd hoge uitstroom van 15-25 jarigen en de beperktere nieuwe instroom van deze groep.

2 Toelichting

Werkzame beroepsbevolking

- De werkzame beroepsbevolking is in augustus ten opzichte van juli beperkt gestegen met 4 duizend (+0,05%) naar 8.909 duizend personen. De stijging is vergelijkbaar met de maand ervoor. De werkzame beroepsbevolking is nu met 119 duizend (-1,32%) gedaald ten opzichte van december 2019.
- In de afgelopen drie maanden is de werkzame beroepsbevolking in totaal met 53 duizend personen gestegen. Dit komt door de netto-instroom (59 dzd) vanuit de niet-actieven op de arbeidsmarkt (niet-beroepsbevolking).
- De netto-arbeidsparticipatie (de verhouding tussen de werkzame beroepsbevolking en de bevolking) is met 68,0% in augustus gelijk gebleven aan juli (en juni).

Werkloze en werkzame bevolking in 2019 en 2020 (seizoen gecorrigeerd)					
	aug'19	mei'20	juni'20	juli'20	aug'20
Werkzame beroepsbevolking (x 1.000)	8958	8856	8901	8905	8909
Werkloze beroepsbevolking (x 1.000)	321	330	404	419	426
Werkloosheidspercentage	3,5%	3,6%	4,3%	4,5%	4,6%
- 15 tot en met 24 jaar (jeugdwerkloosheid)	6,9%	9,5%	10,7%	11%	11,3%
- 25 tot en met 44 jaar	2,9%	2,9%	3,7%	3,9%	3,9%
- 45 tot 75 jaar	2,7%	2,2%	2,6%	2,8%	2,8%

Werkloze beroepsbevolking

- De werkloze beroepsbevolking is in augustus ten opzichte van juli met 7 duizend personen (+1,67%) gestegen naar 426 duizend. De stijging is het grootst in de leeftijdsgroep 15-25 met 5 duizend personen (+3,14%). In de overige leeftijdsgroepen daalde het aantal werklozen met 2 duizend (-1,35%) in de groep 25-44 en steeg met 3 duizend (2,65%) in de groep 45-75.
- Het werkloosheidspercentage loopt in augustus ten opzichte van juli beperkt op met 0,1% naar 4,6%. Uitgesplitst naar leeftijdsgroepen is te zien dat de werkloosheid afgerond enkel opliep voor de groep 15-25. De NOW 3 staat het toe om aanpassingen te maken in het personeelsbestand. Het is dus nog steeds afwachten of de grote klap nog komt.

- De afgelopen drie maanden is de werkloze beroepsbevolking met name toegenomen door de netto-instroom van personen uit de niet-beroepsbevolking (88 duizend) die (opnieuw) op zoek gaan naar werk. In de voorgaande periode maart-juni kwam de stijging vooral doordat veel mensen hun baan verloren.
- De afgelopen drie maanden is de werkloze beroepsbevolking toegenomen met 95 duizend personen. De werkloze beroepsbevolking is met name toegenomen door de netto-instroom van personen uit de niet-beroepsbevolking naar de werkloze beroepsbevolking (88 duizend). De instromers (205 dzd) zijn personen die aangemoedigd zijn om (weer) op zoek te gaan naar een baan. In de voorgaande periode maart-juni kwam de stijging in de werkloze beroepsbevolking vooral doordat veel mensen hun baan verloren.

WW-uitkering

- Het aantal lopende WW-uitkeringen is in augustus ten opzichte van juli afgenomen met 9,1 duizend tot 292 duizend. In augustus is het aantal nieuwe WW-uitkeringen weer bijna gelijk aan dat van augustus 2019.
- De afname in het aantal lopende WW-uitkeringen vond in augustus vooral onder jongeren plaats (-14,9%). Deze daling wordt vooral gedreven door de nog altijd hoge uitstroom van 15-25 jarigen en de beperktere nieuwe instroom van deze groep. De hoge WW-uitstroom onder jongeren wordt gedreven door het veelal bereiken van de maximale uitkeringsduur. Jongeren hebben vanwege een beperkter arbeidsverleden minder lang recht op de WW, waardoor zij eerder weer uit de WW stromen.

Lopende WW-uitkeringen in 2019 en 2020					
	aug'19	mei'20	juni'20	juli'20	aug'20
Lopende WW-uitkeringen (x1.000)	237	301	301	301	292

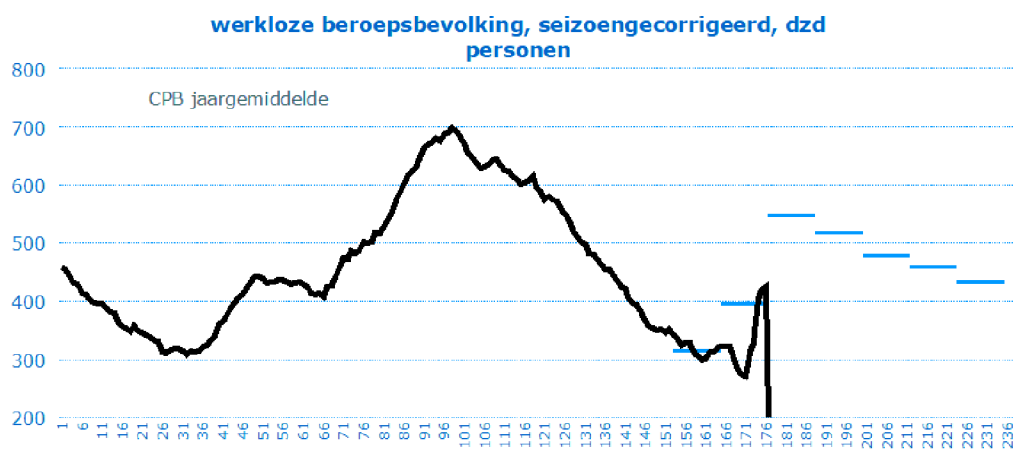
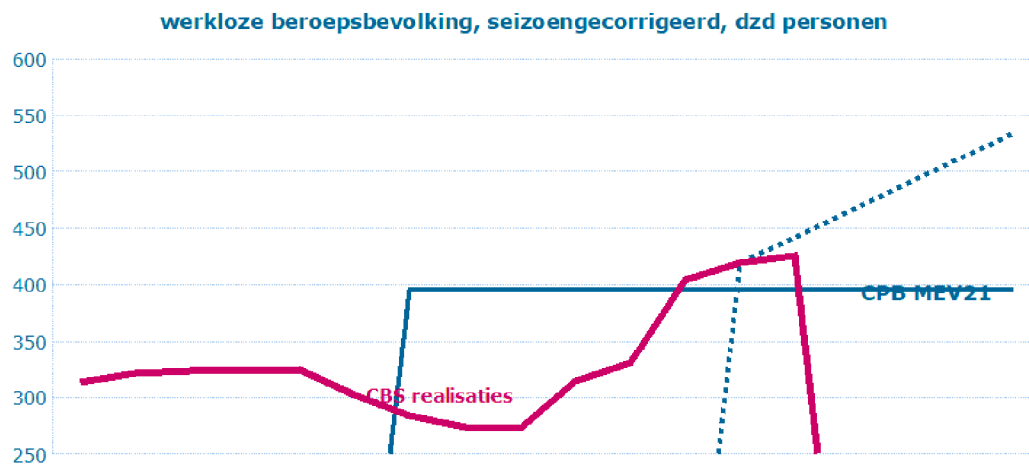
Relatie met ramingen

- Afgelopen dinsdag heeft het CPB de MEV 2021 en de MLT uitgebracht. Voor 2020 en 2021 is de geraamde werkloosheid lager dan bij cMEV. In de jaren na 2021 veronderstelt het CPB dat de werkloosheid langzaam terugkeert naar het evenwichtsniveau, ongeveer 430 duizend personen.

Werkloosheid, int.def. (x 1000)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
MEV 2021 (sept 2020)	314	395	546	516	477	458	433
cMEV 2021 (aug 2020)	314	409	606	559*			
kMEV 2021 (juni 2020)	314	443	645	589*			
CEP 2020 (mrt 2020)	314	303	320	337			
Regeerakkoord (okt 2017)	343	354	383	413			

* extrapolatie door FIN&SZW

- In de MEV raming heeft het CPB de realisatiecijfers tot en met juli meegenomen. Om uit te komen op een jaargemiddelde van 395 duizend personen moet de werkloosheid stijgen tot ongeveer 550 duizend personen aan het einde van het jaar (zie bijgevoegde figuren). Dat is ongeveer gelijk aan het jaargemiddelde dat het CPB raamt voor 2021. Dat zou betekenen dat de werkloosheid in de eerste maanden van 2021 nog iets verder oploopt, maar er later dat jaar herstel optreedt.
- De realisatiecijfers van augustus laten een minder grote stijging zien dan het CPB impliciet in de MEV veronderstelt.

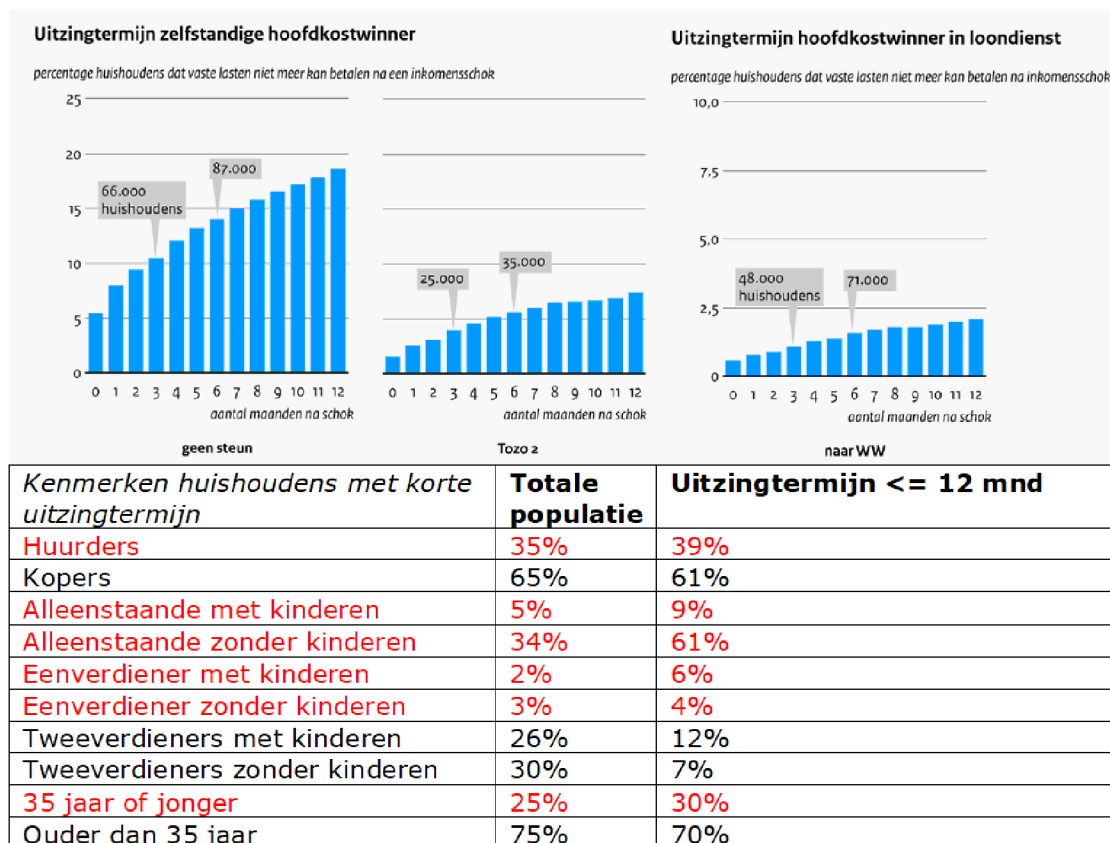

CPB Stresstest

Dossier n.a.v. mondelinge vraag van het lid GIJS VAN DIJK (PvdA) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de stresstest huishoudens ([Cpb.nl, 4 september 2020](https://cpb.nl/4-september-2020)).

I. Feiten

- Betreft een 'wat als'-studie. Doet geen uitspraken over het aantal huishoudens dat daadwerkelijk in de problemen komt.
- **Uitzingtermijn**: het aantal maanden dat een huishouden zijn vaste en noodzakelijke lasten kan blijven betalen totdat de financiële reserves zijn uitgeput. Minder dan 3 maanden noemen ze 'nauwelijks schokbestendig', minder dan 6 maanden 'beperkt schokbestendig'.
- **Inkomensschok voor zelfstandigen**: inkomen naar €0,- en recht op Tozo-2. **Inkomensschok voor werknemers**: looninkomen naar €0,-, terugval op WW. Hierbij wordt gerekend met gemiddelde WW-duur per leeftijd.
- De figuur op de volgende pagina laat de uitkomsten van de stresstest zien in het geval dat de hoofdkostwinner een inkomensschok krijgt.
- Zonder steun kan 60% van huishoudens met **zelfstandige** hoofdkostwinner nog helemaal rondkomen (geen begrotingstekort). Met steun van Tozo 2 betreft dit zelfs 75%.
- Bij **zelfstandigen** zorgt de Tozo 2, ten opzichte van situatie zonder steun, voor verlaging beperkt schokbestendigen van 14% naar 5,6% en een verlaging van het aantal nauwelijks schokbestendigen van 10,5% naar 4%.
- Bij **werknemers** kan 93% van de huishoudens zijn lasten blijven betalen uit het geschokte inkomen en hoeft dus geen vermogen aan te wenden. 1.1% van de werknemers heeft een uitzingtermijn van <3 maanden.
- Huishoudens met een korte uitzingtermijn hebben structureel hoge **vastenlastenratio's** (vaste lasten gedeeld door het besteedbaar huishoudinkomen). Ook hebben zij hogere totale lasten (vaste lasten + lasten voor voeding).
- Voor huishoudens met een korte uitzingtermijn zijn de totale lasten 1,1 keer (voor werknemers) tot 1.4 keer (voor zelfstandigen) hoger dan het geschokte besteedbaar huishoudinkomen.
- Huishoudens met een korte uitzingtermijn zijn vaker huurder alleenstaand of alleenverdiener, hebben vaker kinderen en zijn jonger (zie tabel).
- Als - naast het eigen inkomen - het aanvullende inkomen uit loon en het inkomen van de partner ook wegvalt, neemt het aantal huishoudens met korte uitzingtermijnen met enkele procentpunten toe. Dit geldt voor zowel werknemers als werkgevers (dit is niet zichtbaar in de figuur).
- De werkenden die een lange 'uitzingtermijn' hebben doen dit onder andere door in te teren op hun eigen buffer. Interen op je buffer betekent ook dat geld dat apart is gezet voor andere doeleinden daar niet meer voor beschikbaar is, zoals bijvoorbeeld voor de pensionering (dit kan bij zelfstandigen spelen). Interen op de buffer betekent bovendien dat in de toekomst deze werkenden kwetsbaarder zullen zijn voor andere schokken.

II. Probleem

- De stresstest biedt een nuttig inzicht in de gevolgen van een inkomensschok op zowel werknemers als zelfstandigen.
- De stresstest toont aan dat veruit het grootste deel van de zelfstandigen en werknemers een flinke inkomenssterugval voor langere tijd kunnen overbruggen. Dat is heel goed nieuws en laat het belang van de sociale zekerheid, fiscaliteit én de noodmaatregelen zien.
- In de berichtgeving ligt de nadruk vooral op de groep kwetsbaren. Dit gaat 'slechts' over 5% van de zelfstandigen (35.000 huishoudens) en 2% van de huishoudens met een werknemers als hoofdkostwinner (71.000 huishoudens).
- Deze stresstest kijkt naar 'wat als'-situaties waarbij er een inkomenssterugval heeft plaatsgevonden waardoor het effect van maatregelen die inzetten op baanbehoud en verkorten van de periode van inkomenssterugval niet worden meegenomen.
- Met de noodpakketten (met name via de NOW) zet het kabinet juist in op baanbehoud en met het flankerend beleid en de maatregelen voor scholing, van werk naar werk en dienstverlening probeert het kabinet de periode van inkomenssterugval te beperken.
- De uitkomsten benadrukken het belang van de kans om nieuw werk te vinden. Dit sluit aan bij de conclusies van o.a. de Borstlap over scholing en LLO.

Q: Wat is uw reactie op de stresstest?

- Nuttige analyse van het CPB en AFM.
- Het toont aan dat veruit het grootste deel van de zelfstandigen en werknemers een flinke inkomensterugval een flinke inkomensterugval voor langere tijd kunnen overbruggen. Dat is heel goed nieuws.
- Dat komt vooral door ons systeem van sociale zekerheid, fiscaliteit en de Tozo.
- Er blijft wel een kleine groep mensen bestaan die, ook met alle steun, niet rond kan komen als ze langdurig geen inkomen hebben. Veel van hen hebben relatief hoge vaste lasten en weinig buffer.
- De beste manier om weer alles te kunnen betalen, is om weer werk te vinden. Dat geven het CPB en AFM ook aan. Daarom trekken we 1,4 miljard euro uit om mensen naar ander werk te begeleiden en om- of bij te scholen.
- Ook zetten we, zoals het CPB en AFM aanbevelen, extra in op bestrijding van schuldenproblematiek.
- Daarnaast zorgt het kabinet met de NOW dat banen behouden worden.

Kamervragen 4^e ISB – totale set

Vraag 1

Kunt u aangeven of na dit derde steunpakket een vierde steunpakket reeds uitgesloten is?

Antwoord 1

Minder dan een maand geleden is het derde pakket, het steun- en herstelpakket, aangekondigd. Hiermee worden de NOW en de Tozo met negen maanden verlengd, namelijk tot juli 2020, en is er sociaal aanvullend beleid aangekondigd. In dit stadium is het echter te vroeg om te bepalen of een vierde steunpakket gewenst is. Dit is namelijk afhankelijk van de gezondheidssituatie en de sociaaleconomische ontwikkelingen. Daar is nu nog te veel onzekerheid over.

Vraag 2

Hoe wordt fraude bij de noodmaatregelen zoveel mogelijk voorkomen?

Antwoord 2

De snelheid waarmee de noodmaatregelen tot stand zijn gekomen impliceert dat mogelijk zaken over het hoofd zijn gezien en dat de regelingen onvoorziene consequenties kunnen hebben. Dit is niet zonder risico op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Voor zover mogelijk worden de risico's geadresseerd met beheersmaatregelen. Het is echter realistisch te verwachten dat er nog onvolkomenheden in de aanpak zullen zijn waarbij meer restrisico's op misbruik en oneigenlijk gebruik moeten worden aanvaard dan bij reguliere omstandigheden gebruikelijk zou zijn.

Bij de NOW hangt dit samen met de noodzaak van het op zeer korte termijn beschikbaar stellen van voorschotten en het gegeven dat de definitieve subsidie achteraf wordt vastgesteld. SZW en UWV werken samen om zicht te houden op de uitvoering van de NOW en om gezamenlijk de M&O-aanpak verder te versterken. Om misbruik en oneigenlijk gebruik bij NOW zoveel mogelijk te voorkomen worden door UWV controles uitgevoerd. Zo wordt bijvoorbeeld controle uitgevoerd op een bestaand bankrekeningnummer en loonheffingsnummer van de aanvrager door een gegevensuitwisseling met de Belastingdienst. Ook heeft UWV voordat de NOW gepubliceerd werd de loongegevens over januari 2020 vastgelegd. Verder zijn accountantsverklaringen en derdenverklaringen een belangrijk onderdeel van het vaststellingsproces met het oog op het kunnen vaststellen van de rechtmatigheid van de NOW-subsidie en daarbij het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik. Om fraude en misbruik omtrent de NOW effectief te kunnen bestrijden is een samenwerkingsverband opgezet tussen UWV, Belastingdienst, Inspectie SZW en FIOD.

Voor de Tozo geldt dat de controle bij de beoordeling van de aanvraag beperkt is vormgegeven; ingewikkeld en langdurig onderzoek strookt niet met het karakter van de Tozo als noodmaatregel. Met die reden is er sprake van een lichtere toets op benodigde gegevens en voorwaarden en wordt voor een deel gesteund op verklaringen van de zelfstandig ondernemer, met het uitgangspunt dat hij de informatie naar waarheid heeft verstrekt. Gemeenten zijn omtrent de Tozo verantwoordelijk voor hun eigen beleid ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Dit vereist veelal een mix van maatregelen die passend is binnen de lokale praktijk. Onderdeel van dit M&O-beleid is de controle achteraf, die een gemeente onder andere steekproefgewijs en/of signaalgestuurd kan vormgeven. Hierbij geldt dat rekening moet worden gehouden met de grote aantallen Tozo-uitkeringen en beperkte capaciteit van gemeenten. Aanvullend op het eigen M&O-beleid, worden alle gemeenten daarom ondersteund door een gezamenlijke aanpak van het ministerie van SZW, VNG en Divosa. Zo is het Inlichtingenbureau gevraagd om verschillende bestandskoppelingen aan te brengen, zodat gemeenten op basis van daaruit voortvloeiende signalen eventueel misbruik kunnen opsporen. Ook is voor gemeenten een handreiking M&O Tozo opgesteld met expliciete aandacht voor preventie aan de hand van gedragswetenschappelijke inzichten. Daarnaast brengen VNG en Divosa een aantal (complexe) misbruikrisico's gedetailleerd in kaart en bieden ze gemeenten handelingsperspectief hoe hier mee om te gaan.

Het aanvragen van een tegemoetkoming op grond van de Tijdelijke Overbruggingsregeling voor Flexibele Arbeidskrachten (TOFA) was mogelijk tot 27 juli jongstleden. In de brief van de minister over dit vangnet voor flexibele arbeidskrachten is aangegeven dat de regeling M&O-risico's bevat. Samen met UWV is gepoogd de risico's zo goed mogelijk te beperken, maar er resteerden risico's. UWV heeft deze risico's beschreven in een brief aan de minister, die tevens vertrouwelijk is gedeeld met uw Kamer.

Vraag 3

Kunt u schematisch weergeven hoeveel mensen en/of bedrijven er in de afgelopen maanden gebruik gemaakt hebben van de TOZO, de TOFA en de NOW?

Antwoord 3

Ja. Hieronder gaan wij in op het gebruik van de Tozo, TOFA en de NOW.

Vanwege de decentrale uitvoering, administratieve vertraging in de verwerking in de gemeenten en in dataverzameling en verwerking door het CBS zijn op dit moment geen exacte cijfers beschikbaar over het gebruik van de Tozo.

Voor de monitoring van het beroep op de regeling maken we een schatting van het totaal aantal aanvragen op basis van informatie van een steekproef van ongeveer 150 gemeenten. Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling in het geschatte totaal aantal aanvragen voor respectievelijk Tozo 1 en Tozo 2 in de afgelopen maanden. Het betreft zowel aanvragen voor levensonderhoud als bedrijfskapitaal alsmede gecombineerde aanvragen.

Naast deze schattingen rapporteert het CBS op ons verzoek voorlopige cijfers op basis van registratiebestanden om zicht te krijgen op het gebruik van Tozo. In onderstaande tabel staan respectievelijk het totaal aantal lopende uitkeringen in het kader van de Tozo levensonderhoud en het aantal verstrekkingen van bedrijfskapitaal (beide inclusief uitkeringen Bbz met startdatum vanaf 1 maart 2020, zonder het nadere kenmerk voor Tozo).

Het CBS geeft aan dat deze voorlopige cijfers een onderschatting zijn van het totaal aantal uitkeringen levensonderhoud over de gerapporteerde maanden. Vertraagde administratieve informatie is hier niet in meegenomen. Daarnaast hebben diverse gemeenten ook voorschotten verstrekt die nog niet in de registraties zijn verwerkt. Het CBS zal de komende maanden deze voorlopige cijfers actualiseren, de nadere voorlopige cijfers over maart worden eind september gepubliceerd. De verstrekkingen bedrijfskapitaal zijn eenmalige verstrekkingen, hierin speelt de vertraging niet. In totaal zijn er tot eind juni 10.960 Bbz/Tozo bedrijfskredieten verstrekt.

In de CBS tabellen wordt tevens informatie gegeven over aantallen en kenmerken van mensen en bedrijven die middels Tozo ondersteund worden. De aantallen wijken iets af van het aantal uitkeringen, wat het primaire object van registratie is. Een uitkering wordt immers uitgekeerd aan een huishouden dat kan bestaan uit één of twee personen en begunstigten kunnen meerdere bedrijven op hun naam hebben staan.

Tabel 1: Tozo

	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus
Schatting totaal aantal aanvragen (SZW)						
Tozo 1 (cumulatief)		343.000	374.000			
Tozo 2 (cumulatief)				74.000	Nb	103.000
Registratiegegevens CBS						
Levensonderhoud	7.020	99.730	179.240	64.510	Nnb	Nnb
Bedrijfskapitaal	40	700	4.710	5.510	Nnb	Nnb

Het loket voor de TOFA is op 27 juli gesloten. In totaal er zijn 23.563 aanvragen ontvangen. Hiervan zijn er tot nu toe 11.160 toegekend. Er zijn 12.261 aanvragen afgewezen, voornamelijk omdat het inkomen dat de aanvrager in april ontving hoger is dan 550 euro (28%) of dat het ontvangen inkomen in februari lager is dan 400 euro (27,7%). Hieronder staat de belangrijkste informatie samengevat.

Tabel 2: TOFA, stand 10 september 2020

Aanvragen	23.563
Toekenningen	11.160
Afwijzingen	12.261

De aanvraagperiode voor de NOW2 liep tot en met 31 augustus en is inmiddels gesloten. Er zijn 65.203 aanvragen ingediend door werkgevers en 65.129 behandeld. Hiervan zijn er 63.088 goedgekeurd. In totaal vertegenwoordigen deze bedrijven ongeveer 1,3 miljoen werkenden. Er zijn 2.041 aanvragen afgewezen. De voornaamste reden van afwijzing was dat de loonsom in maart 0 euro bedraagt of dat er geen loonsom in maart en november is. Hieronder staat de belangrijkste informatie samengevat en aangevuld met informatie omtrent de NOW1.

Tabel 3: Voorlopige stand van zaken NOW, stand 11 september 2020

	NOW 1 (maart-mei)	NOW 2 (juni-augustus)
Aanvragen	148.335	65.203
Toekenningen	139.399	63.088
Afwijzingen	8.963	2.041
Werknemers	2.653.041	1.332.904

Vraag 4

Kunt u op een schematische wijze per maand aangeven hoeveel werklozen er bij zijn gekomen sinds het begin van de coronacrisis, als gevolg van die crisis? In welke sectoren waren deze werklozen werkzaam?

Antwoord 4

Sinds februari 2020 zijn er ongeveer 152 duizend werklozen bijgekomen. Hieronder is de werkloze beroepsbevolking en de verandering van de werkloze beroepsbevolking weergegeven voor de maanden februari tot en met augustus.

	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug
Werkloze beroepsbevolking <i>(x1.000)</i>	274	273	314	330	404	419	426
Mutatie werkloze beroepsbevolking t.o.v. vorige maand <i>(x1.000)</i>		-1	+41	+16	+74	+15	+7

Bron: CBS.

Er is geen beschikbare maandelijkse data over de sector waarin deze werklozen werkzaam waren. Het CBS heeft echter wel informatie over het aantal banen per sector per kwartaal. Hieruit blijkt dat de grootste daling van het aantal banen van het eerste kwartaal op het tweede kwartaal plaatsvond bij uitzendbureaus (130 duizend). Daarna volgt de sector 'handel, vervoer en horeca' (123 duizend) en de sector 'zakelijke dienstverlening' (28 duizend). De daling van het aantal banen is echter niet één-op-één te vergelijken met de stijging van het aantal werklozen. Niet alle personen die hun baan verliezen zijn volgens de CBS-statistieken werkloos¹. Daarnaast kan één persoon meerdere banen hebben.

¹ Iemand die zijn baan verliest is volgens de definitie van werkloosheid pas werkloos als deze persoon ook op zoek is naar werk en beschikbaar is voor werk.

Vraag 5

Hoeveel mensen die sinds de beschikbaarheid van het eerste noodpakket zijn ontslagen hadden op het moment van ontslag een 'vast' contract?

Antwoord 5

Werkgevers kunnen sinds begin april 2020 gebruikmaken van de noodmaatregelen. In het onderstaande overzicht is de WW-instroom per contractvorm tot en met mei 2020 opgenomen. Deze komen uit de Polisadministratie van UWV. Omdat het enige maanden duurt voordat deze compleet is, zijn deze gegevens beschikbaar tot en met mei 2020. Voor de vergelijking zijn dezelfde cijfers voor de maanden april en mei 2019 opgenomen.

Niet iedere werknemer die ontslagen wordt, heeft recht op WW. Desondanks geeft de WW-instroom een goed beeld van de uitstroom uit werk na corona.

WW-instroom per contractvorm (bron: Polisadministratie UWV)			
	Vanuit vast contract	Vanuit uitzendcontract	Vanuit oproepcontract
2020			
April 2020 (5 weken)	12.600	21.300	11.900
Mei 2020	8.900	7.800	6.100
2019			
April 2019	6.000	4.900	1.400
Mei 2019 (5 weken)	8.600	5.500	1.600

Vraag 6

Hoeveel mensen die sinds de beschikbaarheid van het eerste noodpakket zijn ontslagen hadden op het moment van ontslag een 'uitzend' contract?

Antwoord 6

Zie het antwoord op vraag 5.

Vraag 7

Hoeveel mensen die sinds de beschikbaarheid van het eerste noodpakket zijn ontslagen hadden op het moment van ontslag een 'oproep' contract?

Antwoord 7

Zie het antwoord op vraag 5.

Vraag 8

Hoeveel werknemers, uitzendkrachten of ZZP'ers zijn sinds het begin van de crisis in een andere sector gaan werken?

Antwoord 8

Hieronder gaan we in op het aantal werknemers en zelfstandigen per sector. Het is echter niet mogelijk te zeggen hoeveel werknemers en zelfstandigen van sector zijn veranderd. Dat komt omdat de beschikbare cijfers (o.a. van het CBS) de stand op een bepaald meetmoment geven. Hierachter gaan verschillende ontwikkelingen op de arbeidsmarkt schuil: sommige mensen verliezen een baan en sommigen vinden een baan, soms in dezelfde sector en soms in een andere sector. Er is echter geen data beschikbaar die deze verplaatsingen weergeeft of die individuen kan volgen. Hierdoor is het niet duidelijk of personen die in de ene sector werkzaam waren zijn overgestapt naar de andere sector. Met de beschikbare data kunnen we wel wat zeggen over de afname en toename van het aantal werkenden per sector. Dat zegt iets over hoe de werkgelegenheid is veranderd sinds de coronacrisis.

Uit CBS-data blijkt dat het aantal werknemers het afgelopen kwartaal fors is gedaald in de sectoren 'uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling' (-16,3%), 'zakelijke dienstverlening' (-9,4%) en 'handel, vervoer en horeca' (-5,3%). Voor de sectoren 'uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling' en 'zakelijke dienstverlening' is al langer een dalende trend zichtbaar, die de afgelopen tijd is versneld. Hoewel er bij het CBS geen recente sectorale data beschikbaar is waarbij de categorie werknemer verder wordt uitgesplitst naar het type arbeidscontract ligt het voor de hand dat het in de sector 'uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling' om uitzendkrachten gaat. Het aantal werkenden neemt alleen bij het openbaar bestuur toe. Dat betekent echter niet dat er geen mensen zijn die een baan vinden in de andere sectoren. Het betekent alleen dat het aantal mensen dat een baan verliest groter is dan het aantal mensen dat een baan vindt. Zie tabel 1 voor meer informatie.

Tabel 1: werknemers in duizenden personen per sector

	2019 2e kwartaal	2020 1e kwartaal	2020 2e kwartaal	Kwartaal- mutatie	Jaar- mutatie
A Landbouw, bosbouw en visserij	104	105	105	0,0%	1,0%
B-E Nijverheid (geen bouw) en energie	829	827	819	-1,0%	-1,2%
C Industrie	759	757	749	-1,1%	-1,3%
F Bouwnijverheid	320	325	323	-0,6%	0,9%
G-I Handel, vervoer en horeca	2111	2117	2004	-5,3%	-5,1%
J Informatie en communicatie	273	279	277	-0,7%	1,5%
K Financiële dienstverlening	201	203	203	0,0%	1,0%
L Verhuur en handel van onroerend goed	64	66	65	-1,5%	1,6%
M-N Zakelijke dienstverlening	1569	1548	1402	-9,4%	-10,6%
78 Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	746	698	584	-16,3%	-21,7%
O Openbaar bestuur en overheidsdiensten	489	499	500	0,2%	2,2%
P Onderwijs	497	502	496	-1,2%	-0,2%
Q Gezondheids- en welzijnszorg	1266	1290	1282	-0,6%	1,3%
R-U Cultuur, recreatie, overige diensten	265	268	248	-7,5%	-6,4%

Uit CBS-cijfers blijkt ook dat het aantal zelfstandigen is gedaald in de sectoren 'landbouw, bosbouw en visserij' (-3,2%) en 'onderwijs' (-1,9%) en gestegen in de sectoren 'informatie en communicatie' (+2,2%), 'cultuur, recreatie en overige diensten' (+2,5%) en 'nijverheid (geen bouw) en energie' (4,3%). Zie tabel 2 voor meer informatie.

Tabel 2: zelfstandigen in duizenden personen per sector

	2019 2e kwartaal	2020 1e kwartaal	2020 2e kwartaal	Kwartaal- mutatie	Jaar- mutatie
A Landbouw, bosbouw en visserij	97	94	91	-3,2%	-6,2%
B-E Nijverheid (geen bouw) en energie	45	47	49	4,3%	8,9%
C Industrie	43	46	47	2,2%	9,3%
F Bouwnijverheid	177	178	177	-0,6%	0,0%
G-I Handel, vervoer en horeca	264	274	276	0,7%	4,5%
J Informatie en communicatie	44	45	46	2,2%	4,5%
K Financiële dienstverlening	6	6	6	0,0%	0,0%
L Verhuur en handel van onroerend goed	9	11	11	0,0%	22,2%
M-N Zakelijke dienstverlening	515	515	517	0,4%	0,4%
78 Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling					
O Openbaar bestuur en overheidsdiensten					
P Onderwijs	52	53	52	-1,9%	0,0%
Q Gezondheids- en welzijnszorg	214	222	225	1,4%	5,1%
R-U Cultuur, recreatie, overige diensten	150	159	163	2,5%	8,7%

Vraag 9

Wordt er iets gedaan voor de groep van bijstandsgerechtigden boven de 27 jaar die niet in aanmerking komen voor de banenafpraak maar wel een afstand tot de arbeidsmarkt hebben aangezien deze groep niet behoort tot de kwetsbare groepen zoals jongeren en mensen in een banenafpraak waarop de inzet van het pakket van € 1,4 miljard is gericht?

Antwoord 9

De middelen uit het steun- en herstelpakket zien onder meer op het bieden van dienstverlening aan bijstandsgerechtigden. Deze dienstverlening heeft betrekking op het bieden van ondersteuning aan alle mensen die instromen in de bijstand, ook de groep van bijstandsgerechtigden boven de 27 jaar met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor de groep van bijstandsgerechtigden boven de 27 jaar met een afstand tot de arbeidsmarkt die al een uitkering ontvangt (het zittende bestand) blijft het reguliere participatiewetbudget beschikbaar, dat onderdeel uitmaakt van de algemene uitkering.

Vraag 10

Hoe wordt de € 1,4 miljard van het aanvullend sociaal pakket verdeeld over de jaren 2020-2022?
In welke begrotingen komen deze bedragen tot uitdrukking?

Antwoord 10

De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van de verdeling van de € 1,4 mld. uit het aanvullend sociaal pakket en op welke begrotingen deze bedragen tot uitdrukking komen. In deze tabel is de verdeling uit de Kamerbrief Steun- en herstellepakket (Tweede Kamer, 35 420, nr. 105) aangehouden.

Een aantal subtotalen in de tabel verschilt van die in de Kamerbrief doordat is gekozen voor een iets andere categorisering. Dit maakt geen verschil voor het totaal van de maatregelen. De maatregel 'praktijkleren in het MBO' was in de optelling in de brief onderdeel van de categorie 'scholing & ontwikkeling', waar deze in de tabel op de volgende pagina in de categorie 'van werk(loosheid) naar werk / dienstverlening gemeenten' valt. Het omgekeerde geldt voor de ontwikkeladviezen, die in de tabel onder 'diverse maatregelen scholing' en dus in de categorie 'scholing & ontwikkeling' vallen.

Een aanzienlijk deel van de middelen is in eerste instantie op artikel 99 van de SZW-begroting gereserveerd. Voor reserveringen op artikel 99 geldt in algemene zin dat deze naar het betreffende beleidsartikel op de begroting van SZW worden overgeboekt zodra de uitwerking van de maatregel voldoende concreet is. Een deel van de maatregelen zal worden uitgevoerd door gemeenten, zoals de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden, het gemeentelijk schuldenbeleid en de bijzondere bijstand. In de komende weken worden deze maatregelen verder uitgewerkt. De middelen voor deze maatregelen worden - zodra de uitwerking voldoende concreet is - overgeboekt naar het Gemeentefonds. Hierover wordt uw Kamer op een later moment geïnformeerd.

in € mln.	2020	2021	2022	2023	2024	Cum.	Begroting
Totaal aanvullend sociaal pakket	149	714	392	88	42	1.385	
Van werk(loosheid) naar werk / dienstverlening gemeenten	104	351	228	0	0	683	
Werkgeversdienstverlening UWV	-	11	-	-	-	11	SZW, art. 11
Regionale mobiliteitsteams en extra crisisdienstverlening regio**	11	109	75*	-	-	195	SZW, art. 99
Ondersteuningstrajecten zelfstandigen	1	6,5	-	-	-	7,5	SZW, art. 99
Dienstverlening bijstandsgerechtigden	40	90	140*	-	-	270	SZW, art. 99
Impuls nieuwe instroom bijstand (dienstverlening bijstandsgerechtigden)	-	50	-	-	-	50	SZW, art. 99
Tijdelijke impuls re-integratie banenafpraak	2	21	13	-	-	36	SZW, art. 99
Praktijkleren in het mbo	-	63	-	-	-	63	SZW, art. 99
Tegemoetkoming SW-bedrijven	50	-	-	-	-	50	BZK, gem. fonds
Aanpak jeugdwerkloosheid	13	103	100	88	42	346	
Uitvoering scholen en gemeenten	13	70	-	-	-	83	
w.v. SZW-begroting	8,5	51	-	-	-	59,5	SZW, art. 99
w.v. OCW-begroting	4,5	19	-	-	-	23,5	OCW
Reservering extra uitgaven onderwijs	-	33	100	88	42	263	FIN, AP
Scholing & ontwikkeling	0	181	18	0	0	199	
Diverse maatregelen scholing**	-	113,5	18	-	-	131,5	SZW, art. 1
Werkgeverssubsidie basisvaardigheden	-	6	-	-	-	6	OCW
Werkgeverssubsidie intersectorale scholing	-	37,5	-	-	-	37,5	EZK
Scholingsbudget WW	-	23,5	-	-	-	23,5	SZW, art. 5 & 11
Armoede & schulden	23	78	45	0	0	146	
Gemeentelijk schuldenbeleid	15	30	30*	-	-	75	SZW, art. 99
Bijzondere bijstand	5	10	15*	-	-	30	SZW, art. 99
Versnellen brede schuldenaanpak	3	8	-	-	-	11	SZW, art. 2
Garantiefonds schulden	-	30	-	-	-	30	FIN, AP
Diversen	9	2	1	0	0	12	
Flankerend beleid Caribisch Nederland	0,2	0,7	0,7	-	-	1,6	SZW, art. 98
Eilandelijk beleid Caribisch Nederland	0,5	1	-	-	-	1,5	BZK, SZW (art. 99)
Compensatie niet-KOT	8,5	-	-	-	-	8,5	SZW, art. 7

* Bedrag is op de aanvullende post (AP) bij Financiën gereserveerd.

** Deze posten zijn onderwerp van gesprek met de sociale partners. Over de exacte invulling hiervan wordt uw Kamer op korte termijn geïnformeerd.

Vraag 11

Worden de extra middelen voor gemeenten geoormerkt?

Antwoord 11

Het flankerend beleid betreft maatregelen op het gebied van begeleiding van werk(loosheid) naar werk, aanpak van jeugdwerkloosheid, (om)scholing en ontwikkeling en het tegengaan van armoede en problematische schulden. Een deel van het flankerend beleid zal worden uitgevoerd door gemeenten, zoals de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden en het gemeentelijk schuldenbeleid. In de komende weken zullen de maatregelen verder worden uitgewerkt. Dan zal ook besluitvorming plaatsvinden over de vorm waarin de middelen voor gemeenten beschikbaar worden gesteld en in hoeverre deze middelen kunnen worden geoormerkt.

Vraag 12

Wat zijn de kosten om de subsidie praktijkleren voor werkgevers met 500 euro te verhogen?

Antwoord 12

De maximale subsidie die een werkgever kan krijgen voor het realiseren van een leerbaan is €2.700 op jaarbasis. Om het bedrag per werkgever te verhogen in het jaar 2021 van €2.700 naar €3.200 is €60 miljoen nodig. Echter, in de afgelopen jaren is de subsidieregeling praktijkleren overschreven. Hierdoor wordt uiteindelijk een lager bedrag aan subsidie uitgekeerd per leerbaan. Om voor het jaar 2021 het maximale bedrag per leerbaan van € 2.700 uit te keren, is een extra intensivering van € 98 miljoen noodzakelijk.

Vraag 13

Kunt u aangeven hoe het UWV en gemeenten de uitvoerbaarheid zien van maatregelen uit de sociale agenda van het steunpakket? Zijn er uitvoeringstoetsen beschikbaar?

Antwoord 13

Bij de totstandkoming van het beleid zijn alle partijen zoals UWV en VNG, sociale partners en beroepsonderwijs (MBO-Raad en SBB), vanaf een vroeg stadium betrokken. Deze betrokkenheid en intensieve samenwerking wordt ook de komende periode gecontinueerd. Hierbij gaat veel aandacht uit naar de uitvoerbaarheid.

Er zijn voor de Vierde incidentele suppletoire begroting inzake steun- en herstelpakket en de sociale agenda geen uitvoeringstoetsen beschikbaar. De effectmeting Uitvoerbaarheid en Handhaafbaarheid (U&H) en daarmee het instrument uitvoeringstoets zijn aan de orde bij ontwerpregelgeving op nationaal niveau. Begrotingswetten zijn hiervan uitgezonderd (Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving).

Vraag 14

Worden er afspraken gemaakt met onderwijs en zorgsector zodat in het kader 'van werk naar werk' mensen die hun baan verliezen snel concreet aan de slag kunnen met scholing en stages in onderwijs en zorg?

Antwoord 14

Het derde steunpakket omvat grotendeels generieke maatregelen bedoeld om werkzoekenden snel en duurzaam naar werk te begeleiden. Deze maatregelen zijn niet gericht op specifieke sectoren, in plaats daarvan is individuele begeleiding en maatwerk leidend. Bij de begeleiding naar nieuw werk wordt nadrukkelijk gekeken naar sectoren waar momenteel kansen liggen, waardoor sectoren als de zorg en het onderwijs vaak in beeld zullen komen.

Vraag 15

Kan in een samenvattend staatje worden weergegeven hoe het bedrag van ruim € 1 miljard wat wordt uitgetrokken voor begeleiding, arbeidsbemiddeling en her-, om- en bijscholing over de betrokken begrotingsjaren wordt verdeeld en welk bedrag voor welk beleidsonderdeel en voor welke doelgroep (jongeren, mensen met een arbeidsbeperking, ouderen etc.) in principe gereserveerd/begroet wordt?

Antwoord 15

Zie het antwoord op vraag 10.

Vraag 16

Is overwogen om de Tijdelijke Overbruggingsregeling voor flexibele arbeidskrachten (TOFA) opnieuw in te voeren en zo ja, welke argumenten waren doorslaggevend om dit niet te doen?

Antwoord 16

In de brief van de minister over de zoektocht naar vangnet voor flexwerkers van mei jongstleden is aangegeven dat naar schatting ruim twee derde van de flexwerkers recht heeft op WW. Om de eerste schok van de coronacrisis op te vangen heeft de minister op verzoek van de Tweede Kamer de TOFA ingevoerd. De TOFA was een regeling die veel haken en ogen kende en die een beslag legde op capaciteit van UWV. Het loket is inmiddels gesloten en sommige aanvragen moeten nog worden verwerkt, maar zoals uit de meest recente monitoringsbrief bleek zullen er ongeveer 11.000 mensen zijn die de TOFA toegekend krijgen. Inmiddels is de eerste schok van de lockdown achter de rug en wil het kabinet, gegeven het beperkte gebruik van de TOFA en het beslag daarvan op de capaciteit van UWV, vol inzetten op van werk-naar werk en op de dienstverlening van UWV en gemeenten voor mensen die werkloos zijn geworden.

Vraag 17

Is de verlenging en versobering van de Compensatie loonkosten en inkomensverlies Caribisch Nederland, naar verhouding vergelijkbaar met de verlenging en versobering van de overeenkomende / vergelijkbare regelingen in Europees Nederland? Graag een uitvoerige toelichting per onderdeel van de regelingen.

Antwoord 17

Zoals vermeld in de Kamerbrief van 28 augustus 2020 wordt de Tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies eveneens met 9 maanden verlengd. Deze verlenging zal gepaard gaan met aantal aanpassingen om de regeling meer in lijn te brengen met het reguliere beschermingsniveau in Caribisch Nederland zoals dat ook in Europees Nederland gebeurt. Tevens is in de brief genoemd dat eind 2020 wordt gezien hoe de Tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies CN in de loop der tijd verder kan worden afgebouwd indien de economische situatie dit op dat moment toelaat. De concrete invulling van de per 13 oktober 2020 te wijzigen Tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies CN is momenteel in voorbereiding. Hierbij is oog voor de parallellen met de relevante Europees Nederlandse regelingen, maar wordt ook de specifieke context van Caribisch Nederland meegewogen. De gevraagde vergelijking is daarom nog niet te geven, maar wordt betrokken bij een door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties mede namens de andere bewindslieden die het aangaat te verzenden kamerbrief waarin, aanvullend op de brief van 28 augustus jl., het brede steunpakket voor Caribisch Nederland nader wordt uiteengezet.

Vraag 18

Waarop wordt de referentiemaand van de loonsom bepaald of vastgesteld in NOW 3? Is dit voor alle 3 de tranches van de NOW3 hetzelfde?

Antwoord 18

Het tijdvak voor het bepalen van de referentieloonsom bij de NOW 3 wordt nog vormgegeven. Hierover wordt uw Kamer binnenkort geïnformeerd. Dit geldt ook voor de vraag of het tijdvak voor alle drie de tranches hetzelfde zal zijn.

Bij de vormgeving wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de behoefte van werkgevers, goede aansluiting op het bestaande uitvoeringsproces en het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Vraag 19

Hoe wordt de referentieperiode voor de omzet bepaald in NOW 3? Is dat een vergelijking met een periode over 2019 of ook over 2020? Kunt u dit aangeven voor elk van de 3 tranches van de NOW3?

Antwoord 19

Het referentietijdvak voor het bepalen van de omzetsdaling bij de NOW 3 wordt nog vormgegeven. Hierover wordt uw Kamer binnenkort geïnformeerd.

Bij de vormgeving wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de behoefte van werkgevers, goede aansluiting op het bestaande uitvoeringsproces en het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Vraag 20

In hoeverre is er sprake van een knelpunt in de toekenning van NOW-subsidies aan zgn. 'pseudowerknemers' (zoals kerkelijke ambten), werknemers over wie geen sociale premies over het loon worden betaald en wier loongegevens niet in de loonaangifteketen bekend zijn, omdat zij noch in aanmerking komen voor NOW noch voor Tozo (waar de vergelijking met een DGA² niet opgaat)? In welke sectoren doet dit knelpunt zich voor? Lopende er acties om het op te lossen?

Antwoord 20

De NOW is een eenvoudige, robuuste regeling die wordt uitgevoerd op basis van gegevens in de polisadministratie. In de polisadministratie staan de loongegevens van alle werknemers in Nederland. Mensen waarvoor er geen sociale premies worden betaald staan niet in de polisadministratie. Organisaties kunnen voor deze mensen dus geen NOW-subsidie ontvangen. Gegeven de systematiek van de NOW is dat niet op te lossen.

² DGA: directeur-grootaandeelhouder

Vraag 21

Zijn er weegmomenten om de voorgestelde afbouw in de NOW opnieuw te bezien mocht er een nieuwe lockdown moeten plaatsvinden en/of andere maatregelen genomen worden die de economie schaden?

Antwoord 21

Er zijn geen vooraf vastgestelde weegmomenten in de regeling opgenomen, maar mocht er een nieuwe lockdown nodig zijn dan zal vanzelfsprekend per direct worden bezien of verruiming van de NOW noodzakelijk is. Aanpassen van de NOW kan overigens niet gedurende een subsidietijdvak door een percentage op te hogen, dit vereist aanpassing van de systemen bij UWV. Bij een eventuele nieuwe lockdown is het uitvoeringstechnisch mogelijk om, rekening houdend met de tijd die benodigd is voor het aanpassen van de systemen, UWV te vragen de systemen aan te passen en een nieuwe regeling open te zetten die beter aansluit bij de nieuwe situatie.

Vraag 22

Is bekend in welke mate bedrijven met payrollkrachten bij NOW in problemen zijn gekomen, vanwege de paradoxale situatie dat het bedrijf wel (fors) omzetverlies heeft maar de payrollwerkgever niet en het bedrijf daarom geen NOW-subsidie ontvangt?

Antwoord 22

Nee. In eerdere antwoorden op vragen van Uw Kamer heeft de minister aangegeven dat payroll- en uitzendkrachten niet meetellen in de loonsom van het bedrijf waar ze de werkzaamheden verrichten. Maar hun eigen werkgever kan wel voor hen NOW aanvragen. Hierbij wordt geadviseerd dat het payrollbedrijf hierover afspraken maakt met de inlener. Er is één gerechtelijke procedure bekend over dit onderwerp tussen het payrollbedrijf en de inlener. In deze zaak is nog geen uitspraak in de bodemprocedure gedaan.

Vraag 23

Hoeveel bedrijven hebben sinds het begin van de NOW tot nu toe hiervan gebruik gemaakt en hebben in diezelfde periode mensen ontslagen?

Antwoord 23

Er zijn geen cijfers bekend over hoeveel werkgevers die gebruikmaken van de NOW ook (collectief) ontslag hebben aangevraagd voor een deel van hun werknemers. In het vaststellingsproces van de NOW zal UWV controleren of er bij bedrijven die NOW hebben aangevraagd ontslagaanvragen wegens bedrijfseconomische redenen zijn ingediend. Als de vaststelling heeft plaatsgevonden kan vastgesteld worden hoeveel van de werkgevers de NOW heeft aangevraagd en in diezelfde periode een ontslagaanvraag wegens bedrijfseconomische redenen heeft ingediend bij UWV.

De cijfers over de koppeling tussen ontslagaanvragen en de NOW geven overigens alleen een beeld over het aantal ontslagaanvragen wegens bedrijfseconomische redenen bij UWV. Als werkgevers en werknemers op andere wijze afscheid van elkaar nemen, komen deze aantallen niet terug in de ontslagcijfers die gekoppeld zijn aan de NOW.

Vraag 24

Kunt u aangeven welke bedrijven sinds het begin van de coronacrisis gebruik hebben gemaakt van de NOW én waar een massaontslag heeft plaatsgevonden?

Antwoord 24

Zie voor de beantwoording het antwoord onder vraag 23.

Vraag 25

Hoeveel bedrijven die NOW aangevraagd hebben zitten in sectoren waarvan aannemelijk is dat deze in de vorm zoals het was voor corona weinig of geen overlevingskansen hebben?

Antwoord 25

Van de bedrijven die aanspraak hebben gemaakt op de NOW-subsidie is bekend in wat voor sector zij vallen. Het gaat hierbij om een indeling op hoog niveau, waarbij niet bekend is hoeveel van de aanvragende bedrijven los van de uitbraak van het coronavirus weinig tot geen overlevingskansen gehad zouden hebben.

In dit kader is relevant dat de steunmaatregelen bewust zoveel mogelijk generiek zijn vormgegeven, om ze breed en snel toegankelijk te maken voor bedrijven en werkenden. Inkomensbescherming en behoud van werkgelegenheid zijn hierbij de belangrijkste doelen. Hierdoor, en met het oog op snelle uitvoerbaarheid, is het niet mogelijk om op andere voorwaarden, waaronder levensvatbaarheid van bedrijven, te selecteren dan die direct gerelateerd zijn aan het primaire doel van de regeling.

Vraag 26

Hoeveel bedrijven hebben zelf de aangevraagde en ontvangen steun geheel of gedeeltelijk weer terug betaald?

Antwoord 26

Op 15 september hebben 1.807 werkgevers aangegeven hun aanvraag in te willen trekken. 1.375 werkgevers hebben hun voorschot volledig terugbetaald, en daarmee hun aanvraag ingetrokken. 22 werkgevers hebben de steun gedeeltelijk terugbetaald.

Vraag 27

Hoeveel bedrijven die steun hebben terugbetaald hebben mensen ontslagen sinds de beschikbaarheid van de NOW?

Antwoord 27

Dat is op dit moment nog onbekend.

Vraag 28

Van hoeveel bedrijven wordt verwacht dat ze de ontvangen NOW steun geheel of gedeeltelijk terug moeten betalen?

Antwoord 28

Voordat de definitieve omzetsdalingen bekend zijn, kunnen hier geen uitspraken over worden gedaan. Deze vraag kan pas beantwoord worden als UWV de beslissingen over de definitieve subsidievaststelling heeft genomen.

Vraag 29

Indien bedrijven NOW terug moeten betalen, hoelang krijgen ze daar de tijd voor?

Antwoord 29

Hoelang bedrijven de tijd krijgen om geld terug te betalen, wordt nog besproken met UWV. Hierover wordt uw Kamer binnenkort geïnformeerd.

Vraag 30

Hoeveel werknemers hebben sinds de invoering van het eerste noodpakket NOW, gebruik gemaakt, of maken gebruik, van ondersteuning in de vorm van scholing, omscholing, van-werk-naar-werk trajecten?

Antwoord 30

Mede ter ondersteuning van de inspanningsverplichting voor werkgevers die in aanmerking komen voor een tegemoetkoming NOW 2.0 om hun werknemers te stimuleren om aan bij- of omscholing te doen, heeft het kabinet een flankerend tijdelijk crisispakket beschikbaar gesteld: NL leert door. In 2020 is er in totaal 50 miljoen vrij gekomen voor enerzijds ontwikkeladviezen en anderzijds online scholing.

Voor de ontwikkeladviezen geldt dat binnen een maand tijd het maximaal aantal registraties van 22.000 trajecten is bereikt. Dit betekent dat in ieder geval de komende tijd ruim 20.000 mensen een kosteloze ontwikkeladviestraject (gaan) volgen. De subsidieregeling voor (online) scholing is begin september van kracht gegaan. Met de regeling wordt tussen de 50.000-80.000 scholingstrajecten gesubsidieerd. De verwachting is dat deze winter de eerste deelnemers kunnen starten met de scholingstrajecten. Uw Kamer wordt later geïnformeerd over de voortgang.

Vraag 31

Welke cijfers (succescriteria) zijn beschikbaar over de ramingen en resultaten m.b.t. NOW 1 en NOW 2 als het gaat om 'behoud werkgelegenheid' en 'euro per behouden baan'?

Antwoord 31

Het is moeilijk te zeggen wat het precieze effect van NOW 1 en NOW 2 op het behoud van werkgelegenheid is geweest, aangezien we niet weten wat er zonder deze regelingen zou zijn gebeurd. Een aantal signalen wijst er echter op dat deze regelingen inderdaad hebben gezorgd voor behoud van werkgelegenheid. Zo blijkt uit een publicatie van UWV dat 79% van de werkgevers die hebben aangegeven geen gebruik te zullen maken van NOW 2, maar wel van NOW 1 gebruik hebben gemaakt, dat niet deed omdat het weer goed ging met het bedrijf. Voor deze bedrijven is de NOW 1 voldoende gebleken om de periode van tijdelijke vraagterugval te overbruggen en heeft de regeling daarmee waarschijnlijk banen behouden. Daarnaast onderschrijft het CPB op basis van een literatuurstudie het positieve effect op de werkgelegenheid van NOW-achtige regelingen. Dit zien we ook terug in de werkloosheidsverwachtingen van het CPB. Op basis van het aangekondigde Steun- en herstellepakket heeft het CPB zijn verwachtingen voor de werkloosheid in 2021 naar beneden bijgesteld. Wel is de verwachting dat het positieve effect op de werkgelegenheid vanaf 2022 wegebt.

In de ramingen voor zowel NOW 1, 2 en 3 zijn geen expliciete veronderstellingen gemaakt over het resulterende werkgelegenheidsbehoud van deze regelingen en het daaruit resulterende effect op de uitgaven voor de werknemersregelingen. Dat wil niet zeggen dat er in de werknemersregelingen geen rekening is gehouden met dit effect. De raming van de uitgaven aan de werknemersregelingen is namelijk gestoeld op de CPB raming van de werkloze beroepsbevolking. Het CPB neemt de werkgelegenheidseffecten van de NOW mee in deze raming. De precieze omvang van het effect is echter moeilijk te distilleren.

Vraag 32

Welke cijfers (succescriteria) staan er in de ramingen als het gaat om de 'behouden werkgelegenheid' en 'euro per behouden baan'?

Antwoord 32

Zie het antwoord op vraag 31.

Vraag 33

Hoe is voorzien in de afhandeling van NOW 1 en NOW 2 als het gaat om aangifte en vaststelling van de cijfers?

Antwoord 33

Samen met UWV wordt momenteel hard gewerkt aan de laatste zaken om het loket voor vaststelling van de NOW 1-subsidie te openen. Zo heeft uw Kamer bijvoorbeeld vorige week een brief van de minister over het accountants protocol ontvangen. Streven is het loket in oktober te openen. Zodra daar meer over duidelijk is starten het ministerie en SZW en UWV de voorlichting aan werkgevers. Ten aanzien van de vaststelling van NOW 2 is het streven het loket te openen in februari 2021, al is dat met meer onzekerheden omgeven omdat zich nog onverwachte zaken kunnen voordoen bij de uitvoering van NOW 3.

Vraag 34

Hoe is voorzien in de beoordeling van werkgevers die volgens de geautomatiseerde processen niet in aanmerking komen voor NOW, maar volgens de bedoeling wel? Welke dienstverlening is voor hen beschikbaar?

Antwoord 34

Werkgevers die gedurende het aanvraagproces bij UWV niet geautomatiseerd beoordeeld kunnen worden, bijvoorbeeld vanwege het ontbreken van stukken in de aanvraag, worden door UWV proactief benaderd. Daarbij wordt gekeken naar wat nog nodig is om de aanvraag compleet te maken.

Als in het verdere proces blijkt dat de werkgever niet in aanmerking komt voor de NOW volgens de geautomatiseerde processen, zal UWV een afwijzend beschikken op de aanvraag. In dat geval kan de werkgever in bezwaar gaan bij UWV tegen de beschikking, en zal in deze procedure gekeken worden of wellicht sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor toch recht zou kunnen bestaan op een NOW-subsidie.

Vraag 35

Hoe is de verwachting van het aantal mkb-bedrijven dat gebruik zal maken van NOW 3? Hoe is de verwachte verdeling over de sectoren?

Antwoord 35

Uit informatie afkomstig van UWV over het gebruik van de NOW 1 blijkt dat 138.444 van de 139.499 toekenningen betrekking heeft op werkgevers met minder dan 250 medewerkers. Voor de NOW 2 geldt dat dit bij 62.575 van de 63.088 toekenningen het geval is. Bij beide regelingen is het grootste aandeel van de aanvragende werkgevers actief in de sectoren horeca en catering, detailhandel en overige commerciële dienstverlening.

Welke bedrijven gebruik zullen maken van de NOW 3 is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder vanzelfsprekend de economische ontwikkelingen. Het economisch herstel hangt nauw samen met internationale ontwikkelingen en met het verloop van de pandemie. Een concrete inschatting van het aantal mkb-bedrijven dat van de NOW 3 gebruik zal maken is daarom dan ook niet te geven evenals uit welke branches de aanvragers afkomstig zullen zijn. Wel kan met enige zekerheid worden gezegd dat ook in de NOW 3 het merendeel van de aanvragen van mkb-bedrijven zal komen.

Vraag 36

Welke referentiemaanden worden gebruikt voor het bepalen van de omzetsdaling bij NOW 3? Welke waren dat voor NOW 1 en NOW 2?

Antwoord 36

Het referentietijdvak voor het bepalen van de omzetsdaling bij de NOW 3 wordt nog vormgegeven. Hierover wordt uw Kamer binnenkort geïnformeerd. Bij de vormgeving wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de behoefte van werkgevers, goede aansluiting op het bestaande uitvoeringsproces en het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

De omzetsdaling wordt bepaald door een meetperiode te vergelijken met de referentieperiode. Net als bij de NOW 1 en 2 zal een aanvrager bij de NOW 3 kunnen kiezen welke (aaneengesloten) maanden de meetperiode voor de omzetsdaling beslaan, over een totale bandbreedte van zeven maanden. Dit geldt alleen voor nieuwe aanvragers, voor aanvragers die ook NOW2 hebben ontvangen zal de meetperiode automatisch aansluiten op de opgegeven meetperiode van de NOW2.

Voor de NOW 1 is het referentietijdvak voor het bepalen van de omzetsdaling gesteld op een gemiddelde driemaandsperiode gebaseerd op de omzet in 2019. Deze wordt berekend door de totale omzet in 2019 te delen door 4.

Voor de NOW 2 is hetzelfde systeem gehanteerd als bij de NOW 1, met als enige verschil dat het een gemiddelde viermaandsperiode betreft, omdat de subsidieperiode voor de NOW 2 ook vier maanden betreft. Hiervoor wordt de totale omzet in 2019 gedeeld door 3.

Vraag 37

Welke referentiemaanden worden gebruikt voor het bepalen van de basisloonsom bij NOW 3?
Welke waren dat voor NOW 1 en NOW 2?

Antwoord 37

Het tijdvak voor het bepalen van de referentielloonsom bij de NOW 3 wordt nog vormgegeven. Hierover wordt uw Kamer binnenkort geïnformeerd. Bij de vormgeving wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de behoefte van werkgevers, goede aansluiting op het bestaande uitvoeringsproces en het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Voor de NOW 1 is het tijdvak voor het bepalen van de referentielloonsom gesteld op een januari 2020, met als terugvaloptie november 2019. Voor vierwekenverloners betreft dit het eerste aangiftetijdvak in 2020, met als terugvaloptie het twaalfde tijdvak in 2019.

Voor de NOW 2 is het tijdvak voor het bepalen van de referentielloonsom gesteld op een maart 2020, met als terugvaloptie november 2019. Voor vierwekenverloners betreft dit het derde aangiftetijdvak in 2020, met als terugvaloptie het twaalfde tijdvak in 2019.

Vraag 38

NOW - Met welke restrisico's (in euro's of %) wordt rekening gehouden als het gaat om misbruik en oneigenlijk gebruik van de NOW 3? En hoe is dat voor NOW 1 en NOW 2?

Antwoord 38

De M&O-risico's van de NOW-regelingen zijn in beeld en worden voor zover mogelijk gemitigeerd met beheersmaatregelen. In zijn algemeenheid geldt bij (subsidie)regelingen dat het niet goed mogelijk is restrisico's concreet aan te duiden in bedragen of percentages. Dat geldt ook voor de NOW; te meer nu dit een nieuwe regeling betreft. De snelheid waarmee deze noodmaatregelen tot stand zijn gekomen impliceert dat mogelijk zaken over het hoofd zijn gezien en dat de regeling onvoorziene consequenties kunnen hebben. Voor zover mogelijk worden de risico's geadresseerd met beheersmaatregelen. Het is echter realistisch te verwachten dat er nog onvolkomenheden in de aanpak zullen zijn waarbij meer restrisico's op misbruik en oneigenlijk gebruik moeten worden aanvaard dan bij reguliere omstandigheden gebruikelijk zou zijn. Voor een toelichting omtrent de getroffen beheersmaatregelen verwijs ik naar het antwoord op vraag 2.

Vraag 39

Hoeveel is besteed aan transitievergoedingen bij ontslag van medewerkers in NOW 2 (door werkgevers die gebruikmaakten van NOW)? En hoeveel is dat voor werkgevers die geen gebruik maakten van NOW 2?

Antwoord 39

Er zijn geen cijfers beschikbaar over hoeveel geld uitgegeven wordt aan transitievergoedingen. De hoogte van de transitievergoeding ligt weliswaar wettelijk vast, maar het staat partijen vrij hier naar boven van af te wijken. Afspraken hierover zijn een civiele aangelegenheid tussen werkgever en werknemer. Daarnaast kunnen scholingskosten, cao-afspraken etc. de hoogte van de transitievergoeding beïnvloeden. Ten slotte is ook bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst met wederzijds goedvinden een effect te zien, waarbij veel vergoedingen betaald worden die gebaseerd zijn op de wettelijke transitievergoeding. Dit alles zorgt ervoor dat transitievergoedingen niet in kaart zijn te brengen.

Vraag 40

In hoeverre is bekend welke rol de hoogte van de potentiële transitievergoeding speelt voor werkgevers die in aanmerking komen voor NOW 3?

Antwoord 40

In de NOW 3 wordt naast het voortzetten van de steun werkgevers de mogelijkheid geboden om als het nodig samen met werknemers de bedrijfsvoering aan te passen op de nieuwe werkelijkheid. In de NOW 3 worden daarom de kortingen op de subsidie vanwege ontslag om bedrijfseconomische redenen geschrapt, en wordt vrijstelling van een percentage loonsomdaling geregeld. Op welke manier de eventuele loonsomdaling tot stand komt is aan de werkgever en zijn werknemers. Dat kan door natuurlijk verloop, door een afspraak over (tijdelijke) loonvermindering of door ontslag.

Als een werkgever ervoor kiest om werknemers te ontslaan, is hij een transitievergoeding verschuldigd. Het ontslagrecht (inclusief transitievergoeding) blijft namelijk van toepassing bij ontslag. De transitievergoeding is een compensatie voor het ontslag en kan door de werknemer gebruikt worden om een terugval in inkomen op te vangen en in te zetten op de transitie naar een nieuwe baan.

Vraag 41

Is er een koppeling tussen de transitievergoeding bij ontslag en de inzet op stimuleringsgelden Leven Lang Ontwikkelen?

Antwoord 41

Nee, er is geen directe koppeling tussen de transitievergoeding bij ontslag en de inzet op de stimuleringsgelden Leven Lang Ontwikkelen.

De transitievergoeding is voor de werknemer een vrij besteedbaar bedrag dat is bedoeld om de gevolgen van ontslag op te vangen, en dat ingezet kan worden voor het vinden van een nieuwe baan. Wel wordt gestimuleerd om de transitievergoeding te besteden aan het breder inzetbaar maken en houden van de werknemer, en aan het vinden van een nieuwe baan als ontslag dreigt. Daartoe is geregeld dat kosten die tijdens het dienstverband worden gemaakt voor scholing of het vinden van een nieuwe baan (outplacement, sollicitatietrainingen bijvoorbeeld), in mindering kunnen worden gebracht op de transitievergoeding. Voor dat laatste is wel instemming van de werknemer nodig (of vakbonden). Daarnaast geldt als voorwaarde dat de werkgever die kosten zelf moet hebben gemaakt en ze niet worden vergoed door een derden, bijvoorbeeld via een O&O-fonds of subsidie.

Vraag 42

Hoeveel werkenden hebben een maandloon boven het maximumdagloon (1x)? Hoeveel hiervan werken in zwaar getroffen sectoren?

Antwoord 42

In totaal zijn er 1.012.496 werknemers in Nederland die een maandloon verdienen boven het maximumdagloon. Dit is op basis van de loongegevens van juni, en houdt geen rekening met werknemers met meerdere dienstverbanden.

Op basis van de sectorindeling van UWV zijn de zwaarst getroffen sectoren (op basis van het aantal NOW-aanvragers) de commerciële dienstverlening, de detailhandel en horeca & catering. Voor deze drie sectoren geldt het volgende:

Sector	Aantal werknemers met maandloon hoger dan max dagloon	% van het totaal aantal werknemers in de betreffende sector
Commerciële dienstverlening	262.747	26%
Detailhandel	14.639	1%
Horeca & catering	4.544	<1%

De aantallen genoemd in dit antwoord betreffen alle werknemers in Nederland, niet alleen werknemers die bij NOW-aanvragers in dienst zijn.

Vraag 43

Hoe controleert UWV of bedrijven 10% van de loonkostensubsidie voor scholing hebben ingezet?

Antwoord 43

Aan het aanvragen van de NOW 3 is niet de voorwaarde verbonden dat 10% van de subsidie moet worden ingezet voor scholing. Het kabinet heeft er na overleg met sociale partners voor gekozen om in de eerste tranche van de NOW 3 maximaal 80% van de loonkosten te vergoeden. Daarmee is ruimte gecreëerd voor een uitgebreid aanvullend sociaal pakket met onder andere geld voor scholing en van-werk-naar-werk trajecten. Deze middelen zijn niet gekoppeld aan een NOW-aanvraag.

Vraag 44

Welke sectoren kunnen gebruikmaken van 'de stimuleringsregeling LLO[5] in MKB'?

Antwoord 44

Mkb-ondernemingen en samenwerkingsverbanden kunnen een subsidie aanvragen op grond van de Stimuleringsregeling voor leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen en specifiek voor de grootbedrijven in de landbouw-, horeca- of recreatiesector (SLIM-subsidieregeling). Daarnaast kunnen grootbedrijven in de landbouw-, horeca- of recreatiesector een subsidie aanvragen op grond van de SLIM-subsidieregeling.

Vraag 45

Komt er uit de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een financiële bijdrage aan de 'stimuleringsregeling LLO in MKB'?

Antwoord 45

De SLIM-subsidieregeling is een subsidieregeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het beschikbare budget is afkomstig van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Er is geen budget afkomstig uit de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Vraag 46

Kunt u aangeven of de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voornemens zijn om met behulp van financiering of aanpassingen in de regelgeving meer praktijkleerplekken (BBL, praktijkleren, leerwerkplekken etc.) mogelijk te maken?

Antwoord 46

De minister van OCW heeft de Tweede Kamer schriftelijk laten weten dat voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 ruim € 20 miljoen is toegevoegd aan de subsidieregeling praktijkleren, bedoeld om een aantal (contact- en conjunctuurgevoelige) sectoren die als gevolg van de coronacrisis met veel vraaguitval van doen hebben in aanmerking te laten komen voor een extra subsidie voor het realiseren van bbl-leerbanen. Dit in aanvulling op de ruim € 10 miljoen die voor een periode van vijf jaar jaarlijks beschikbaar is als extra subsidie voor de sectoren landbouw, horeca en recreatie naar aanleiding van de motie Heerma c.s. (TK 2018 - 2019, 35074, nr. 50).

Vraag 47

Welke mogelijkheden hebben ZZP'ers, mensen in de bijstand en niet-uitkeringsgerechtigden om zich te laten omscholen? Op welke omscholingsregelingen kunnen zij aanspraak maken?

Antwoord 47

Met de subsidieregeling NL leert door met inzet van scholing wordt dit jaar 34 miljoen beschikbaar gesteld voor iedereen met een band met de Nederlandse arbeidsmarkt om zich bij te scholen of om een eerste stap te zetten richting omscholing. Zowel werkenden-waaronder flexwerkers en zelfstandigen- als niet-werkenden kunnen hier dus gebruik van maken. De scholing kan ondersteunend zijn bij het ontwikkelen van (nieuwe) vaardigheden voor het huidige werk of om beter gekwalificeerd te worden voor de invulling van andere taken.

Verder wordt met het steun- en herstelpakket via verschillende wegen ingezet op de scholing en ontwikkeling van kwetsbare groepen, waaronder ZZP'ers, mensen in de bijstand en niet-uitkeringsgerechtigden.

Vraag 48

Waarom is het onderdeel 'leven lang ontwikkelen' uit het aanvullend sociaal pakket, uitsluitend of bijna uitsluitend gericht op de groep die zelf de weg naar de arbeidsmarkt goed kan vinden, en een goede binding heeft met de arbeidsmarkt? Wat wordt er extra gedaan aan de permanente ontwikkeling van de groepen die buiten deze doelgroep vallen, en een zwakkere positie hebben op de arbeidsmarkt?

Antwoord 48

Het crisispakket NL leert door is voor iedereen met een band met de Nederlandse arbeidsmarkt en is dus ook toegankelijk voor de groepen die een zwakkere positie hebben op de arbeidsmarkt. Er is voor gekozen om het crisispakket breed in te zetten, omdat de crisis ons allemaal kan raken. Waar de klappen vallen is lastig te voorspellen en kan van dag tot dag verschillen. Daarom is het van belang dat iedereen zijn arbeidsmarktpositie blijft versterken door te leren en ontwikkelen.

Voor het derde steun- en herstelpakket zijn extra middelen vrijgekomen voor de scholing en ontwikkeling, waaronder voor groepen met een zwakkere positie op de arbeidsmarkt. Op een later moment wordt naar uw Kamer een brief gestuurd over het steun- en herstelpakket, waarin onder andere wordt ingegaan op de uitwerking van deze extra middelen.

Vraag 49

Met welke afname van het beroep op de TOZO (procentueel en getalsmatig) wordt rekening gehouden, als gevolg van de (opnieuw) aangescherpte voorwaarden om in aanmerking te komen voor TOZO? Hoe wordt voorkomen dat alsnog veel in principe levensvatbare MKB-ondernemers genoodzaakt zullen zijn hun onderneming te beëindigen?

Antwoord 49

Door invoering van de vermogenstoets valt het beroep op de Tozo naar verwachting een derde lager uit. Dat zijn circa 25.000 zelfstandigen in 2020 en 20.000 zelfstandigen in 2021. In de raming is er rekening mee gehouden dat in 2021 meer zelfstandigen hun werkzaamheden weer hervatten en niet langer een beroep op Tozo-levensonderhoud hoeven te doen.

Ook het derde noodpakket kent diverse onderdelen. Voor zelfstandigen zonder middelen om in hun levensonderhoud te voorzien, wordt het inkomen aangevuld tot het sociaal minimum. Verder kunnen zelfstandigen (zonder partner- of vermogenstoets) een lening voor bedrijfskapitaal aanvragen als zij onvoldoende liquide middelen hebben. Meer dan in het eerste en tweede noodpakket is er aandacht voor ondersteuning voor een soms noodzakelijke heroriëntatie van de ondernemer. Tevens komt er extra geld beschikbaar voor hulp bij problematische schulden, ook zelfstandig ondernemers met een in principe levensvatbare onderneming kunnen hiervoor bij de gemeente terecht.

Daarnaast is er nog het bestaande vangnet. De toegang tot de Tozo is 'breder' dan de toegang tot het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz), maar mocht in een ondernemer met een levensvatbaar bedrijf niet in aanmerking komen voor Tozo dan kan hij een aanvraag voor het Bbz doen.

Vraag 50

Hoeveel minder zelfstandigen komen in aanmerking voor de TOZO door de vermogenstoets?

Antwoord 50

Op basis van gegevens over box-3-vermogen van zelfstandigen is het aannemelijk dat circa 1/3 van de zelfstandigen meer dan €46.520 aan beschikbare geldmiddelen heeft. Door invoering van de vermogenstoets valt het beroep op de Tozo naar verwachting circa 1/3 lager uit. In de raming vertaalt dat zich afgerond in 25.000 zelfstandigen in 2020 en 20.000 zelfstandigen in 2021. In de raming is er rekening mee gehouden dat in 2021 meer zelfstandigen hun werkzaamheden weer hervatten en niet langer een beroep op Tozo-levensonderhoud zullen doen.

Vraag 51

Hoeveel kost het om het inkomen uit de TOZO voor ZZP'ers aan te vullen tot het minimumloon in plaats van tot het sociaal minimum?

Antwoord 51

Zelfstandigen ontvangen vanuit de Tozo een aanvulling tot aan het sociaal minimum. Voor alleenstaande zelfstandigen bedraagt het sociaal minimum 70% van het WML, voor paren is het sociaal minimum 100% van het WML. Indien het normbedrag voor alleenstaanden verhoogd wordt tot 100% van het WML, bedragen de extra kosten voor Tozo-3 € 80 miljoen.

Een verhoging van het normbedrag is niet bevorderlijk voor de heroriëntatie of aanpassingen aan de nieuwe economie door zelfstandig ondernemers. Ook is het van belang dat steun aan zelfstandigen zoveel als mogelijk consistent is met de behandeling van mensen die als gevolg van de coronacrisis een beroep moeten doen op de reguliere Participatiewet.

Vraag 52

Hoeveel kost het om de vermogenstoets voor de TOZO af te schaffen?

Antwoord 52

Als de vermogenstoets per 1 oktober 2020 niet wordt ingevoerd, stijgen de totale uitgaven voor Tozo-3 naar verwachting met circa € 280 miljoen. De uitgaven voor Tozo-levensonderhoud worden dan ingeschat op ongeveer € 850 miljoen, de uitgaven voor kapitaalverstrekkingen blijven gelijk. Totale kosten voor Tozo-3 zouden daarmee op ruim €0,9 miljard komen.

Het toepassen van een toets op de beschikbare geldmiddelen is een stap naar normalisering van de bijstandsverlening en ook consistent met de behandeling van mensen die als gevolg van de coronacrisis een beroep moeten doen op de reguliere Participatiewet. Daarnaast leidt het niet langer buiten beschouwing laten van de beschikbare geldmiddelen tot een vermindering van het aantal rechthebbenden en draagt het daarmee bij aan de uitvoerbaarheid van de regeling. Tot slot draagt de toets op de beschikbare geldmiddelen ook bij aan het gericht inzetten van middelen doordat er geen middelen meer verstrekt worden aan ondernemers die beschikken over de nodige financiële middelen.

Vraag 53

Hoeveel kost het om de partnertoets voor de TOZO af te schaffen?

Antwoord 53

Als de partnertoets per 1 oktober 2020 vervalt, stijgen de totale uitgaven voor Tozo-3 naar verwachting met circa € 450 miljoen. De uitgaven voor Tozo-levensonderhoud worden dan ingeschat op ongeveer € 1 miljard, de uitgaven voor kapitaalverstrekkingen blijven gelijk. Totale kosten voor Tozo-3 zouden daarmee op bijna €1,1 miljard komen wanneer de toets op beschikbare middelen in stand wordt gehouden.

Het toepassen van de partnertoets was een stap naar normalisering van de bijstandsverlening en ook consistent met de behandeling van andere mensen die als gevolg van de coronacrisis een beroep moeten doen op de gewone Participatiewet. Daarnaast leidt het niet buiten beschouwing laten van het inkomen van de partner tot een vermindering van het aantal rechthebbenden en draagt daarmee draagt het bij aan de uitvoerbaarheid van de regeling. Het draagt ook bij aan het gericht inzetten van middelen doordat er geen middelen meer verstrekt worden aan ondernemers met een goed verdienende partner.

Vraag 54

Is het waar, dat voor de TOZO 3 regeling eventueel spaargeld, door de spaarder weliswaar bedoeld als pensioen, maar niet officieel 'afgeschermd' (zoals via een kapitaalverzekering (waaronder lijfrente) of een depositorekening met strikte opnamevoorwaarden), onder de vermogenstoets van de TOZO valt, en dat deze pensioenvoorziening dus (boven de vermogensgrens) gewoon 'opgegeten' moet worden alvorens in aanmerking te kunnen komen voor TOZO 3? Gaat dit niet juist de overgrote meerderheid van kleine zelfstandige ondernemers treffen, die gewoon wat gespaard hebben voor hun pensioen, maar dit niet formeel 'afgeschermd' hebben? Waarom wordt het redelijk geacht geheel géén rekening te houden met de intentie waarvoor is gespaard? het kan ook gaan om sparen voor de studie van kinderen.

Antwoord 54

Om de Tozo gericht te maken en een stap te zetten naar "normalisering" van de bijstandsverlening wordt per 1 oktober in de Tozo rekening gehouden met het vermogen van een zelfstandig ondernemer. Vanwege uitvoerbaarheidsoverwegingen is ervoor gekozen om een beperkte vermogenstoets te hanteren: de beschikbare geldmiddelenstoets. Deze toets houdt in dat ondernemers die samen met hun partner en inwonende minderjarige kinderen meer dan € 46.520 aan beschikbare geldmiddelen bezitten niet in aanmerking komen voor de Tozo 3 uitkering levensonderhoud. Met beschikbare geldmiddelen worden uitsluitend bedoeld: contant geld, geld op betaal- en spaarrekeningen, cryptovaluta en de waarde van effecten (aandelen, obligaties en opties) die in geld omgezet kunnen worden. Ander vermogen, waaronder afgeschermd pensioen, wordt buiten beschouwing gelaten.

Net als in de reguliere bijstand wordt geen rekening gehouden met de intentie waarmee ondernemers zelf on-afgeschermd gespaard hebben. Een uitzondering maken voor de Tozo zou niet goed uitlegbaar zijn tegenover reguliere bijstandsgerechtigden en ook niet uitvoerbaar zijn. Wel is, in vergelijking met de vermogensgrenzen uit de Participatiewet (€ 6.120,- voor alleenstaanden en € 12.240,- voor mensen met partner) gekozen voor een verhoogd maximumbedrag aan beschikbare geldmiddelen. Het kabinet acht het daarom redelijk dat zelfstandigen met beschikbare geldmiddelen boven € 46.520, worden geacht vanuit deze beschikbare geldmiddelen te voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan.

Voor inzicht in de hoeveelheid zelfstandigen die mogelijk geraakt wordt door deze vermogensgrens wordt verwezen naar de beantwoording van vragen 63 tot en met 65.

Vraag 55

Wat zijn de verschillen tussen de TOZO-3 en de reguliere Participatiewet?

Antwoord 55

De Tozo 3 is een tijdelijke bijstandsregeling, geënt op de regels van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (hierna: Bbz). Het Bbz is een reguliere sociale vangnetvoorziening voor zelfstandig ondernemers welke regeling (als AMvB) hangt onder de Participatiewet. De Tozo 3 richt zich op de ondersteuning van zelfstandig ondernemers die financieel geraakt zijn door de crisis in verband met COVID-19. Zij kunnen dan een aanvulling krijgen op hun inkomen als dat zich onder het sociaal minimum bevindt. De reguliere Participatiewet is een permanente regeling en richt zich op iedere in Nederland woonachtige Nederlander (of daarmee gelijkgestelde) die hier te lande in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te geraken dat hij niet over de middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van bestaan te voorzien. Vanwege de doelgroep, de aard van de noodhulp en de uitvoerbaarheid kent de Tozo 3 een beperkte vermogenstoets die afwijkt van de reguliere vermogenstoets in de Participatiewet. Ook kent de Tozo 3, vanwege de eis van uitvoerbaarheid, geen kostendelersnorm. Tot slot ontbreekt om dezelfde reden een levensvatbaarheidstoets zoals het Besluit bijstandverlening zelfstandigen bevat.

Vraag 56

Wat zouden de totale kosten van de TOZO-3 zijn, als er wel een vermogenstoets wordt ingevoerd, maar de partnertoets weer vervalt?

Antwoord 56

Zie antwoord op vraag 53.

Vraag 57

Kunt u aangeven wat het effect van de partnertoets is geweest in Tozo2 afgelopen periode (2de steunpakket)?

Antwoord 57

Het effect van de partnertoets is niet bekend. Onze schatting van het totaal aantal Tozo 1 aanvragen in de periode maart – mei (374.000) is hoger dan die van het aantal Tozo 2 aanvragen in de periode juni - augustus (103.000). Ook in de voorlopige cijfers van het aantal geregistreerde uitkeringen levensonderhoud zien we deze daling van 179.240 in mei naar 64.510 in juni. In hoeverre dit komt door de partnertoets of bijvoorbeeld het versoepelen van maatregelen en aantrekkende economische activiteit is niet vast te stellen.

Vraag 58

Kunt u aangeven welke informatie reeds is opgehaald over buitenlandse grensondernemers met betrekking tot het aantal dat bij gemeenten aanklopt en welke problematiek zich daarbij voordoet aangezien in eerder antwoord op schriftelijke vragen over de positie van Nederlandse ondernemers die in België of Duitsland worden maar in Nederland hun bedrijf hebben en (het ontbreken van) toegang tot de Tozo u verwees naar levensonderhoud in het woonland en u aangaf gemeenten in grensregio's u te informeren?

Antwoord 58

Er gaat op zeer korte termijn een brief naar de Euregio's met het verzoek om mij te informeren over het aantal buitenlandse grensondernemers die bij hen aankloppen en welke problematiek zich daarbij voordoet. Zodra ik de informatie ontvangen heb, zal ik uw Kamer hierover informeren.

Vraag 59

Kunt u bevestigen dat er (vooralsnog) geen sprake is van een sollicitatieplicht binnen de TOZO?

Antwoord 59

De Tozo is gericht op het ondersteunen van zelfstandig ondernemers om in hun levensonderhoud of behoefte aan bedrijfskapitaal te voorzien. Daarmee wordt beoogd dat de zelfstandige zijn zelfstandige activiteiten, voor zover mogelijk voort kan zetten. Daarom wordt de zelfstandige niet gevraagd te solliciteren om zodoende werk in dienstbetrekking te verkrijgen. Per 1 januari 2021 start wel een volgende fase binnen de Tozo, waarbij zelfstandig ondernemers waar nodig ondersteund worden om zich voor te bereiden op een nieuwe toekomst. Hierbij kan sprake zijn van een heroriëntatie, bezinning of het bedrijf of zelfstandig beroep nog wel levensvatbaar is en eventueel een andere weg dient te worden ingeslagen.

Vraag 60

Hoe ziet de ondersteuning en begeleiding van zelfstandigen die TOZO ontvangen er uit vanaf januari 2021?

Antwoord 60

Zelfstandigen zullen zoveel mogelijk ook vanuit het reguliere en te ontwikkelen aanbod ondersteund worden. De staatssecretaris is nog in overleg met gemeenten en zelfstandigenorganisaties om in aanvulling hierop maatwerk mogelijk te maken voor de zelfstandige waarvoor in het reguliere aanbod geen passende ondersteuning te vinden is.

Zie ook het antwoord op vraag 10 voor verdere informatie over het aanvullend sociaal pakket.

Vraag 61

Is er ook mogelijkheid van ondersteuning en begeleiding van zelfstandigen die hun bedrijfsmodel moeten aanpassen maar om welke reden dan ook geen gebruik kunnen maken van de TOZO?

Antwoord 61

Ja, ook zelfstandigen die hun bedrijfsmodel moeten aanpassen en geen gebruik kunnen maken van de Tozo, kunnen bijvoorbeeld bij de KVK, het Ondernemersklankbord of het Leerwerkloket terecht. De ondersteuning die gemeenten vanaf januari 2021 gaan bieden zal ook voor hen openstaan, waarbij in eerste instantie de Tozo aanvrager al bekend is bij de gemeente en daardoor mogelijk eerder in beeld komt voor ondersteuning.

Zie ook het antwoord op vraag 10 voor verdere informatie over het aanvullend sociaal pakket.

Vraag 62

Met welke reden(en) is de Tozo op de Participatiewet geënt en niet op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004?

Antwoord 62

Zoals eerst bij brief van 27 maart aan uw Kamer medegedeeld is, is de Tozo geënt op de regels van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (hierna: Bbz 2004).³ Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van het Bbz zijn: geen eis van levensvatbaarheid van het bedrijf; geen partnerinkomenstoets (Tozo 1); geen vermogenstoets (Tozo 1 & 2).

De vormgeving van de regels moet onderscheiden worden van de wettelijke grondslag daarvoor: zowel het Bbz 2004 als de Tozo vinden hun grondslag in de Participatiewet, namelijk artikel 78f. Dit artikel biedt grondslag om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels te stellen met betrekking tot de bijstandsverlening aan zelfstandigen. Daarbij kan van een aantal artikelen van de Participatiewet afgeweken worden. Daar waar artikel 78f geen mogelijkheid biedt tot afwijken werken de regels van de Participatiewet door. Dit geldt zowel voor het Bbz 2004 als de Tozo. Zo kan er in het Bbz 2004 en de Tozo bijvoorbeeld niet afgeweken worden van de uitsluitingsgronden van de Participatiewet en de toepasselijke bijstandsnormen, omdat artikel 78f van de Participatiewet dit niet toestaat. Hierop is bij de Tozo één uitzondering gemaakt, namelijk ten aanzien van de kostendelersnorm. Artikel 78f biedt geen grondslag deze buiten toepassing te laten terwijl dit voor de uitvoering van de Tozo wel noodzakelijk is. Daarom heeft de staatssecretaris een wetsvoorstel ingediend om alsnog in een wettelijke grondslag te voorzien voor het buiten toepassing laten van de kostendelersnorm.⁴

³ Kamerstukken II 2019/20 35420, nr. 11.

⁴ Zie artikel 1.1 van het voorstel van wet Tijdelijke wet COVID-19 SZW en JenV (Kamerstukken II 2020/21 35557).

Vraag 63

De verwachting is dat komende maanden minder zelfstandigen een beroep doen op de Tozo dan tijdens de afgelopen maanden. Kan specifieker aangegeven worden waar dat op is gebaseerd?

Antwoord 63

Er zijn twee aanleidingen voor de verwachting dat het beroep op Tozo-3 lager is dan onder Tozo-2. Allereerst wordt verwacht dat meer zelfstandigen weer in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Doordat zij hun werkzaamheden weer oppakken of zich aanpassen aan de nieuwe situatie en hun onderneming anders invullen of in loondienst gaan werken. Daarnaast gaat de start van Tozo-3 gepaard met de invoering van een vermogenstoets. Een deel van de zelfstandigen heeft meer dan €46.520 aan beschikbare geldmiddelen, waardoor zij geen recht meer op een Tozo-3 uitkering hebben. Op basis van gegevens over box-3-vermogen van zelfstandigen is het aannemelijk dat circa 1/3 van de zelfstandigen meer dan 46.520 aan beschikbare geldmiddelen heeft.

Vraag 64

Hoeveel minder zelfstandigen zullen een beroep doen op de Tozo? Kan hiervan een inschatting per sector worden gemaakt?

Antwoord 64

Het is nog niet zeker hoeveel zelfstandigen een beroep doen op Tozo-2, de aanvraagtermijn is immers nog niet afgerond. Er kan daardoor ook niet worden aangegeven hoeveel minder zelfstandigen naar verwachting een beroep zullen doen op Tozo-3 in vergelijking tot Tozo-2. Het is ook niet mogelijk een inschatting per sector te maken.

Vraag 65

Klopt het dat de bedragen uitgaven voor levensonderhoud en kapitaalversterking met grote onzekerheid zijn omgeven? Waardoor komt dat en kan een onder- en bovengrens voor deze bedragen worden aangegeven?

Antwoord 65

Het uiteindelijk gebruik van de regeling is afhankelijk van vele factoren, waaronder de ontwikkeling van de coronacrisis. Daarenboven is de Tozo een nieuwe regeling, er zijn slechts data over het gebruik van de regeling over een tijdspanne van circa een half jaar. De ramingen zijn daardoor met grote onzekerheid omgeven, zeker ten aanzien van de aanpassing die wordt doorgevoerd.

De verwachting is dat komende maanden meer zelfstandigen zich aan zullen passen aan de huidige situatie en hun werkzaamheden weer op kunnen pakken. Het is echter onzeker voor welk deel van de zelfstandigen dit geldt. Dat hangt ook af van het verdere vervolg van de coronacrisis. Door invoering van een vermogenstoets, daalt naar verwachting het beroep op de Tozo. Er zijn echter geen specifieke data over de vermogenspositie van de Tozo-aanvragers beschikbaar. Er wordt om de financiële consequenties te berekenen gewerkt met aannames die gebaseerd zijn op grofmazige data. Dit alles maakt de raming voor Tozo-3 onzeker. Het is niet mogelijk om een onder- en bovengrens aan te geven.

Vraag 66

Kan een onderbouwing worden gegeven van het bedrag van € 3 miljoen, dat voor 2020 wordt uitgetrokken voor het versnellen van de brede schuldenaanpak? Waaraan wordt dit bedrag precies besteed? Op welke aannames over de mogelijke toename van armoede als gevolg van de coronacrisis is het beschikbare budget gebaseerd?

Antwoord 66

Het bedrag van € 3 miljoen wordt besteed aan het versnellen van de uitvoering van maatregelen onder de brede schuldenaanpak. Hiermee worden mensen vroegtijdig, snel en adequaat geholpen als zij door de coronacrisis in financiële problemen raken. Over de besteding van de tijdelijke middelen voor 2020 informeert de staatssecretaris van SZW uw Kamer op 28 september a.s.

De hoogte van het bedrag is enerzijds gebaseerd op ramingen van betrokken organisaties die al eerder bij de staatssecretaris van SZW bekend waren en anderzijds op kosten die in het verleden voor vergelijkbare maatregelen zijn gemaakt. Ook is in de afweging betrokken dat tot het einde van het jaar een relatief korte periode resteert om de middelen te besteden.

Bij de aannames is onder meer rekening gehouden met de verwachtingen die in diverse rapporten (zoals 'Verwachte gevolgen van corona voor werk, scholing en armoede van SCP en het rapport van de Tijdelijke werkgroep Sociale Impact) zijn uitgesproken over de verwachte toename van de armoede- en schuldenproblematiek.

Vraag 67

Wanneer wordt de Kamer geïnformeerd over de versnelling van de brede schuldenaanpak en de inzet van de extra € 3 miljoen?

Antwoord 67

De staatssecretaris van SZW informeert uw Kamer op 28 september a.s. over de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid en de inzet van de extra € 3 miljoen.

Vraag 68

Waarop is het bedrag van 8,5 miljoen voor de compensatie van de eigen bijdrage kinderopvangtoeslag gebaseerd?

Antwoord 68

Aangenomen is dat er circa 8.000 kinderen zijn die gebruik maken van kinderopvang en die niet onder een gemeentelijke regeling of kinderopvangtoeslag vallen en waarbij compensatie dus van toepassing is. Voor de hoogte van het te compenseren bedrag is verondersteld dat het gebruik van deze groep vergelijkbaar is met gebruik van kinderen wiens ouders wel kinderopvangtoeslag ontvangen. Dit gebruik komt ook overeen met de gegevens die deze ouders gemeld hebben bij het meldpunt van BOinK. De uiteindelijke kosten kunnen afwijken van de raming. De precieze kosten hangen samen met de uiteindelijke grootte van de doelgroep en de wijze waarop de regeling wordt vormgegeven.

Vraag 69

Hoe worden de ouders die geen kinderopvangtoeslag ontvangen in kaart gebracht en geïnformeerd over de mogelijkheid tot compensatie?

Antwoord 69

Op dit moment wordt de precieze vormgeving en de wijze van uitvoering verder uitgewerkt. Hierbij zal ook worden bekeken hoe ouders geïnformeerd worden over de compensatie.

Vraag 70

Bestaat er overeenstemming of is er overleg geweest met UWV over de hoogte van het gereserveerde bedrag van € 7 miljoen voor uitvoeringskosten van de NOW-3 in 2020?

Antwoord vraag 70

Ja, deze reservering is na afstemming met UWV opgenomen.

Vraag 71

Welke projecten of werkzaamheden zijn of worden uitgesteld of anderszins aangepast i.v.m. de uitvoeringsdruk door NOW?

Antwoord 71

In de Stand van de uitvoering sociale zekerheid van 29 juni 2020 is aangegeven welke maatregelen bij het UWV zijn genomen om de uitvoeringsdruk te verlagen.

Vraag 72

Hoeveel manuren zijn er in NOW-1 en NOW-2 extra ingezet voor uitvoering NOW? Wat is de geraamde uitbreiding in manuren voor NOW-3? Op welke wijze wordt voorzien in de benodigde extra mensen?

Antwoord 72

UWV zet voor de NOW 1 en 2 in 2020 naar verwachting circa 320 fte (op jaarbasis) in. Voor de uitvoering van NOW 3 door UWV is in de vierde incidentele suppletoire begroting een reservering getroffen. UWV zal hiervoor nog een kostenraming (inclusief benodigde capaciteitsinzet) opstellen op basis waarvan middelen zullen worden toegekend. De opschaling voor de uitvoering van NOW gebeurt overwegend met flexibele krachten (tijdelijke medewerkers en uitzendkrachten).

Vraag 73

Is de tijdelijke intensivering van de dienstverlening op het gebied van arbeidsbemiddeling in Caribisch Nederland, qua duur en financieel en naar verhouding vergelijkbaar met de intensivering in Nederland?

Antwoord 73

Net als in het Europees deel van Nederland wordt ingezet op tijdelijke intensivering van de dienstverlening op het gebied van arbeidsbemiddeling. De invulling ervan, ook budgettair, wordt afgestemd op de situatie in Caribisch Nederland. Zowel de sociaaleconomische context als de infrastructuur is in Caribisch Nederland wezenlijk anders, wat om een aanpak op maat vraagt. Er is gekozen voor een doorlooptijd van de maatregelen die gelijk op loopt met Europees Nederland, namelijk tot en met 2022. De maatregel wordt nader uitgewerkt in een door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - mede namens de andere bewindslieden - te verzenden kamerbrief waarin, aanvullend op de brief van 28 augustus jl., het brede steunpakket voor Caribisch Nederland nader wordt uiteengezet.

Vraag 74

Wat zijn adviezen van VNG, gemeenten en arbeidsmarktregio's terzake de invulling van het ondersteuningspakket

Antwoord 74

Zoals aangegeven in de brief van 28 augustus jl., zijn de sociale partners, UWV, VNG en gemeenten als ook het beroepsonderwijs (MBO Raad en SBB) vanaf een vroeg stadium betrokken bij de ontwikkeling van het steun- en herstelpakket. Uitkomst is een steun- en herstelpakket dat brede steun heeft. Deze betrokkenheid en intensieve samenwerking worden ook in de komende periode bij de verdere ontwikkeling en implementatie gecontinueerd.

Vraag 75

Hoeveel van de € 1,4 miljard gaat feitelijk naar de gemeenten om hen in staat te stellen deze mensen weer zo snel mogelijk aan het werk te helpen?

Antwoord 75

Zie het antwoord op vraag 10.

Vraag 76

In welke sectoren in het Caraïbisch gebied is er werk voor mensen die door corona werkloos zijn of dreigen te worden?

Antwoord 76

Veel vacatures in Caribisch Nederland, ook voor laaggeschoolde arbeid, moeten van oudsher noodzakelijkerwijs door mensen van buiten de eilanden worden vervuld. Nu er als gevolg van de coronacrisis in een aantal sectoren (aanzienlijk) minder werk is, ligt een daling van het aantal tewerkstellingsvergunningen voor de hand. Tegelijkertijd liggen er kansen voor het lokaal arbeidsaanbod, want er is nog steeds werk. Een nauwkeurig beeld per sector is niet te geven – met dien verstande dat bij sectoren als dienstverlening, bewaking en detailhandel gericht op de lokale markt de werkgelegenheid nog behoorlijk lijkt te zijn –, maar het belang van het naar (ander) werk begeleiden van werknemers die als gevolg van de crisis hun baan verliezen of verloren hebben, is evident. Daarom stelt het kabinet extra middelen beschikbaar voor de tijdelijke intensivering van de dienstverlening op het gebied van arbeidsbemiddeling in Caribisch Nederland. Deze geïntensiveerde dienstverlening beoogt er tevens toe bij te dragen dat gewezen werknemers arbeidsvaardigheden behouden, zodat zij inzetbaar blijven.

Vraag 77

Waar zijn de aangekondigde extra middelen voor o.a. scholing ter grootte van ruim een miljard euro terug te vinden op de begroting?

Antwoord 77

Zie het antwoord op vraag 10.

Vraag 78

Waar kunnen burgers en bedrijven die een beroep willen doen op de aangekondigde scholingsmiddelen zich melden?

Antwoord 78

Burgers en bedrijven kunnen via de website www.hoewerktnederland.nl terecht in de catalogi van opleiders die gebruik kunnen maken van de subsidieregeling NL leert door, en die kosteloos (online) scholing aanbieden. Zij kunnen zich digitaal aanmelden om de scholing te volgen. Via een communicatiecampagne worden mensen geattendeerd op deze mogelijkheid en wordt de website onder de aandacht gebracht.

Vraag 79

Welke voorwaarden gaan gelden voor een beroep op de aangekondigde scholingsmiddelen?

Antwoord 79

Begin september is de subsidieregeling NL leert door met inzet van scholing gepubliceerd. De verwachting is dat vanaf deze winter tussen de 50.000 en 80.000 kosteloze scholingstrajecten beschikbaar worden gesteld voor iedereen met een band met de Nederlandse arbeidsmarkt. De verdere voorwaarden van de regeling zijn te vinden op:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-46170.html>.

Vanaf 2021 zijn er ook extra middelen vrijgekomen voor scholing en ontwikkeling. Uw Kamer wordt hierover nader geïnformeerd met een brief.

Vraag 80

Wie bepaalt de voorwaarden voor de inzet van de aangekondigde scholingsmiddelen?

Antwoord 80

Zie eerder antwoord op vraag 79.

Vraag 81

Voor de begeleiding naar werk wordt € 650 miljoen uitgetrokken. Hoe en door wie worden de middelen precies verdeeld? Hoeveel geld gaat er naar het gemeentelijke participatiebudget?

Antwoord 81

Zie het antwoord op vraag 10.

Vraag 82

In hoeverre wordt bij de extra ondersteuning van zelfstandigen gekeken naar begeleiding naar andere sectoren en dan met name de zorg, het onderwijs en de politie?

Antwoord 82

Het derde steunpakket omvat grotendeels generieke maatregelen bedoeld om werkzoekenden, waaronder zelfstandigen die zich heroriënteren op andere of aanvullende activiteiten, snel en duurzaam naar werk te begeleiden. Deze maatregelen zijn niet gericht op specifieke sectoren, in plaats daarvan is individuele begeleiding en maatwerk leidend. Bij de begeleiding naar nieuw werk, al dan niet in loondienst, wordt nadrukkelijk gekeken naar sectoren waar momenteel kansen liggen, waardoor sectoren als de zorg en het onderwijs vaak in beeld zullen komen. Er is echter geen sprake van sectorspecifieke maatregelen in het steunpakket wat betreft begeleiding naar werk.

Vraag 83

In hoeverre wordt bij de extra ondersteuning van jongeren gekeken naar begeleiding naar andere sectoren en dan met name de zorg, het onderwijs en de politie?

Antwoord 83

Het derde steunpakket omvat grotendeels generieke maatregelen bedoeld om werkzoekenden snel en duurzaam naar werk te begeleiden. Deze maatregelen zijn niet gericht op specifieke sectoren, in plaats daarvan is individuele begeleiding en maatwerk leidend. Dit geldt ook voor de maatregelen gericht op jongeren.

Bij de begeleiding naar nieuw werk wordt nadrukkelijk gekeken naar sectoren waar momenteel kansen liggen, waardoor sectoren als de zorg, politie en het onderwijs vaak in beeld zullen komen. Er is echter geen sprake van sectorspecifieke maatregelen in het steunpakket wat betreft begeleiding naar werk voor jongeren.

Vraag 84

Wat wordt bedoeld met 'een ontschot budget' voor gemeenten en UWV?

Antwoord 84

Om de effectiviteit van het ondersteuningspakket voor van Werk(loosheid) naar werk zo groot mogelijk te maken kiezen we voor de crisisdienstverlening voor een ontschot budget dat verdeeld wordt over de regio's. Gemeenten, uitvoeringsorganisaties, sociale partners en scholen wordt hiermee de ruimte geboden om mensen aan het werk te houden (van werk naar werk) of zo snel mogelijk weer aan (ander) werk te helpen (van uitkering naar werk). Deze dienstverlening aan mensen richt zich op de afstand tot nieuw werk waar bij de arbeidsmarktpositie leidend is. Zo kan iemand met een bijstandsuitkering het aanbod van UWV benutten en iemand met een WW-uitkering het gemeentelijk instrumentarium, als dat beter blijkt te passen. Met dit budget kan dienstverlening ingezet worden die regulier niet beschikbaar is voor betreffende werkzoekenden.

Vraag 85

Welke maatregelen worden genomen om de jeugdwerkloosheid te bestrijden?

Antwoord 85

Er is geld voorzien voor elke arbeidsmarktregio voor coördinatie van een eigen regionale aanpak jeugdwerkloosheid. Ze kunnen daarbij gebruik maken van verschillende budgetten uit het 3e steunpakket.

Zo is de crisisdienstverlening ook bedoeld om kwetsbare met werkloosheid bedreigde jongeren en jongeren die werkloos worden vlot weer aan het werk te krijgen, idealiter van werk naar werk of met een kortdurend verblijf in de uitkering.

Jongeren die al werkloos zijn en als gevolg van beperkt opgebouwde WW-rechten zijn ingestroomd in de bijstand, kunnen weer aan het werk geholpen worden met de extra middelen voor gemeentelijke dienstverlening aan bijstandsgerechtigden. Deze middelen kunnen ook aangewend worden voor ondersteuning van kwetsbare jongeren die geen recht op een bijstandsuitkering hebben.

Aanvullend worden specifieke maatregelen genomen om te voorkomen dat kwetsbare schoolverlaters werkloos worden en blijven. Het betreft drie maatregelen, die in elkaars verlengde liggen en tezamen een integrale aanpak vormen voor een vloeiende overgang van school naar werk. Ten eerste krijgen onderwijsinstellingen extra financiering om laatstejaars leerlingen te begeleiden om verder door te leren dan wel de overgang naar werk te maken in vroege afstemming met de gemeente. Ten tweede krijgen gemeenten extra middelen om kwetsbare schoolverlaters te begeleiden naar werk, zo mogelijk in combinatie met bij-/omscholing ter verbetering van hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Hierbij kunnen gemeenten ook gebruik maken van de circa € 60 miljoen die in 2021 is voorzien voor praktijkleren in het mbo, waarbij werken gecombineerd wordt met het doen van een deel van een mbo-opleiding. Ten derde ontvangen gemeenten aanvullende middelen om samen met scholen invulling te geven aan nazorg, zodat kwetsbare schoolverlaters zonder baan naar de juiste instantie doorverwezen kunnen worden voor ondersteuning terug naar school of werk. Dit geld is niet alleen bedoeld voor nazorg voor jongeren die komend schooljaar uitstromen, maar ook om daar waar nodig ondersteuning te bieden aan kwetsbare jongeren die afgelopen schooljaar zijn uitgestroomd.

Vraag 86

Wat zijn de kosten om jongeren t/m 27 die drie maanden of langer in de bijstand zitten het recht op scholing of werk (een leerwerkaanbod) te geven?

Antwoord 86

Het is moeilijk om in te schatten wat een recht op scholing en werk precies betekent. Dit zou nader moeten worden uitgewerkt. Ook moet worden gezien in hoeverre het juridisch mogelijk is om deze specifieke groep dit recht te geven. De uiteindelijk kosten hangen af van deze verdere uitwerking.

Vraag 87

Hoe groot is het tekort aan leerwerkplekken (BBL) voor studenten? In welke sectoren zijn deze tekorten en hoe groot zijn deze?

Antwoord 87

De Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en bedrijfsleven (SBB) voert in opdracht van het kabinet het actieplan Stages en leerbanen uit. SBB heeft hiervoor heeft 2x € 4 mln (voor 2020 en 2021) extra gekregen. Doel van het actieplan is te zorgen voor voldoende stages en bbl-leerbanen voor de ruim 500.000 mbo-studenten, aankomende mbo-studenten en werkenden en werkzoekenden die via het mbo worden opgeleid. Per 27 augustus bedroeg het tekort bijna 21.000 stages en bbl-leerbanen. Per marktsegment zien we de grootste tekorten in orde en veiligheid (2.474 stages en 205 bbl-leerbanen), welzijn (1.921 stages en 81 bbl-leerbanen), ict (1.667 stages en 19 bbl-leerbanen) en zorg (1.389 stages en 147 bbl-leerbanen). De minste tekorten tonen gespecialiseerde aanneming (15 bbl-leerbanen), afbouw en onderhoud (15 bbl-leerbanen), creatief vakmanschap (40 stages) en carrosserie (42 bbl-leerbanen). Voor infra zijn geen tekorten gemeld. Vooralsnog weet SBB in samenwerking met scholen en werkgevers te voorzien in concrete oplossingen daar waar er tekorten zijn. De minister van OCW zal voor het AO over Corona en stages van 7 oktober a.s. op verzoek van uw Kamer een voortgangsbrief over het actieplan stages en leerbanen doen toekomen.

Vraag 88

Is onderdeel van het ondersteuningspakket ook het uitbreiden van BBL-trajecten? Zo ja, per wanneer en hoeveel budget is hiervoor beschikbaar?

Antwoord 88

Ja. Met het 3^e steunpakket wordt voorzien in middelen voor extra instroom in de BBL. Doorleren in een diplomagerichte opleiding in het mbo via de beroeps opleidende leerweg (BOL) of de BBL is onderdeel van de aanpak jeugdwerkloosheid. Hiervoor is € 263 miljoen gereserveerd voor toevoeging aan de begroting van OCW verspreid over de jaren 2021 t/m 2024. Het gaat om middelen voor mbo-instellingen (via de lumpsum), werkgevers voor het realiseren van een bbl-leerbaan (via de subsidieregeling praktijkleren) en studiefinanciering.

Daarnaast is in het 3^e steunpakket voorzien in € 63 miljoen in 2021 voor bij- en omscholing via praktijkleren in het mbo, waarbij werken wordt gecombineerd met het doen van een *deel* van een mbo-opleiding. Dit in aanvulling op de mogelijkheid om via de BBL een volledig mbo-diploma te behalen.

Vraag 89

Is de subsidieregeling praktijkleren ook onderdeel van het ondersteuningspakket?

Antwoord 89

Ja, zie het antwoord op vraag 88.

Vraag 90

Is er ook sprake van een (mogelijkheid tot) loonondersteuning bij regelingen als praktijkleren en/of BBL-trajecten voor de situatie dat een deelnemer niet volledig inzetbaar is aan het begin van het traject

Antwoord 90

Via de subsidieregeling praktijkleren van OCW kan een werkgever een vergoeding krijgen voor het realiseren van een bbl-leerbaan, waarmee iemand een volledige mbo-opleiding kan doen resulterend in een diploma (maximaal 2.700 euro per persoon op jaarbasis). Via de subsidieregeling SLIM van SZW kan een werkgever ook een vergoeding krijgen voor het realiseren van een leerbaan waar iemand een deel van een mbo-opleiding kan doen leidend tot een certificaat of praktijkverklaring (eveneens maximaal 2.700 per persoon op jaarbasis). De subsidie voor de werkgever is bedoeld als bijdrage in de kosten die de werkgever maakt, waaronder kosten voor productiviteitsverlies omdat iemand nog niet volledig inzetbaar is.

Vraag 91

Hoeveel BBL-plekken zijn er op dit moment, hoeveel zijn er (naar verwachting) nodig en in welke sectoren?

Antwoord 91

Aan het begin van vorig studiejaar waren er 129.000 bbl-studenten. In het lopende studiejaar worden er volgens de referentieraming 137.000 verwacht. Deze raming is echter opgesteld voor de uitbraak van COVID-19. De eerste cijfers over het aantal studenten in het huidige studiejaar komen, vanwege de urgentie om snel inzicht te hebben, 3 maanden eerder beschikbaar, namelijk in november en worden dan door de minister van OCW aan de Tweede Kamer gemeld.